

7/10

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«ΟΡΕΙΝΟΣ / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ -
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ»**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΚΑΜΠΙΣΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΑΡΖΟΥΧΑΛΤΖΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

2430

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ	3
ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ :	
ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΔΙΕΘΝΩΣ	5
" " ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	15
ΤΑ ΔΕΚΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	45
ΤΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	53
ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ: ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	108
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΕΙΝΟΥ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	111
ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΟΡΕΙΝΟΥ - ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΥΤΙΟΘΗΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	115
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	120
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ:	122
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	128

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ξεκινώντας αυτή τη μελέτη, θα ήθελα να αναφερθώ με συντομία στους λόγους που με ώθησαν να επιλέξω το συγκεκριμένο θέμα <Ορεινός-Χειμερινός Τουρισμός> για να σφραγίσω τη φοίτησή μου.

Οφείλω να πω ότι η μέχρι τώρα σχέση μου μ' αυτό το αντικείμενο και οι γνώσεις μου ήταν επιφανειακές. Όταν κάποιος μιλά για τη χώρα μας συνδέει πάντα το όνομά της με ήλιο και θάλασσα και σίγουρα έχει κάθε λόγο να σκέφτεται έτσι. Η Ελλάδα χώρα πλούσια σε φυσικές ομορφιές, πολιτιστική παράδοση, ιστορικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον, ζεστούς και φιλόξενους ανθρώπους, κατατάσσεται στις πλέον τουριστικές χώρες.

Η καταγάλανη θάλασσα, οι ατέλειωτες ηλιόλουστες παραλίες και το γραφικό ελληνικό τοπίο, την βοήθησαν να κατακτήσει ένα μεγάλο μερίδιο στην Ευρωπαϊκή αγορά, κυρίως στον παράκτιο τουρισμό. Οι βορειότεροι λαοί αναζητώντας θερμότερα κλίματα και συνήθειες βρήκαν καταφύγιο στη χώρας μας κι αυτή με τη σειρά της, δικαίωσε και δικαιώνει την επιλογή τους.

Ο ορεινός τουρισμός δεν είναι άγνωστος στη χώρα μας. Προσπάθειες ανάπτυξης του έχουν αρχίσει εδώ και αρκετά χρόνια (περίπου από το 1950-60) όμως βρίσκονται ακόμη σε νηπιακό στάδιο και προχωρούν με αξιοσημείωτα αργούς ρυθμούς. Κάτι τέτοιο δεν είναι τυχαίο αφού όπως βλέπουμε η Ελλάδα έχει από παλιά καθιερωθεί σαν προορισμός καλοκαιρινών διακοπών.

Τα τελευταία χρόνια όμως, παρατηρείται σχετικός κορεσμός του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, είτε αυτό αφορά την Ελλάδα σαν χώρα, είτε αναφέρεται στις παρεχόμενες υπηρεσίες. Σημαντικές μεταβολές σημειώνονται σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής του ανθρώπου. Ο τουρισμός δεν θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστος από αυτές τις μεταβολές.

Ο σημερινός τουρίστας-καταναλωτής εμφανίζεται αρκετά συνειδητοποιημένος ως προς το τι ζητάει ενώ παράλληλα διαθέτει τα μέσα για να το αποκτήσει. Η αύξηση του εισοδήματος και του χρόνου του, η συσσωρευμένη τουριστική εμπειρία που του προσφέρεται και η συνειδητοποίηση της έκτασης που καταλαμβάνει η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, αποτέλεσμα της αλόγιστης τουριστικής ανάπτυξης, έχουν προκαλέσει ριζικές αλλαγές στην τουριστική ζήτηση.

Μέσα στο πνεύμα των μεταβολών αυτών έχουν ξεκινήσει κάποιες προσπάθειες επέκτασης της τουριστικής περιόδου η οποία (τουλάχιστο στη χώρα μας) έχει ασφυκτικά συρρικνωθεί στους καλοκαιρινούς μήνες. Αξίζει να αναφέρουμε στο σημείο αυτό ότι η Αυστρία που δεν έχει θάλασσα έχει πετύχει μεγάλη ανάπτυξη του καλοκαιρινού τουρισμού, πράγμα που αποδεικνύει την επιτυχία στο μάρκετινγκ του Αυστριακού Τουρισμού. Η Ελλάδα είναι αναμφισβήτητα χώρα με πολλά προσόντα, όσο αφορά την προσέλκυση τουρισμού εκτός καλοκαιριού, όμως οφείλει να τα αξιοποιήσει στο μέγιστο, προκειμένου να σταθεί άξια δίπλα στις ανταγωνίστριές της.

Το σίγουρο είναι ότι αυτά τα προσόντα δεν είναι μόνο ο ήλιος και η θάλασσα. Η Ελληνική φύση είναι το ίδιο γοητευτική, τους χειμωνιάτικους μήνες, έχοντας σαν πλεονέκτημα έναντι άλλων χωρών, το ήπιο κλίμα της.

Είναι καιρός, λοιπόν να ακολουθήσει και η χώρα μας την ανάπτυξη που απαιτείται αν θέλει να συνεχίσει να συγκαταλέγεται δίκαια ανάμεσα στις τουριστικές χώρες και να μην νεκρώνει τουριστικά το χειμώνα.

Σκοπός της μελέτης που ακολουθεί είναι ακριβώς αυτό μια βαθύτερη προσέγγιση των δυσκολιών που συναντά η ανάπτυξη του ορεινού - χειμερινού τουρισμού στην Ελλάδα καθώς και η έκθεση προτάσεων και πιθανών λύσεων για την επιτυχημένη έκβαση των προσπαθειών για την πολυπόθητη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Στόχος να συμβάλλει το δυνατόν περισσότερο στην κατανόηση και συνειδητοποίηση των δυσκολιών που αντιπετωπίζει η χώρα μας ώστε να καθιερωθεί και ως χειμερινός τουριστικός προορισμός

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Τα πρώτα σημάδια ανάπτυξης του ελληνικού τουρισμού, αναζητούνται περίπου μισό αιώνα πριν. Γύρω στο 1950 άρχισαν οι πρώτες ενέργειες που σήμερα τοποθετούν τη χώρα μας ανάμεσα στις ανάμεσα πλέον τουριστικές και της παρέχουν τα εφόδια για να διεκδικεί τη θέση της ανάμεσα στις ανταγωνίστριές της.

Η καθυστέρηση εμφάνισης του τουριστικού φαινομένου μέχρι αυτή τη χρονική στιγμή οφείλεται κυρίως στις περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, στο χαμηλό πνευματικό επίπεδο μεγάλου μέρους του πληθυσμού, πράγμα το οποίο σήμαινε περιορισμένο βαθμό γνώσεων και κατά συνέπεια πνευματικών ανησυχιών, καθώς και στην ανυπαρξία ασφαλούς, άνετης, τακτικής και φθηνής συγκοινωνίας.

Με το πέρασμα των χρόνων, την επικράτηση νέων κοινωνικών οικονομικών και πολιτιστικών συνθηκών και την πρόοδο της τεχνολογίας ευνοήθηκαν και οι τουριστικές διακινήσεις.

Επί πλέον η ρουτίνα, το άγχος οι πολυποίκιλες πιέσεις της καθημερινής ζωής τις οποίες δέχεται συνεχώς το άτομο και αδικότερα οι κάτοικοι των μεγάλων αστικών κέντρων, επέβαλαν την ανάγκη φυγής σε τόπους, όχι απαραίτητα μακρινούς, αλλά σίγουρα διαφορετικούς της μονίμου κατοικίας. Με την αύξηση του εισοδήματος και την άνοδο του πνευματικού επιπέδου, το ταξίδι για λόγους ψυχαγωγίας αποτελεί πλέον στοιχείο των νέων αντιλήψεων για τη ζωή.

Ο ελληνικός τουρισμός αναπτύχθηκε αρχικά ως παραθεριστικός,, περιηγητικός και πολιτιστικός. Η χώρα μας έχει μεγάλη πολιτιστική παράδοση και αξιόλογο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, στοιχεία σημαντικά για την προσέλκυση επισκεπτών, γι' αυτό δόθηκε έμφαση, στη δημιουργία έργων υποδομής γύρω από πολιτιστικά κέντρα.

Η ελληνική ιστορία γοητεύει όποιον τη μελετά και τα άξια θαυμασμού αρχαία μνημεία κατακτούν αμέσως τον επισκέπτη. Επί πλέον, τα φυσικά χαρακτηριστικά της Ελλάδας ευνόησαν την προώθηση του παράκτιου τουρισμού. Η γεωγραφική της θέση, το ζεστό κλίμα κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, η καταγάλανη θάλασσα και οι απέραντες παραλίες, συνηγορούν στην καθιέρωσή της σαν τόπου καλοκαιρινών διακοπών. Πολλοί Ευρωπαίοι και όχι μόνο επισκέπτονται κάθε χρόνο τη χώρα μας, αναζητώντας τον ήλιο και τη θάλασσα που ίσως στερούνται στη δική τους, και παράλληλα τη γνωριμία με τον ελληνικό πολιτισμό που πραγματικά έχει πολλά να διδάξει. Αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν να επικεντρωθούν οι προσπάθειες στην δημιουργία έργων υποδομής και καταλυμάτων κοντά σε ακτές και παραθαλάσσιες τοποθεσίες. Τα

καταλύματα αυτά διέθεταν αρχικά μόνο τα βασικά στοιχεία για τη διαμονή και σιγά-σιγά εξελίχθηκαν στις σημερινές σύγχρονες πολυτελείς και άριστα επανδρωμένες ξενοδοχειακές μονάδες. Η συσσώρευση αυτή των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών γύρω από παράκτιες περιοχές είχε σαν αποτέλεσμα την ανάλογη συσσώρευση -τουριστών και τελικά τον κορεσμό των περιοχών αυτών.

Η ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού βρήκε πρόσφορο έδαφος λόγω δύο στοιχείων απαραίτητων που είναι άφθονα στη χώρα μας: του ήλιου και της θάλασσας. Το ήπιο όμως κλίμα της Ελλάδας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους οι περιορισμένες χιονοπτώσεις και ο «ελαφρύς» χειμώνας βοήθησαν κατά κάποιον τρόπο στην καθιέρωση του καλοκαιρινού τουρισμού σαν του μοναδικού άξια υπολογίσιμου.

Οι ενέργειες για την ανάπτυξη ορεινού-χειμερινού τουρισμού στη χώρα μας, ο οποίος ανήκει στις ειδικές μορφές, έχουν αρχίσει από τις δεκαετίες 1950-60. Συνεπώς αυτή η μορφή τουρισμού δεν είναι καινούργια. Η εμφάνισή της τοποθετείται στην ίδια περίπου χρονική περίοδο με την εμφάνιση του παραθεριστικού και του θαλάσσιου τουρισμού

Το πρότυπο αυτό του χειμερινού-ορεινού τουρισμού εμπλουτίστηκε σταδιακά μέσα στις δεκαετίες του '50 και '60, από το δημόσιο τομέα πάντα και ειδικότερα από τον ΕΟΤ, μα συμπληρωματικά έργα υποδομής για την ανάπτυξη ορεινού τουρισμού (ορεινά καταφύγια). Μετά το 1975 τα προγράμματα μεγάλης κλίμακας και τα αντίστοιχα έργα ειδικής τουριστικής υποδομής ανεστάλησαν και προωθήθηκε ο χιονοδρομισμός με τη δημιουργία χιονοδρομικών κέντρων στον Παρνασσό και στη Β.Ελλάδα.

Στη δεκαετία του '80 προγραμματίζονται χιονοδρομικά κέντρα από πλευράς κυβερνητικής πολιτικής και από το 1990 δίδονται κίνητρα στην ιδιωτική πρωτοβουλία, για συνδυασμό ξενοδοχειακών συγκροτημάτων με χιονοδρομικά κέντρα.

Από τη σύντομη αυτή ιστορική αναδρομή της εξέλιξης αυτής της νέας μορφής τουρισμού φαίνεται ότι η αρχή της εφαρμογής της βρίσκεται δεκαετίες πριν. Χαρακτηριστικό όμως είναι οι ασυντόνιστες προσπάθειες, η έλλειψη συνέπειας και συνέχειας της κυβερνητικής πολιτικής και κυρίως η έλλειψη οργάνωσης σε όλα τα επίπεδα, ώστε η μορφή αυτή του τουρισμού να αποτελέσει τελικά ένα ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν προς την αγορά.

Οι ελλείψεις της υφιστάμενης υποδομής, η καθυστέρηση παραγωγής νέας, τα ανεπαρκή ασαφή και αναχρονιστικά πολλές φορές θεσμικά πλαίσια, το πλήθος των αναρμόδιων φορέων και οι δαιδαλώδεις και χρονοβόρες διαδικασίες αποτελούν ανασταλτικούς παράγοντες για την υγιή ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού σε ανταγωνιστικό επίπεδο, πολύ περισσότερο από την έλλειψη επενδύσεων ή την ανεπάρκεια χρηματοδότησης.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ : ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΔΙΕΘΝΩΣ

Στο σημείο αυτό θα επιχειρήσουμε να δώσουμε την εικόνα της Ευρώπης όσο αφορά τα χιονοδρομικά κέντρα και τους παράγοντες που καθόρισαν την εξέλιξή τους.

Η αγορά του ορεινού χιονοδρομικού τουρισμού, παγκοσμίως, εκτιμάται σε 60 περίπου εκατομμύρια σκιέρς από τους οποίους τα 20 εκατομμύρια στην Ιαπωνία και τα 25 εκατομμύρια στην Ευρώπη. Αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι η βιομηχανία του χιονιού στην Ευρώπη παρά την οικονομική της σπουδαιότητα, παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια σχετικά μικρές αυξητικές τάσεις.

Η Γερμανία, για παράδειγμα, που είναι μια κύρια ευρωπαϊκή αγορά χειμερινών σπορ, ευαισθητοποιείται όσο αφορά τις περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις που προκαλεί η δημιουργία σταθμών χειμερινών σπορ στους ορεινούς όγκους.

Η Γαλλική αγορά παρουσιάζει στασιμότητα, αν όχι μείωση. Οι ακτές που έχουν σαν αποτέλεσμα τις μειωτικές τάσεις στις ευρωπαϊκές αγορές χειμερινών σπορ πρέπει να αναζητηθούν στους εξής παράγοντες:

- στην υπερπροσφορά σταθμών χειμερινών σπορ στους κύριους Ευρωπαϊκούς ορεινούς όγκους. Η συνειδητοποίηση της σπουδαιότητας και των οφελών, οικονομικών, κοινωνικών, που αποφέρουν τα χιονοδρομικά κέντρα σε μια χώρα είχε σαν αποτέλεσμα στην υπερσυσσώρευση τους που ίσως οδηγήσει σιγά-σιγά στον κορεσμό τους.
- στον ανταγωνισμό του προκαλεί η δημιουργία σταθμών χειμερινών σπορ εκτός Ευρώπης. Οι τουριστικές μετακινήσεις, στις μέρες μας, έχουν απλοποιηθεί λόγω της σύντομης μεταφοράς που προσφέρει το αεροπλάνο. Έτσι, λοιπόν, οι λεγόμενοι «χειμερινοί τουρίστες», μας και κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους ανήκουν στην άνω του μετρίου εισοδηματική τάξη, επισκέπτονται και χιονοδρομικά κέντρα εκτός των Ευρωπαϊκών ορίων.
- στον προσδιορισμό των ορεινών όγκων σαν σημαντικών τουριστικών προορισμών εκτός της χειμερινής περιόδου (καλοκαίρι, άνοιξη, φθινόπωρο). Αν και η έννοια του χειμερινού τουρισμού συνδέεται άμεσα με τον χιονοδρομισμό, εντούτοις, ο ορειβατικός είναι ένα είδος τουρισμού που πραγματοποιείται επίσης στους ορεινούς όγκους και μάλιστα όχι μόνο το χειμώνα, αλλά καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Στη συνέχεια αναφέρουμε ενδεικτικά, τι συμβαίνει σε μερικές ευρωπαϊκές χώρες όσο αφορά τα χιονοδρομικά κέντρα.

ΓΑΛΛΙΑ

Η Γαλλία έχει 549.100 km και πληθυσμό 54.000.000 κατοίκους. Το κατά κεφαλήν εισόδημα για το 1991 ήταν 22.500\$ ΗΠΑ έναντι 6.800 \$ ΗΠΑ της χώρα μας την ίδια χρονιά.

Διαθέτει 450 χιονοδρομικά κέντρα με ski lifts συνολικού μήκους 7.000km και πίστες 10.000km . Ξενοδοχειακά καταλύματα κάθε είδους με 1.000.000 κλίνες, υπάρχουν σε πολύ μικρή απόσταση από το χώρο των lifts.

Η επιδίωξη του γαλλικού κράτους με τη δημιουργία των χιονοδρομικών κέντρων, ήταν η συγκράτηση του ορεινού πληθυσμού στις εστίες του. Και έχει πράγματι επιτευχθεί, αν σκεφτούμε ότι το κατά κεφαλήν εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων ορεινών περιοχών όχι μόνο προσεγγίζει αλλά πολλές φορές υπερβαίνει το αντίστοιχο των μεγάλων αστικών κέντρων (Παρίσι, Λυών, Νίκαια, Μασσαλία). Κάτι τέτοιο γίνεται άμεσα αντιληπτό από τον επισκέπτη που αντικρίζει την υψηλή ποιότητα των κατοικιών, αυτοκινήτων, εμπορικών καταστημάτων και γενικότερα, εξυπηρετήσεων.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Η Ισπανία έχει έκταση 504.800 km και πληθυσμό 39.500.000 κατοίκους και κατά κεφαλήν εισόδημα 13.400\$ ΗΠΑ για το έτος 1991. Διαθέτει 33 χιονοδρομικά κέντρα με 332 ski-lifts μήκους 225km. Στο χώρο των lifts υπάρχουν ξενοδοχειακά καταλύματα 7.000 κλινών.

ΙΤΑΛΙΑ

Η Ιταλία με έκταση 301.000 km και πληθυσμό 57.000.000 κατοίκους, έχει κατά κεφαλήν εισόδημα 21.000\$ ΗΠΑ. Στοιχεία του Ιταλικού Οργανισμού Τουρισμού στις αρχές της δεκαετίας του '70, δείχνουν ότι υπήρχαν 215 χιονοδρομικά κέντρα με 1.657 ski-lifts Λειτουργούσαν επίσης ξενοδοχειακά καταλύματα δυναμικότητας 172.000 κλινών σε πολύ μικρή απόσταση από το χώρο των lifts.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή των Ιταλικών χιονοδρομικών κέντρων.

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ Χ.Κ.	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΛΙΝΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ SKI-LIFTS
Δυτικές Άλπεις	22	15.649	262
Κεντρικές Άλπεις	19	16.590	196
Ανατολικές Άλπεις	46	43.351	358
Δολομίτες	52	70.096	497
Βόρεια Απέννινα	29	9.667	125
Κεντρικά Απέννινα	38	9.445	202
Νότια Απέννινα	6	6.760	10
Σικελία	2	218	6
Σαρδηνία	1	97	1
Σύνολο	215	171.873	1.657

Και εδώ παρατηρείται αισθητή άνοδος του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων των γειτονικών πόλεων και οικισμών, το οποίο πλησιάζει τη στάθμη των αντίστοιχων οικισμών της Ελβετίας και Γερμανίας.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Η Βουλγαρία με έκταση 110.912 km και πληθυσμό 9.300.000 κατοίκους, έχει κατά κεφαλή εισόδημα 4.400 ΗΠΑ.

Διαθέτει 5 χιονοδρομικά κέντρα με 44 ski-lifts συνολικού μήκους 50 km και πίστες 35 km και τρία «ορεινά σχολεία». Στο χώρο των lifts λειτουργούν ξενοδοχειακά καταλύματα δυναμικότητας 2.500 κλινών.

Οι επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο είναι και εδώ εμφανείς.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Έχει έκταση 237.500 km και 23.500.000 κατοίκους. Το κατά κεφαλήν εισόδημα το 1991 ήταν 3.700\$ ΗΠΑ. Στη Ρουμανία λειτουργούν 7 χιονοδρομικά κέντρα με 41 ski-lifts συνολικού μήκους 41 km και πίστες 56 km. Τα ξενοδοχειακά καταλύματα στο χώρο των lifts διαθέτουν 7.200 κλίνες.

Το χιονοδρομικό κέντρο στην Σιναία στα Καρπάθια ανέδειξε την πόλη αυτή των 60.000 κατοίκων ως το σημαντικότερο θέρετρο της χώρας μετά την Κωνσταντζα.

Μετά τη σύντομη αυτή αναφορά στις δυνατότητες που προσφέρουν τα χιονοδρομικά κέντρα ορισμένων ευρωπαϊκών χωρών και των ευμενών επιπτώσεών τους στην οικονομία και το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού, θεωρείται σκόπιμο να παραθέσουμε στοιχεία για δύο χώρες της Λατινικής Αμερικής. Το αξιοσημείωτο στην περίπτωση αυτή είναι ότι ενώ το βιοτικό επίπεδο των δύο αυτών χωρών είναι χαμηλότερο από της Ελλάδας, η

ανάπτυξη του χιονοτουρισμού είναι μεγαλύτερη ακόμη και αναλογικά με τον πληθυσμό τους.

ΑΡΓΕΤΙΝΗ

Μία χώρα με έκταση 2.780.092 km, 33.500.000 κατοίκους και κατά κεφαλήν εισόδημα για το 1991 3.000\$ ΗΠΑ.

Διαθέτει 13 χιονοδρομικά κέντρα και 78 ski-lifts συνολικού μήκους 63 km. Στο χώρο των lifts λειτουργούν καταλύματα δυναμικότητας 6.000 κλινών.

Αξίζει να αναφερθεί ότι το χιονοδρομικό κέντρο επτο Cathedral De Bariloche διαθέτει πίστες μήκους 67 km και είναι το μεγαλύτερο του νοτίου ημισφαιρίου. Βρίσκεται στην επαρχία Rio Negro της Παταγωνίας, και απέχει 1730 km από το Μπουένος Άιρες.

Η κωμόπολη San Carlos de Bariloche με 15.000 κατοίκους είναι το σημαντικότερο θέρτρο της Αργεντινής μαζί με το Mar de la Plata και την Bahia Blanca. Το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων είναι το υψηλότερο στην Παταγωνία και η ποιότητα των κατοίκων και το φυσικό περιβάλλον θυμίζουν χώρα της Κεντρικής Ευρώπης. Η πόλη διαθέτει 16.000 ξενοδοχειακές κλίνες, 4.000 κλίνες σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, αίθουσες για παγοδρομίες και διεθνές αεροδρόμιο.

Η Αργεντινή με το 96% των κατοίκων της, με ευρωπαϊκή κατγωγή είναι η πιο ευρωπαϊκή χώρα της αμερικάνικης ηπείρου. Τα χιονοδρομικά κέντρα Cerro Cathedral de Bariloche, Las Lenas και Los Penitentes είναι παρόμοια με αυτά της Κεντρικής Ευρώπης.

ΧΙΛΗ

Η Χιλή έχει έκταση 756.626 km, 13.400.000 κατοίκους και κατά κεφαλή εισόδημα το 1991 2.300\$ ΗΠΑ.

Στη χώρα υπάρχουν 12 χιονοδρομικά κέντρα, 83 ski-lifts και ξενοδοχειακά καταλύματα στο χώρο των lifts. Επιπλέον λειτουργούν κολυμβητήρια σε ξενοδοχεία 6 χιονοδρομικών κέντρων.

Στη συνέχεια ακολουθεί συνοπτικός πίνακας με στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των χιονοδρομικών κέντρων και την ικανότητά τους σε ski-lifts και ξενοδοχειακές κλίνες, για ορισμένες χώρες

Κράτος	Αριθμός Χ.Κ	Αριθμός ski-lifts	Αριθμός Ξενοδοχειακών Κλινών στους χώρους των Πιστών
Βουλγαρία	4	41	2.800
Γιουγκοσλαβία	23	152	12.300
Ρουμανία	7	41	7.200
Αυστρία	738	4.085	
Ιταλία	215	1.657	172.000*
Ισπανία	34	330	6.800
Κύπρος	1	4	
Αργεντινή	12	78	4.800
Χιλή	13	76	22 Μονάδες
Ελλάδα	20	56	3 Μονάδες

* Τα στοιχεία για τις ξενοδοχειακές κλίνες της Ιταλίας αφορούν καταλύματα που βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση από τα χιονοδρομικά κέντρα. Πάνω από το μισό αυτών των κλινών βρίσκεται στη βάση των πιστών.

Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι ο χιονοδρομικός τουρισμός στην Ελλάδα υστερεί όχι μόνο έναντι των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης, αλλά και έναντι άλλων με παρόμοια κλιματολογικά χαρακτηριστικά και κατώτερο οικονομικό επίπεδο.

Σημειωτέον ότι τα στοιχεία αφορούν τα μέσα της δεκαετίας του '80 ενώ για την Ιταλία τις αρχές της δεκαετίας του '70 και από τότε μέχρι σήμερα έχουν ακολουθήσει αυξητική πορεία.

ΑΥΣΤΡΙΑ

Η ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Όταν ένα σε κάθε είκοσι ταξίδια που πραγματοποιούνται οπουδήποτε στον κόσμο, οδηγεί στην Αυστρία.

Όταν ένας σε κάθε δέκα κατοίκους της χώρας απασχολείται στον τομέα του τουρισμού.

Όταν ο τουρισμός καλύπτει το 15% του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος και είναι έτσι ο σημαντικότερος τομέας της Αυστριακής οικονομίας.

Όταν τα ετήσια έσοδα για κάθε κάτοικο της Αυστρίας που προέρχονται από τον τουρισμό φθάνουν τα 22.000 σελίνια' δικαιολογημένα πιστεύουμε οι Αυστριακοί θεωρούνται «παγκόσμιοι πρωταθλητές του τουρισμού» και είναι υπερήφανοι για τα αποτελέσματα και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που η μικρή και ορεινή χώρα τους πέτυχε σε διάστημα λίγων ετών στον τομέα αυτό.

Η διοργάνωση της ετήσιας διεθνούς έκθεσης του Αυστριακού Οργανισμού Τουρισμού δίνει την ευκαιρία να θαυμάσει κανείς τόσο το οργανωτικό ταλέντο όσο και τη θαυμάσια φύση της χώρας αυτής, που σε συνδυασμό με την ευγένεια και φιλικότητα των κατοίκων της αποτελούν τα σημαντικότερα στοιχεία πάνω στα οποία βασίζεται η επιτυχία της στον τουριστικό τομέα.

Είναι αλήθεια ότι η Αυστρία έχει τη φήμη της χώρας όπου οι διακοπές μένουν αξέχαστες. Για το λόγο αυτό κάθε χρόνο 19.000.000 επισκέπτες από το εξωτερικό συρρέουν στη μικρή αυτή χώρα των 8 περίπου εκατομμυρίων κατοίκων.

Σήμερα η χώρα εκτός από το υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα από τον τουρισμό στον κόσμο, είναι μοναδική από την άποψη ότι ολόκληρη η οικονομική της δομή στηρίζεται και είναι προσανατολισμένη προς τον τουριστικό τομέα. Σε κάθε Αυστριακό αναλογούν 17 διανυκτερεύσεις επισκεπτών, ένας αριθμός που δεν συναντάται σε καμιά άλλη χώρα. Συνολικά κατά το 1993 στην Αυστρία πραγματοποιήθηκαν 127.547.000 διανυκτερεύσεις από τις οποίες οι 97.500.000 καλύφθηκαν από ξένους επισκέπτες της χώρας. Τα έσοδα στον τουριστικό τομέα, χωρίς να υπολογίζουμε τον εσωτερικό τουρισμό, έφθασαν το 1993 τα 175,9 δισ.σελίνια (αύξηση 2,7% έναντι του 1992) και σε σύγκριση με το σύνολο

των εσόδων από τις εξαγωγές της χώρας (466,5 δι. Σελίνια) καλύπτει το 38% !

Ποιο είναι όμως το μυστικό επιτυχίας του Αυστριακού τουριστικού τομέα; Ποιοι είναι οι παράγοντες εκείνοι που προσελκύουν κάθε χρόνο τόσους επισκέπτες και μάλιστα υψηλού εισοδηματικού επιπέδου απ' όλες τις χώρες του κόσμου; Όπως δείχνουν τα αποτελέσματα όλων των ερευνών, οι περισσότεροι επισκέπτες αναφέρουν ως πρώτο παράγοντα που τους προσελκύει, τις φυσικές καλλονές της χώρας, ενώ η κουλτούρα και το ενδιαφέρον επισκέψεως ιστορικών μνημείων, πολιτιστικών εκδηλώσεων κ.λ.π. ,έρχεται αμέσως δεύτερο. Ας σημειωθεί εδώ ότι στην Αυστρία πραγματοποιούνται κατά μέσο όρο 50.000 πολιτιστικές εκδηλώσεις (κοντσέρτα, όπερες, φεστιβάλ) καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, τα οποία φυσικά δημιουργούν το δικό τους τουριστικό κοινό

Αυτό που περισσότερο ενδιαφέρει είναι ότι παρόλο που η Αυστρία δεν έχει θάλασσα και όταν κάποιος αναφέρεται στο όνομα της χώρας σε συνδυασμό με τον τουρισμό, αυτομάτως έρχεται στη σκέψη κάποιο χιονισμένο ορεινό τοπίο, εν τούτοις συμβαίνει κάτι παράδοξο που αποδεικνύει την επιτυχία στο μάρκετινγκ του Αυστριακού τουρισμού. Από τις 127.547.000 διανυκτερεύσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το 1993 στην Αυστρία, οι 73.580.000 έγιναν κατά τη θερινή περίοδο, έναντι 53.967.000 που έγιναν κατά τη χειμερινή! Όπως φαίνεται από το διάγραμμα, οι Αυστριακοί ξεκίνησαν από το 1965 με βάση ανάπτυξης του τουρισμού τους τη θερινή περίοδο (που τότε περιείχε 52.300.000 διανυκτερεύσεις) έναντι της υποανάπτυκτης χειμερινής περιόδου που είχε μόλις 14.700.000 διανυκτερεύσεις. Μέσω του διαγράμματος αυτού γίνεται φανερή η προσπάθεια για ισόρροπη ανάπτυξη θερινής και χειμερινής περιόδου έτσι ώστε να φθάσουμε στο 1993 όπου η μεν θερινή περίοδος είδε μια ανάπτυξη του 41% ενώ η χειμερινή 268%.

Το ερώτημα είναι πώς επιτυγχάνεται αυτή η ισόρροπη ανάπτυξη, έτσι ώστε να μην υπάρχει αδρανές κάποιο ποσοστό του τουριστικού δυναμικού της χώρας σε μια χρονική περίοδο ή να μην έχει τη δυνατότητα καλύψεως της ζήτησης την επόμενη χρονική περίοδο;

Η απάντηση βέβαια δεν είναι απλή και η επίτευξη του αποτελέσματος αυτού, προϋποθέτει την προσαρμογή πολλών παραγόντων σ' ένα κοινό σκοπό : την πώληση όλων αυτών που έχει και μπορεί να προσφέρει η Αυστρία και ο λαός της, στους επισκέπτες της.

Χωρίς δουλικότητα, (που τόσο φοβίζει εμάς τους Έλληνες) με υπερηφάνεια για την ποιότητα της προσφοράς τους, με χαρά και πίστη σ' αυτό που κάνουν, με προσοχή ώστε να διαφυλάξουν τον εθνικό τους χαρακτήρα, αλλά συγχρόνως να τονίσουν τους δεσμούς τους με τους άλλους λαούς, με υψηλή ευαισθησία στο περιβάλλον, ώστε η τουριστική ανάπτυξη να μην αποτελέσει πρόσκαιρη μόνο και θεαματική αύξηση των

εσόδων τους, αλλά μακροπρόθεσμη επένδυση που η κάθε γενιά καλείται να βελτιώσει, οι Αυστριακοί πωλούν την Αυστρία σε όλο τον κόσμο.

Η περιοχή του Voalberg, του Τυρόλου και του Σάλτσμπουργκ είναι η ομορφότερη της Αυστρίας και συγκεντρώνει τα πιο φημισμένα χιονοδρομικά κέντρα: το Badgastein, το Zell Au See, το Lech, το Jurs, το κοσμικό Kitzbuhel και τόσα άλλα. Καταλαβαίνουμε καλά, λοιπόν, ότι το λεπτό μέρος της Αυστρίας, αυτό που συνορεύει με την Ελβετία και την Ιταλία, είναι ο παράδεισος για τους φανατικούς των χειμερινών σπορ και λάτρεις της φύσης: ένα λευκό όραμα που διατηρείται μέχρι να λιώσει το χιόνι.

Τα πρώτα στοιχεία που έχουμε για το σκι χρονολογούνται εδώ και 5.000 χρόνια. Επιστήμονες ανακάλυψαν στη Νορβηγία εικόνες πάνω σε βράχους που αναπαριστούσαν άνδρες με δεμένες σανίδες στα πόδια τους. Στις Άλπεις το σκι με τη μορφή του cross country έφθασε στα τέλη του περασμένου αιώνα. Ο Mathias Zdarsky υπήρξε ο εμπνευστής του αλπινικού σκι, ενώ το 1896 με το εγχειρίδιο του έθεσε τις βάσεις της μεγάλης αυστριακής παράδοσης διδασκαλίας σκι. Από τότε βάλθηκε η Αυστρία να μάθει όλο τον κόσμο να στέκεται πάνω σε δύο σανίδες. Σε όποιο χιονοδρομικό κέντρο κι αν καταλήξει κανείς θα βρει ένα σύστημα αναβατήρων που οδηγεί σε κάθε πίστα. Με τελεφερίκ, καρεκλάκι ή T-bar μπορεί κανείς να βρεθεί είτε σε μια δύσκολη πίστα μεγάλων ταχυτήτων είτε σε μια ευκολότερη για όλη την οικογένεια ή να βγει σ' ένα μονοπάτι για περπάτημα με τα σκι ακολουθώντας τη σημαδεμένη, πάνω σε δέντρα συνήθως, διαδρομή.

Η ασφάλεια είναι δεδομένη καθώς ειδικά οχήματα διασχίζουν κάθε τόσο την περιοχή και ειδικευμένο προσωπικό μπορεί να βοηθήσει σε περίπτωση ανάγκης.

Παρά τη ραγδαία ανάπτυξη αυτών των περιοχών, το περιβάλλον δεν έχει αλλοιωθεί: εκεί που το χειμώνα γεμίζει χιόνι και σκιέρ έτοιμους να καταρρίψουν νέα ρεκόρ, το καλοκαίρι αποκαλύπτεται ένα καταπράσινο τοπίο με λιβάδια στα οποία ξαποσταίνουν ήσυχες αγελάδες. Οι μικρές πόλεις και τα χωριά διατηρούν το χρώμα τους προσφέροντας στους επισκέπτες εκτός από τη δυνατότητα να αθληθούν, και αυτήν της βραδινής διασκέδασης.

Σάλτσμπουργκ: η Ρώμη των Άλπεων

Φθάνοντας στο Σάλτσμπουργκ με τα χιονοπέδιλα υπό μάλης, καλό είναι να αντισταθούμε για λίγο στο κάλεσμα της άγριας φύσης και παίρνοντας μια ανάσα να επωφεληθούμε της διαμονής στη «Ρώμη των Άλπεων», όπως αποκαλείται το Σάλτσμπουργκ από τους εραστές της ιστορίας, της αρχιτεκτονικής και της μουσικής.

Σάλτσμπουργκ σημαίνει «Κάστρο Αλατιού», λόγω των ορυχείων αλατιού που είχαν ανακαλυφθεί πριν από πολλούς αιώνες στην περιοχή του. Ο «άσπρος χρυσός» όπως το ονόμαζαν, συνέβαλλαν κατά πολύ στην ανάπτυξη της πόλης, ενώ σήμερα «άσπρος χρυσός» είναι πλέον το χιόνι, που έχει, σηματοδοτήσει τη δεύτερη χρυσή εποχή της πόλης. Το άσπρο χωρίς αμφιβολία είναι το χρώμα-έμβλημα της περιοχής. Το Σάλτσμπουργκ είναι χτισμένο δίπλα στο ποτάμι, στους πρόποδες δύο επιβλητικών βουνών, του Καπουτσίνερμπεργκ, και του Μένεχμπεργκ, με το φρούριο του Χοχενζάλτσμπουργκ στην κορφή του.

Οι ευκαιρίες για σκι, ακόμη κι αν κάποιος μένει μέσα στην πόλη, είναι πολλές και κυρίως καλά οργανωμένες, όπως το πρόγραμμα Saltzbourg ski safari με το οποίο μπορεί κάποιος κάθε μέρα να πάει με ειδικά ski-buses στα χιονοδρομικά κέντρα της περιοχής και μάλιστα δωρεάν. Τα λεωφορεία φεύγουν κάθε πρωί από ειδικές στάσεις και επιστρέφουν το απόγευμα. Το μόνο που έχουν να κάνουν οι ενδιαφερόμενοι είναι να δηλώσουν συμμετοχή την προηγούμενη το απόγευμα στη ρεσεψιόν του ξενοδοχείου.

Όλη η περιοχή του Σάλτσμπουργκ είναι στην πραγματικότητα ένα τεράστιο δίκτυο μηχανικών μέσων ανάβασης: τελεφερίκ, τελεσιέζ(καρεκλάκι), T-bar (τελεσκι) με τα ποία φθάνουμε σε όποια πίστα επιλέξουμε και από κει κατεβαίνουμε με σκι, με έλκηθρο, με toboggan. Ακόμη, μπορεί κανείς να διασχίσει μεγάλες χιονισμένες εκτάσεις με χιονοπέδιλα για cross country. Τα γραφικά αγροκτήματα, τα ήσυχα χωριά ολόκληρη η φύση σε αυτήν την περιοχή με τα πάνω από 100 χιονοδρομικά κέντρα, με τα περισσότερα ξενοδοχεία, πανδοχεία και πανσιόν να διατηρούν την οικογενειακή ατμόσφαιρα, σε κάνουν να νιώθεις σε πλήρη αρμονία με τη φύση και τους ανθρώπους.

Badgastein: ιαματικά λουτρά και χιονοπέδιλα.

Το Badgastein απλώνεται σ' ένα τοπίο από τα ωραιότερα της Αυστρίας, σε υψόμετρο 1.083μ στους πρόποδες του γιγαντιαίου Graukogel, στις πλαγιές του οποίου είναι στοιβαγμένα το ένα επάνω στο άλλο τα σπίτια του χωριού. Η φήμη του έχει εξαπλωθεί από τους ρωμαϊκούς χρόνους λόγω των ιαματικών πηγών, για τις οποίες άλλωστε επισκεπτόταν το χωριό και ο αυτοκράτορας Φρειδερίκος Β'. Σήμερα οι κοινοί θνητοί συνωστίζονται στην πισίνα Felsenbad και στα συγκροτήματα λουτρών, ενώ πολλά ξενοδοχεία προσφέρουν στους πελάτες ους μετά από μια κουραστική μέρα σκι, χαλάρωση σε πισίνες με ιαματικά λουτρά ή σάουνα.

Zell Am See : σκι και Μεσαιώνας

Το Zell Am See είναι από τα καλύτερα χιονοδρομικά κέντρα και συγχρόνως μια μεσαιωνική πόλη απλωμένη στην άκρη της λίμνης και χωμένη στην αγκαλιά του Schmittenhühe, από την κορυφή του οποίου μπορεί κανείς να δει 300 βουνοκορφές, ακόμα και την ψηλότερη της Αυστρίας το Grossglockner (3.800μ). Κοντά στο Zell Am See βρίσκεται και το Kaprun με τους παγετώνες του, όπου οι πιο ατρόμητοι μπορούν να δοκιμάσουν την τύχη τους στην αναρρίχηση.

Αν πάλι κάποιος αποφασίσει να πάει δυτικότερα, τότε σίγουρα ο πρώτος σταθμός θα είναι το Ίνσμπρουκ, μια πόλη με τη χαρακτηριστική φυσιογνωμία των ορεινών μικρών χωριών, αλλά με τη βαρύτητα ενός σημαντικού πολιτισμικού και οικονομικού κέντρου. Μέσα στην πόλη λειτουργούν τελεφερίκ που οδηγούν από την πόρτα του ξενοδοχείου σε κάποια πλαγιά για σκι.

Το πιο φημισμένο, όμως και διόλου τυχαία, χιονοδρομικό κέντρο είναι το Κίτσμπουχελ, ένα πανέμορφο χωριό στους πρόποδες του βουνού Καίξεργκεμπίργκε (άγριος αυτοκράτορας), που με τη συντροφιά του Κιτςμπίχελερ Άλπεν δημιουργούν ένα μαγικό περιβάλλον.

Το τελεφερίκ του Χάχνεγκαν (από 787 ως 1659μ.) είναι το καλύτερο σημείο για να ξεκινήσει κανείς την εκδρομή του, διαφορετικά μπορεί να επιλέξει το δίκτυο τελεφερίκ Κιτςμπούχελ-Πλέτσερλπε-Κιτςπίχελερχοφν απ' όπου απολαμβάνει κανείς πανέμορφη θέα.

Ακόμη δυτικότερα, το Arlberg είναι το πέρασμα μετξύ Τυρόλου και Vorarlberg. Το αρλμπεργκ διαθέτει 80 αναβατήρες προς τις κορυφές Valluga και Gialzig με 160 χλμ Πίστας για όλα τα επίπεδα. Το Saint Anton βρίσκεται στην πλαγιά του Valluga, όπου υπάρχουν οι καλύτερες πίστες. Όταν πέσει πολύ χιόνι, το Schindlerkan προσφέρει τις καλύτερες καταβάσεις, ενώ όταν παγώσει, ατρόμητοι σκιέρ δεν μπορούν να αντισταθούν στην πρόκληση του Schindlergratbahn.

Το Zurs και το Lech, σε μικρή απόσταση το ένα από το άλλο, συνδέονται με έναν κυκλικό δρόμο που προσφέρεται για μια μεγάλη βόλτα με cross country ski.

Το σημαντικότερο απ' όλα είναι ότι όπου κι αν βρεθεί κανείς στην Αυστρία, πρέπει να θυμάται ότι το χιόνι πέφτει στις Άλπεις από το Νοέμβρη ως τον Απρίλη.

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Χιονοδρομικά κέντρα

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ

1. ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΥΨΟΜΕΤΡΟ
ΑΡΙΘΜΟΣ
ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
ΔΙΑΦΟΡΑ
ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΣΑΛΕ

ΠΑΓΓΑΙΟ
ΚΟΙΛΑΔΑ ΟΡΦΕΑ
1750Μ.

Καταβάσεων : 1
Μήκους 400μ.
υψομ. διαφ. 90μ.
Συρόμενος: 1
50 ατόμων μήκους 300μ.
υψομ. διαφ. 90μ.
Φαγητού, ύπνου

Η προσπέλαση μπορεί να γίνει από Καβάλα από την οποία απέχει 44χλμ., είτε από Ελευθερούπολη μετά την διαδρομή 25 χλμ.

Η διαμονή στο μεγάλο καταφύγιο κοστίζει 1.500 δρχ. την ημέρα και οι επισκέπτες θα πρέπει να γνωρίζουν ότι εκεί θα έχουν μόνο ό,τι φέρουν μαζί τους. Για εκείνους που επιμένουν στο σπιτικό φαγητό, υπάρχει πλήρως οργανωμένη κουζίνα. Οι υπόλοιποι, στο κοντινό χωριό Ακροβούνι (23χλμ.) και στην Ελευθερούπολη θα βρουν πολλές παραδοσιακές ταβέρνες. Ωστόσο, ιδανικό για τους τολμηρούς και τους λιγότερους κομφορμιστές είναι το μικρό καταφύγιο με 1.000 δρχ. την ημέρα. Παραδοσιακά χτισμένο με πέτρα, πριν τον πόλεμο, σε μια θαυμάσια τοποθεσία μέσα στο δάσος, αυτό το μικρό σαλέ μπορεί να φιλοξενήσει ως 25 άτομα. Στα τρία πατάρια, οι εκδρομείς μπορούν να κοιμηθούν «στρωματσάδα», ενώ ένα μεγάλο τζάκι ζεσταίνει τον χώρο. Οι τουαλέτες βρίσκονται εκτός καταφυγίου.

2. ΒΟΥΝΟ	ΦΑΛΛΑΚΡΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ
	Λειτουργεί
	Σαββατοκύριακα και
	αργίες
ΥΨΟΜΕΤΡΟ	1.720μ.
ΑΡΙΘΜΟΣ	Καταβάσεων :3
ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ	α) Δύο των 1000μ.
ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ	(κάθε μία)
ΔΙΑΦΟΡΑ	Υψ. Διαφορά 280μ.
	β) Μία των 2.000μ.
	Αντοχής:
	1 μήκους 5.000μ.
	Με παραλλαγές
	γίνεται 3.000μ.
ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ	Συρόμενοι : 2
	α) μήκους 1.000μ.
	υψομ. διαφοράς 280μ.
	β) Παιδικός 150μ.
ΣΑΛΕ	Φαγητού ύπνου

Η προσπέλαση είναι δυνατή από την Δράμα από την οποία απέχει 43χλμ (31χλμ Άσφαλτος και 12χλμ Χωματόδρομος)

Στο καταφύγιο του χιονοδρομικού κέντρου μπορούν να μείνουν ως και 80 άτομα με 2500δρχ. την ημέρα, ενώ λειτουργεί εστιατόριο και μπαρ. Για καλό φαγητό αξίζει να επισκεφθεί κανείς τον παραδοσιακό οικισμό του Βόλακα (12χλμ.) Νοικιάζονται : εξοπλισμός σκι 2500δρχ. ημερησίως, σκούτερ χιονιού προς 4.000δρχ. τα 15 λεπτά

3.ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΥΨΟΜΕΤΡΟ
 ΑΡΙΘΜΟΣ
 ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
 ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
 ΔΙΑΦΟΡΑ
 ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΒΡΟΝΤΟΥΣ
 ΛΑΪΛΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ
 1600Μ

Μία, μήκους, 1.100μ.
 υψομ. διαφορά 250μ.
 Συρόμενοι : 2
 α) Συρόμενος μήκους 850μ
 μεταφοράς 720 ατόμων/ώρα
 β) Συρόμενος μήκους 200μ
 μεταφοράς 350 ατόμων/ώρα
 Φαγητού, ύπνου

ΣΑΛΕ

Η προσπέλαση γίνεται από τις Σέρρες σε απόσταση 27χλμ.
 άσφαλτος.

Το σαλέ έχει δυνατότητα εξυπηρέτησης 75 ατόμων. Έχει κεντρική
 θέρμανση και οργανωμένη κουζίνα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

4.ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΥΨΟΜΕΤΡΟ
 ΑΡΙΘΜΟΣ
 ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
 ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
 ΔΙΑΦΟΡΑ

ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΣΑΛΕ

ΒΕΡΜΙΟ

ΣΕΛΙ

1500Μ.

Καταβάσεων :8

α) Τρεις πιστες 1.500μ

.β)Μία πιστα 1.800μ.

γ) Τρεις πιστες 1000μ.

δ) Μία πιστα 700μ.

Αντοχής : 2, μήκους

5000μ (η κάθε μια)

Συρόμενοι :3

α) Συρόμενος (Άγκυρα) μήκους

800μ., μεταφοράς 800 ατόμων/ώρα

Υψομ. διαφορά 200μ.

β) Συρόμενος (άγκυρα) μήκους 600μ.

μεταφοράς 800 ατόμων/ώρα

Υψομ. διαφορά 180μ.

γ) Συρόμενος (πιάτο) μήκους 1200μ.

μεταφοράς 800 ατόμων/ώρα

Υψομ. διαφορά 250μ.

Εναέριος :1 (μονή καρέκλα)

μήκος 1200μ., μεταφοράς

400 ατόμων /ώρα

Υψομ. διαφορά 240μ.

Παιδικός αναβατήρας : 300μ.

Φαγητού, ύπνου.

Προσπέλαση για το χιονοδρομικό κέντρο γίνεται από τη Βέροια, από την οποία απέχει 22χλμ.

ΣΕΛΙ

Στις πλαγιές του Βερμίου, με θέα την απέραντη μακεδονική πεδιάδα, απλώνονται οι πίστες των πιο δημοφιλών χιονοδρομικών κέντρων της Βόρειας Ελλάδας. Σε «απόσταση βολής», από όπου μένει κανείς στη Μακεδονία, ακόμα και για μονοήμερη εκδρομή, συγκεντρώνουν πλήθος σκιέρ, κάθε επιπέδου δεξιοτεχνίας. Η ποικιλία των κλίσεων που χαρακτηρίζει τις πίστες τους είναι εγγύηση για απεριόριστη διασκέδαση είτε κατεβαίνοντας με σλάρομ είτε κάνοντας χαμηλή πτήση με snowboard.

Πρόκειται για το μεγαλύτερο χιονοδρομικό κέντρο της Βόρειας Ελλάδας. Σε υψόμετρο 1.500μ., 25χλμ. από τη Βέροια, απλώνονται μερικές από τις μακρότερες και πλατύτερες πίστες της Ελλάδας. Επειδή συγκεντρώνει πολύ κόσμο, κυρίως από τη Θεσσαλονίκη, μπορεί να παρατηρηθεί συνωστισμός στα λιφτ τα Σαββατοκύριακα. Όμως, οι πίστες είναι τόσο απλωμένες, που η κατάβαση δεν παρουσιάζει πρόβλημα.

Ο προσανατολισμός είναι Βορειο-ανατολικός, επειδή όμως οι κλίσεις δεν είναι μεγάλες, μπορεί στο τέλος της σεζόν να μην υπάρχει αρκετό χιόνι. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να έχει προηγουμένως τηλεφωνήσει κανείς στον ΕΟΣ Βέροιας ή στο χιονοδρομικό. Υπάρχει καλή υποδομή: πολλά καταστήματα ενοικίασεως εξοπλισμού, που διατίθενται άφθονος σε καλή ποιότητα και κατάσταση. Κοντά στο τελεστές υπάρχουν αρκετά μπαρ και εστιατόρια, έτσι ώστε να μη χρειάζεται να κατεβεί κάποιος στη Βέροια για μεσημεριανό. Επίσης, λειτουργεί ιατρείο. Το πάρκινγκ είναι πολύ μεγάλο (35 στρέμματα) αλλά γεμάτο λάσπη. Για ένα μικρό διάλειμμα, με ένα ζεστό φασκόμηλο ή καφέ, υπάρχει μόνο ένα μικρό περίπτερο στις πίστες (χωρίς wc λόγω προβλημάτων!). Επειδή είναι πιθανό να μην υπάρχει κάτι «στέρεο» (φαγητό), καλό είναι να έχει κανείς κάτι μαζί του. Δύο καταφύγια μπορούν να εξυπηρετήσουν 200 περίπου άτομα, ενώ διαθέτουν οργανωμένη κουζίνα και τζάκι.

Αν οι κλίσεις ή το χιόνι δεν ικανοποιούν, ή αν υπάρχουν απαιτήσεις για κάτι διαφορετικό, 18 χιλιόμετρα μακριά από τη Νάουσα, υπάρχει το σχετικά καινούργιο χιονοδρομικό κέντρο των τριων-πέντε πηγαδιών. Το όνομά του μπερδεύει λίγο, αλλά η εξήγησή του είναι απλή: περιγράφει συνοπτικά δύο γειτονικές περιοχές, που ονομάζονταν «3 ΠΗΓΑΔΙΑ» η μία και η άλλη «5 ΠΗΓΑΔΙΑ» η άλλη. Οι πίστες αρχίζουν στα 2.000μ., ο προσανατολισμός είναι βόρειος και οι κλίσεις αρκετά μεγάλες. Έτσι, συχνά οι πίστες είναι παγωμένες μέχρι αργά την ημέρα, αλλά το πλεονέκτημα του κέντρου είναι ότι «κρατάει» χιόνι περισσότερο απ' ό,τι το Σέλι. Η ανάβαση με το τελεσιέζ είναι μια από τις πιο θεαματικές στην

Ελλάδα, καθώς περνά κανείς πάνω από μαγευτικά δάση και αγναντεύει τον κάμπο της Έδεσσας. Στην κατάβαση, οι πίστες σταδιακά στενεύουν και σ'ένα σημείο κοντά στην εκκίνηση του μεσαίου λίφτ, η κατάσταση γίνεται επικίνδυνη. Συνοπτικά, παρότι είναι ένα ενδιαφέρον κέντρο, δεν έχει τις δυνατότητες ή τη χωρητικότητα του Σελίου. Κοντά στην κορυφή λειτουργεί ένα άνετο καταφύγιο, που διαθέτει ζεστά ροφήματα και σάντουιτς σε μια αίθουσα με τζάκι (το wc δυστυχώς κι εδώ δεν λειτουργεί).

Στη βάση του κέντρου, κοντά στο πάρκινγκ, λειτουργεί κατάστημα ενοικιάσεως και πωλήσεως ειδών σκι. Το ενοικιαζόμενο υλικό είναι επαρκές και σε καλή κατάσταση. Επίσης, στο δρόμο Νάουσα - Τρία - Πέντε Πηγάδια, λίγα χιλιόμετρα έξω από την πόλη, υπάρχει ένα μεγαλύτερο κατάστημα ενοικιάσεως με πολύ καλό εξοπλισμό. Κοντά στο πάρκινγκ του χιονοδρομικού κέντρου λειτουργεί το καινούργιο, πολυτελές ξενοδοχείο «Τρία- Πέντε Πηγάδια». Απίθανη θέα, πολύ καλά δωμάτια, εστιατόριο και μπαρ, σάουνα, πισίνα και γυμναστήρια, σέρβις υψηλού επιπέδου δίπλα στις πίστες. Ένας μοναδικός συνδυασμός στην Ελλάδα. Η έγκαιρη κράτηση είναι απαραίτητη.

5.ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΥΨΟΜΕΤΡΟ
 ΑΡΙΘΜΟΣ
 ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
 ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
 ΔΙΑΦΟΡΑ

ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΣΑΛΕ

ΒΕΡΜΙΟ
 ΤΡΙΑ ΠΕΝΤΕ ΠΗΓΑΔΙΑ
 11.420μ.-2.005μ.
 Καταβάσεων :4
 α) Πιστα-Μπαλκόνι μήκους
 2.000μ., υψομ.διαφ. 520μ.
 β) Πιστα-Αγριολάπατα
 μήκους 1000μ., υψομετρική
 διαφορά 535μ.
 γ) Πιστα -Παράδεισος μήκους 2.500μ.
 υψομ. διαφορά 548μ.
 δ) Πιστα-Αρχαρίων-παιδική
 μήκους 200μ., υψομετρική
 διαφορά 20μ.
 Αντοχής :3
 α) Πιστα 3χλμ., υψ. Διαφορά 20μ.
 β) Πιστα 5χλμ. υψ. Διαφορά 20μ.
 γ) Πιστα 10χλμ. υψ. διαφορά 20μ.
 Συρόμενοι :3
 α) Συρόμενος μήκους 800μ.
 υψομ. διαφορά 240μ.
 β) Δύο συρόμενοι μήκους 200μ.
 υψομ. διαφορά 20μ. (baby lift)
 Εναέριος : 1 μήκους 1.500μ.
 υψομ. διαφορά 533μ.
 Φαγητού, ύπνου

Η προσπέλαση είναι δυνατή από Νάουσα μετά από διαδρομή 17χλμ., ή από Θεσσαλονίκη με διαδρομή 110χλμ.

6. ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΥΨΟΜΕΤΡΟ
 ΑΡΙΘΜΟΣ
 ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
 ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
 ΔΙΑΦΟΡΑ

ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΣΑΛΕ

ΒΕΡΝΟΝ (ΒΙΤΣΙ)

ΒΙΓΛΑ

1650.μ

Καταβάσεων :3

α) πίστα μήκους 1500μ.

β) πίστα μήκους 2000μ.

γ) πίστα μήκους 2.500μ.

Αντοχής : 1, μήκους 5.000μ

Εναέριος : 1 (Διθέσιος μήκους 1.400μ)

Συρόμενοι :2

α) Συρόμενος μήκους 800μ.

β) Συρόμενος μήκους 300μ.

Φαγητού, ύπνου

Παράδεισος για τους χιονοδρόμους.

Η προσπέλαση είναι δυνατή είτε από την Φλώρινα με 18 χλμ διαδρομή, είτε από Πισοδέρι με 3 χλμ διαδρομή.

Φ Λ Ω Ρ Ι Ν Α

Περίπου στα μισά του δρόμου από τη Φλώρινα προς τις Πρέσπες, στη θέση Βίγλα μέσα σ' ένα μεγάλο δάσος οξιάς, βρίσκονται οι πίστες του χιονοδρομικού κέντρου του Πισοδερίου. Ανεβαίνοντας τις στροφές του Βέρνου (Βίτσι), έχει κανείς μια πανοραμική άποψη της στενής κοιλάδας, στο τέλος της οποίας είναι χτισμένη η Φλώρινα. Άλλωστε η θέση Βίγλα είναι ένα τέλειο παρατήριο, με θέα τόσο προς τη Φλώρινα στα ανατολικά, όσο και προς το Πισοδέρι, δυτικά. Εκεί βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του χιονοδρομικού κέντρου που λειτουργεί μόνο τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες των Χριστουγέννων.

Δυστυχώς, οι πίστες έχουν ανοιχτεί ανάμεσα στο δάσος, έχουν μέτριες κλίσεις και προσανατολισμό βόρειο προς βόρειο-ανατολικό. Το εύρος τους όμως είναι ικανοποιητικό. Οι σκιέρ έρχονται κυρίως από την περιοχή της Φλώρινας και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει συνωστισμός. Έτσι, το μειονέκτημα του περιορισμένου αριθμού των πιστών ξεπερνιέται από το γεγονός ότι μπορεί κανείς να τις απολαύσει ήρεμος. Παρότι οι πίστες είναι βορεινές, στο τέλος της σεζόν ή κατά τις Αλκυονίδες ημέρες είναι πιθανό να μην είναι καλό το χιόνι.

Κοντά στο πάρκινγκ βρίσκεται το καταφύγιο του ΣΟΧ Φλώρινας, όπου τα Σαββατοκύριακα λειτουργεί εστιατόριο και μπάρ. Το καταφύγιο μπορεί να φιλοξενήσει 55 άτομα. Διαθέτει οργανωμένη κουζίνα, ξυλόσομπα και τζάκι. Στις πίστες δεν υπάρχει άλλο περίπτερο ή μπαρ με c. Δίπλα από το καταφύγιο του ΣΟΧ λειτουργεί ένα μικρό κατάστημα-τροχόσπιτο ενοικιάσεως σκι. Το υλικό που διατίθεται είναι μετρίας ποιότητας και περιορισμένο σε αριθμό. Γι αυτό είναι προτιμότερο να έχει κανείς μαζί του τον δικό του εξοπλισμό.

Όσο για τη γύρω περιοχή, οι λίμνες των Πρεσπών είναι αναμφισβήτητα ο σημαντικότερος πόλος έλξης. Δεκαπέντε χιλιόμετρα δυτικά του χιονοδρομικού κέντρου συναντά κανείς τη Μικρή Πρέσπα.

Στο βάθος του ορίζοντα διακρίνονται τα χιονισμένα βουνά της Αλβανίας. Ακολουθώντας το δρόμο προς το Λαιμό, φτάνει κανείς στη στενή λωρίδα γης, που χωρίζει τη Μικρή από τη Μεγάλη Πρέσπα. Από δω μπορεί να κάνει κανείς μια παρέκκλιση προς τον Αγ. Γερμανό, το μεγαλύτερο χωριό της περιοχής, όπου στεγάζεται και το κέντρο Πληροφόρησης για τις Πρέσπες.

Μετά το Λαιμό φτάνει κανείς στο χωριό Ψαράδες, το πιο βόρειο-δυτικό χωριό της ελληνικής επικράτειας. Χτισμένο πάνω σε μια βραχώδη χερσόνησο, βλέπει σ' έναν όρμο της Μεγάλης Πρέσπας. Τα περισσότερα σπίτια του, φτιαγμένα από πέτρα και ξύλο, είναι κλειστά το χειμώνα. Μόνο τα Σαββατοκύριακα λειτουργούν στις όχθες της λίμνης ψαροταβέρνες, οι ψηλότερες στην Ελλάδα, αφού βρίσκονται στα 850μ. από την επιφάνεια της θάλασσας. Μην ξαφνιαστεί κανείς αν ακούσει τους ηλικιωμένους του χωριού να μιλούν μεταξύ τους για άγνωστη γλώσσα: είναι ένα μείγμα αλβανικών και σλαβικών. Επίσης, μην στενοχωρηθεί κανείς αν το ράδιο του αυτοκινήτου δεν πιάνει κανέναν ελληνικό

σταθμό. Η μουσική και οι ειδήσεις από το Ράδιο Σκόπια ακούγονται τέλεια. Στο μικρό λιμενοβραχίονα του χωριού μπορεί να νοικιάσει κανείς μια βάρκα με εξωλέμβιο, που οδηγεί στα βυζαντινά «ασκητάρια», στις βραχώδεις ακτές της λίμνης.

Ακολουθώντας το δρόμο κατά μήκος της βόρειας όχθης της Μικρής Πρέσπας, φθάνει κανείς στο νησάκι του Αγ. Αχιλλείου. Το νησάκι, που κατοικείται από τους αρχαίους χρόνους, διετέλεσε πρωτεύουσα του κράτους του Βούλγαρου Βασιλιά Σαμουήλ (11^{ος} αιώνας). Εδώ υπάρχουν ερείπια ενός αρχαίου οικισμού και βυζαντινές εκκλησίες, σημαντικότερη από τις οποίες αυτή του Αγ. Αχιλλείου. Αν θέλει κάποιος να περάσει το νησί με «πλάβα» (βάρκα με επίπεδο πάτο) πρέπει να ζητήσει πληροφορίες στο στρατιωτικό φυλάκιο ή στο μικρό περίπτερο την παραλία της Κούλας. Οι Πρέσπες φημίζονται σαν παράδεισος για παρατήρηση πουλιών. Αυτό που χρειάζεται είναι ένα ζευγάρι καλά κιάλια και υπομονή. Παρότι μπορεί κανείς να μπει στις καλαμιές της όχθης με πλάβα, απαγορεύεται να πλησιάσει σε φωλιές πουλιών. Συνεχίζοντας στον παραλιακό δρόμο φθάνει κανείς στο Βροντερό, ένα μικρό χωριό δίπλα στα σύνορα με την Αλβανία : παρακμή και εγκατάλειψη. Η Αθήνα βρίσκεται, αν όχι σε άλλον πλανήτη, σίγουρα σε άλλη ήπειρο.

Οι Πρέσπες έχουν συνολική έκταση 330 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Η Μικρή Πρέσπα ανήκει ως επί το πλείστον στην Ελλάδα (εκτός από ένα μικρό τμήμα της που ανήκει στην Αλβανία) και έχει μέγιστο βάθος 12 μέτρα. Η Μεγάλη Πρέσπα με μέγιστο βάθος στο ακρωτήρι Ρώτι, είναι μοιρασμένη ανάμεσα στην Ελλάδα, την Αλβανία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Υπάρχει ένας θρύλος για τη στάθμη των λιμνών. Ότι δηλαδή με τις αλλαγές στη στάθμη τους, οι λίμνες εκφράζουν τις διαθέσεις τους, και ότι κάθε φορά που φουσκώνουν τα νερά τους γίνεται κάποιος πόλεμος. Στους βράχους και τις όχθες της Μεγάλης Πρέσπας διακρίνονται καθαρά οι στάθμες του νερού στη διάρκεια του πρώτου και του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου.

7. ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΥΨΟΜΕΤΡΟ
 ΑΡΙΘΜΟΣ
 ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
 ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
 ΔΙΑΦΟΡΑ
 ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ
 ΔΙΑΣΕΛΟ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑΣ
 1750μ.
 Καταβάσεων :3
 α) Δύο 1.100μ. έκταση
 β) Μία 350μ.
 Αντοχής : 1 των 5χλ.
 Συρόμενοι :2
 α) Συρόμενος 1.100μ. μήκους

ΣΑΛΕ

και υψ. Διαφορά 260μ.
 β) Συρόμενος 350μ. μήκος
 Φαγητού

Σημείωση: Λειτουργεί σχολή σκι και ενοικιάσεως σκι

Η προσπέλαση γίνεται από τα Γρεβενά με διαδρομή 45 χλμ (30 χλμ ασφαλτος και 15 χλμ χαλικόδρομος).

Στο καταφύγιο Γουμάρας μπορούν να μείνουν 30 άτομα. Υπάρχουν δύο τζάκια, οργανωμένη κουζίνα και τουαλέτες εκτός καταφυγίου. Το δεύτερο σαλέ φιλοξενεί 50 άτομα και διαθέτει κεντρική θέρμανση.

Η Π Ε Ι Ρ Ο Σ

8.ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΥΨΟΜΕΤΡΟ
ΑΡΙΘΜΟΣ
ΠΙΣΤΩΝ
ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΠΙΝΔΟΣ
ΚΑΡΑΚΟΛΙ
1350Μ.

Καταβάσεων :2
Εναέριος :1
Με 82 καθίσματα
μήκους 800μ., υψομ.
διαφοράς 100μ.
Στη θέση Πολίστες
(Προφήτης Ηλίας)
5χιλ. από το Μέτσοβο
(βόρεια του Αναβατήρα)
υπάρχει ένας μικρός
αναβατήρας συρόμενος
με πολλές πίστες για
αρχάριους και πίστα
δρόμων αντοχής 5χιλ.
Φαγητού, ύπνου

ΣΑΛΕ

Η προσπέλαση είναι δυνατή από το Μέτσοβο με διαδρομή 5χιλ.

Μ Ε Τ Σ Ο Β Ο

Ένα από τα πιο μικρά χιονοδρομικά κέντρα της Ελλάδας. Ίσως από μόνο του να ήταν ανάξιο λόγου, αν δεν βρισκόταν στην καρδιά μας ιδιαίτερα ενδιαφέρουσας περιοχής.

Δύο χιλιόμετρα έξω από το Μέτσοβο στο δρόμο προς Κατάρα στη θέση Καρακόλι, βρίσκονται οι δύο μικρές πίστες του χιονοδρομικού κέντρου, μέσα σε ένα ελατόδασος. Ο προσανατολισμός είναι νοτιοανατολικός και γι αυτό, σε συνδυασμό με το σχετικά υψηλό υψόμετρο, το χιονοδρομικό κέντρο δεν κρατάει πολύ χιόνι. Όμως, μέσα στη σεζόν, οι κλίσεις του είναι ιδανικός για αρχάριους και μέτριους σκιέρ. Πέντε χιλιόμετρα πιο πέρα, πάλι προς Κατάρα, στη θέση Προφήτης Ηλίας, λειτουργεί άλλη μια πίστα με ακόμα μικρότερη κλίση. Το οροπέδιο πάνω από το Μέτσοβο, όπου βρίσκεται η τεχνητή λίμνη των πηγών του Αώου, συνιστά ένα τοπίο μοναδικό: χαμηλοί λόφοι με αραιά έλατα, σκεπασμένα με χιόνι, ρυάκια και ρέματα που οδηγούν προς την παγωμένη λίμνη.

Η περιοχή λόγω της μεγάλης έκτασης και των χαμηλών κλίσεων των λόφων είναι ιδανική για σκι αντοχής (Langlouis). Για να πάει κανείς στη λίμνη ακολουθεί ένα χωματόδρομο, που επειδή έχει πολλά ποτάμια χωρίς γέφυρες, κρύβει κινδύνους. Το 4x4 είναι απαραίτητο. Το χιονοδρομικό κέντρο λειτουργεί καθημερινά από 1^η Δεκεμβρίου ως 15 Απριλίου. Το εστιατόριο είναι ανοιχτό κάθε μέρα.

Το Μέτσοβο, το παλιότερο κουραστικό κέντρο της περιοχής, δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Έχει καλή υποδομή σε ξενοδοχεία και εστιατόρια, είναι όμως ασφυκτικά γεμάτο τις Κυριακές. Μόλις όμως δύσει ο ήλιος και φύγουν τα πλήθη, το Μέτσοβο μεταμορφώνεται ξανά στο ήρεμο, γραφικό και συμπαθητικό χωριό, με τα μεγάλα πέτρινα σπίτια και τη θέα στις χιονισμένες βουνοκορφές της Πίνδου

Το Ζαγόρι είναι αναντίρρητα η πιο ενδιαφέρουσα περιοχή της Πίνδου. Σαράντα έξι χωριά, φημισμένα για την παράδοση και την αρχιτεκτονική τους, είναι σπαρμένα σε μια έκταση από το όρος Μιστικέλι έως τον ποταμό Αώο, με μέσο υψόμετρο 1.000μ. Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας είχαν διατηρήσει την αυτοδιοίκησή τους και έχαιραν ειδικών προνομίων. Οι Ζαγοριανοί ασχολήθηκαν κατεξοχήν με χειροτεχνικά επαγγέλματα, κέντημα, αργαλειό και με το διακοσμητικό εμπόριο, γεγονός που απέφερε σημαντικό πλούτο σε μια κατά τα άλλα άγονη και φτωχή περιοχή.

Έτσι χτίστηκαν τα μεγάλα αρχοντικά, οι εκκλησίες τα γεφύρια και τα καλντερίμια, από την πέτρα που υπήρχε άφθονη στα βουνά και διαμορφώθηκε η χαρακτηριστική αρχιτεκτονική των χωριών.

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ι Α

9.ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΥΨΟΜΕΤΡΟ
 ΑΡΙΘΜΟΣ
 ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ
 ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
 ΔΙΑΦΟΡΑ
 ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ
 ΣΑΛΕ

ΟΛΥΜΠΙΟΣ
 ΒΡΥΣΟΠΟΥΛΕΣ
 1.800μ.
 Καταβάσεων : 1
 Μήκους 1.140μ.
 υψομ. διαφορά 320μ.
 Συρόμενος : 1 μήκους
 1.140μ.
 Ύπνου

Σημείωση : Το χιονοδρομικό κέντρο βρίσκεται εντός των εγκαταστάσεων του Κ.Ε.Ο.Α.Χ.

Για τους αλλοδαπούς απαιτείται άδεια από το 2^ο Ε.Γ. του ΓΕΣ/ΔΕΑ Χολαργός.

Η προσπέλαση μπορεί να γίνει είτε από την Ελασσόνα μετά από 40 χλμ. διαδρομή, είτε από τα χωριά Σπαρνός και Ολυμπιάδα μετά από διαδρομή 20χλμ.

Το χιονοδρομικό κέντρο στις Βρυσούλες του Ολύμπου, το χειρίζεται ο ελληνικός στρατός. Για τον λόγο αυτό, η λειτουργία του είναι προβληματική. Πάντως, θεωρείται το πλέον κατάλληλο για ορειβατικό σκι. Εξάλλου, η πρόσβαση στην περιοχή είναι δύσκολη γιατί τα δέκα τελευταία χιλιόμετρα χωματόδρομου δεν είναι σε καλή κατάσταση. Το καταφύγιο, με τζάκι και σόμπες, ανήκει κι αυτό στον στρατό και μπορεί να φιλοξενήσει 60 άτομα. Για αλλοδαπούς απαιτείται άδεια από το 2^ο ΕΓ του ΓΕΣ.Δ.ΕΑ Χολαργός.

10.ΒΟΥΝΟ	ΠΗΛΙΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΑΓΡΙΟΛΕΥΚΕΣ
ΥΨΟΜΕΤΡΟ	1.500μ.
ΑΡΙΘΜΟΣ	Καταβάσεων :3
ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ	α) Πανόραμα
ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ	μήκους 1.045μ.
ΔΙΑΦΟΡΑ	Υψομ. διαφοράς 300μ.
	β) Κεντρική μήκους 350μ.
	Υψομ. διαφοράς 217μ.
	γ) Κήποι μήκους 1.030μ.
	Υψομ. διαφοράς 337μ.
	Αντοχής :1 χλμ.
ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ	Εναέριοι : 2
	α) Μήκους 450μ.
	β) Μήκους 550μ.
	Συρόμενος :1 μήκους 410μ.
	Μικρολίφτ : Ένα μήκους 220μ.
ΣΑΛΕ	Φαγητού, ύπνου.

Η προσπέλαση είναι δυνατή είτε από τον Βόλο σε απόσταση 27χλμ., είτε από Πορταριά μετά από 12 χλμ. διαδρομή.

Π Η Λ Ι Ο

Έχετε ποτέ φανταστεί να κάνετε σκι με θέα το Αιγαίο; Να γλιστράτε ανάμεσα σ' ένα δάσος οξιάς; Σε μια χιονισμένη ταβέρνα, δίπλα στο τζάκι ή στον οντά ενός παλιού αρχοντικού; Όσο για το βράδυ, ξεφάντωμα σ' ένα προχωρημένο κλάμπ.

Είκοσι οκτώ χιλιόμετρα από το Βόλο στο δρόμο για τη Ζαγορά, στη θέση Αγριόλευκες, βρίσκεται ένα από τα πιο παλιά χιονοδρομικά κέντρα της Ελλάδας. Το μοναδικό τοπίο, βουνό και θάλασσα, και η έλλειψη συνωστισμού, αφού οι σκιέρ στην πλειοψηφία τους έρχονται μόνο από το Βόλο, είναι τα μεγάλα του πλεονεκτήματα.

Οι πίστες είναι μεσαίου βαθμού δυσκολίας, αλλά εδώ δεν έρχεται κανείς για πρωταθλητισμό. Σε αντίθεση με τα μεγάλα χιονοδρομικά κέντρα, όπου χρειάζεται να δώσει κανείς μάχη για τα λιφτ και να κατεβαίνει τις πίστες υπό συνεχή κάλυψη, εδώ χαλαρώνει και απολαμβάνει, αντί να αγωνίζεται. Στις πίστες υπάρχει δυνατότητα ενοικιαστής εξοπλισμού αρκετά καλής ποιότητας, σε περιορισμένο όμως

αριθμό. Δεν λειτουργεί κατάστημα πωλήσεως ειδών σκι. Για ένα ζεστό διάλειμμα ή για μεσημεριανό φαγητό υπάρχει ένα μικρό σαλέ με εντυπωσιακή θέα προς τις πίστες και την κορυφή του Πηλίου, το Αιγαίο και τη Ζαγορά. Διαθέτει κεντρική θέρμανση και μπορεί φιλοξενήσει 80 άτομα.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην κάρτα ημερησίων διαδρομών. Δεν υπάρχει προστατευτικός φάκελος και, αντί για λάστιχο, δένεται σε κάποιο φερμουάρ με ένα σκληρό, πλαστικό ιμάντα. Έτσι η κάρτα σκίζεται και χάνεται χωρίς να το καταλάβει κανείς.

Όσο για τη γύρω περιοχή, το Πήλιο δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις. Μια από τις πιο τουριστικές περιοχές της Ελλάδας, έχει καλή υποδομή και οργάνωση επαρκή, ακόμα και το χειμώνα που εξακολουθεί να θεωρείται «χαμηλή περίοδος». Υπάρχουν όμως μερικές διαφορές σε σχέση με το καλοκαίρι. Η ανατολική πλαγιά του Πηλίου είναι σαφώς πιο ερημική, αφού το μεγάλο ατού αυτής της περιοχής είναι τα νερά του Αιγαίου. Εδώ τα περισσότερα ξενοδοχεία είναι κλειστά και μόνο στα μεγάλα χωριά μπορεί κανείς να βρει μια ανοιχτή ταβέρνα το Σαββατοκύριακο. Η δυτική πλαγιά, που έχει ευκολότερη πρόσβαση στο Βόλο, είναι πιο ζωντανή και ελκυστική κατά τους χειμερινούς μήνες. Τα χωριά, σκαρφαλωμένα πάνω στη βουνοπλαγιά, έχουν εκπληκτική θέα στον Παγασητικό. Ακόμα κι αν κάποιος δεν έχει διάθεση για σκι, μπορεί να περάσει ένα ολόκληρο Σαββατοκύριακο περιπλανώμενος στα καλντερίμια της Μακρυνίτσας, θαυμάζοντας τα αρχοντικά στη Βυζίτσα, περπατώντας μέσα στα δάση με τις καστανιές και τις οξιές, τα αγριόβατα και τα αμέτρητα ρυάκια. Συνιστάται ιδιαίτερη προσοχή στους χωματόδρομους που αυτή την εποχή μπορεί να είναι ιδιαίτερα λασπωμένοι

Για την ιστορία αξίζει να αναφέρουμε ότι το μαγευτικό βουνό με την πυκνή του βλάστηση πρόσφερε στα προϊστορικά χρόνια καταφύγιο στους έφιππους ληστές που λυμάνονταν τη θεσσαλική πεδιάδα. Το Πήλιο γοήτευσε σε τέτοιο βαθμό το σουλτάνο Μεχμέτ Δ΄ τον 17^ο αιώνα, που έδωσε στους Πηλιορείτες μια σχετική αυτονομία, χάρη στην οποία ανέπτυξαν τα γράμματα και το εμπόριο. Αποτέλεσμα αυτής της οικονομικής άνθησης ήταν το χτίσιμο των εντυπωσιακών αρχοντικών με τους λευκούς τοίχους, τα μικρά σκαλιστά παράθυρα και τις γκρίζες πέτρινες στέγες. Εδώ γεννήθηκαν δάσκαλοι του γένους όπως ο Άνθιμος Γαζής και ο Γρηγόριος Κωνσταντάς

Στα τέλη του περασμένου αιώνα γράφτηκαν τα πρώτα ταξιδιωτικά άρθρα για το Πήλιο και άρχισε να αναπτύσσεται ο τουρισμός. Στις μέρες μας, το Πήλιο αποτελεί έναν επίγειο παράδεισο για τους εκατοντάδες επισκέπτες του. Πολλοί όμως, είναι και οι Αθηναίοι που, μαγεμένοι από την ομορφιά του βουνού αγόρασαν εδώ κάποιο αρχοντικό κι εγκαταστάθηκαν μόνιμα. Όσο για τους τουρίστες, πιο κοντινή στο Βόλο

είναι η Πορταριά, που όμως έχει χάσει το παραδοσιακό της χρώμα εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης. Αντίθετα, η Μακρυνίτσα, τρία μόλις χιλιόμετρα πιο πέρα, μοιάζει σαν εικόνα του περασμένου αιώνα'. Μια περιπλάνηση ανάμεσα στα αρχοντικά, κάτω από τις λεύκες και τα πλατάνια αποτελεί μοναδική εμπειρία. Από τα χωριά του κεντρικού Πηλίου ξεχωρίζει η Βυζίτσα, με τα εκπληκτικά καλοδιατηρημένα αρχοντικά, πολλά από τα οποία λειτουργούν σαν παραδοσιακοί ξενώνες. Στις Μηλιές, λίγο πιο κάτω, μπορεί κάποιος να επισκεφθεί τη βιβλιοθήκη του χωριού και να θαυμάσει τις μοναδικές παγανιστικές τοιχογραφίες στην εκκλησία των Ταξιαρχών και να ταξιδέψει νοερά στον εγκαταλειμμένο σταθμό όπου κατέληγε το τρενάκι από τον Βόλο, που είχε φτιάξει τον περασμένο αιώνα ο μηχανικός Ντε Κίφικο.

Στην Τσαγκαράδα εντυπωσιάζει η φυσική ομορφιά και στη Ζαγορά η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, χτισμένη στην ίδια πηλιορείτικη αρχιτεκτονική με τα αρχοντικά. Στα νότια, η βλάστηση αραιώνει, ξεχωρίζει όμως το καμπαναριό των Αγίων Αποστόλων στην Αργαλαστή και οι Ταρσανάδες στο Τρίκερι.

Από πλευράς τουριστικής υποδομής, το Πήλιο διαθέτει μια απ' τις καλύτερες της Ελλάδας. Συνιστάται η διαμονή σε ξενώνα και για πιο ακριβά γούστα στο Κάστρο του ένδοξου Πηλέα, στις Μηλιές (περίπου 40.000 η σουίτα).

ΙΙ.ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΥΨΟΜΕΤΡΟ
ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ (ΒΕΛΟΥΧΙ)
ΔΙΑΒΟΛΟΤΟΠΟΣ
1.800μ.
Συρόμενοι : 3
Συνολικού μήκους 1.800μ.
Εναέριοι : 2
α) Από Σαλέ προς πίστες
διθέσιος 350μ.
β) Προς την κορυφή
άνεμος, τριθέσιος 900μ.
Φαγητού, ύπνου.

ΣΑΛΕ

Η προσπέλαση είναι δυνατή από το Καρπενήσι μετά από διαδρομή 12χλμ.

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

Πρόκειται για ένα κρυμμένο χιονοδρομικό κέντρο. Οι πίστες του δεν φαίνονται ούτε από το δρόμο με την εκπληκτική θέα, ο οποίος ανεβαίνει στο Βελούχι, ούτε καν από το σαλέ δίπλα στο πάρκινγκ. Μόνο όταν φθάσει κανείς στον πυθμένα μιας μικρής κοιλάδας, στο κέντρο του χιονοδρομικού, βλέπει σαν μέσα από ένα τεράστιο χωνί, να τον περιτριφυρίζουν οι κατάλευκες πίστες.

Παρότι υπάρχουν σχέδια να ανοιχτούν περισσότερες πίστες, οι υπάρχουσες είναι αρκετές ώστε να διασκορπίζονται οι σκιέρ χωρίς να παρατηρείται σημαντικός συνωστισμός στα λίφτ. Μέχρι τις 10 το πρωί οι βόρειες πίστες, που έχουν τις μεγαλύτερες κλίσεις, βρίσκονται στη σκιά και είναι συχνά παγωμένες. Είναι έτσι πιο άδειες, αφού οι περισσότεροι επισκέπτες προτιμούν τη σιγουριά των ανατολικών. Υπάρχει μια καλή ποικιλία κλίσεων και αρκετό εύρος στις πίστες, κυρίως σ' αυτή των αρχαρίων πράγμα σημαντικό για την ασφάλεια των νεοφώτιστων και για τα νεύρα των βιαστικών. Σε μια άκρη της κεντρικής κοιλάδας, ένα μικρό και κακόγουστο μπαρ (με wc) προσφέρει αναψυκτικά, ζεστά ροφήματα και σάντουιτς. Για περισσότερα υπάρχει το εστιατόριο και το μπαρ του σαλέ. Εκτός των άλλων μπορεί κανείς να αγοράσει ή να νοικιάσει εξοπλισμό σκι καλής ποιότητας, σε καλή κατάσταση, αλλά σε ελάχιστη ποικιλία. Το σαλέ έχει δυνατότητα εξυπηρέτησης 50 ατόμων (14.000 δρχ. το δίκλινο την ημέρα). Υπάρχουν, επίσης, τα καταστήματα ενοικιάσεως στον κεντρικό δρόμο του Καρπενησίου.

Ανάλογα με το πώς θα κατανείμει κάποιος το χρόνο του, μπορεί να κάνει ένα πλήθος εκδρομών στη γύρω περιοχή. Η στενή κοιλάδα του Καρπενησιώτη ποταμού είναι ένας από τους πιο γοητευτικούς προορισμούς. Ψηλές βουνοπλαγιές, σκεπασμένες με σκουροπράσινα έλατα, δίνουν έναν αλπικό τόνο στο τοπίο. Από εδώ περνά ο δρόμος που κατευθύνεται προς τον Προυσό, 41χλμ. νοτιότερα. Μικρά, παραδοσιακά χωριά με πέτρινα σπίτια και εκκλησίες, πλακοστρωμένες πλατείες και καλντερίμια βρίσκονται σπαρμένα κατά μήκος της κοιλάδας. Οι Κορυσχάδες, το Βούτυρο, το Κλαυσί, το Μικρό και Μεγάλο χωριό είναι τα σπουδαιότερα. Στη συνέχεια της διαδρομής η κοιλάδα στενεύει σημαντικά και καταλήγει σε μια σειρά από στενά φαράγγια. Μετά τη συμβολή του Καρπενησιώτη με τον Κρικελιώτη ποταμό, το τοπίο γίνεται εξωπραγματικό. Όρθιες πλάκες από σχιστόλιθο φτάνουν δεκάδες μέτρα ύψους και διαμορφώνουν την πορεία του ποταμού. Οι γυμνές κορυφές της Καλιακούδας και της Χελιδόνας, σκεπασμένες με χιόνι, προκαλούν δέος. Τέλος, μέσα σ' αυτό το άγριο τοπίο, φτάνει κανείς στη μονή της Παναγίας της Προυσιώτισσας, που σκαρφαλωμένη σ' έναν απότομο βράχο, ήταν μέχρι πρόσφατα ένα από τα πιο απομονωμένα μοναστήρια της Ελλάδας. Εδώ σταματά η άσφαλτος. Ένας χωματόδρομος οδηγεί στο τελευταίο χωριό, την Καστανιά.

12.ΒΟΥΝΟ	ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΚΕΛΛΑΡΙΑ ΦΤΕΡΟΛΑΚΑ
ΥΨΟΜΕΤΡΟ	Κελλαριά 1.750μ. Φτερόλακα 1.950μ.
ΑΡΙΘΜΟΣ	Καταβάσεων :16
ΠΙΣΤΩΝ ΚΑΙ	από 600μ. έως 4 χλμ.
ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ	Υψομ. διαφορές
ΔΙΑΦΟΡΑ	από 150μ. έως 650μ. Δρόμου αντοχής :1-5χλμ.
ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ	Τηλεκαμπίνα :1 3θέσιοι εναέριοι :4 2θέσιοι εναέριοι :1 Συρόμενοι :7

Η προσπέλαση γίνεται είτε από Αμφίκλεια με απόσταση 17χλμ., είτε από Αράχωβα μετά από διαδρομή 24 χλμ.

Ι3.ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΥΨΟΜΕΤΡΟ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΙΣΤΩΝ
ΚΑΙ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ
ΔΙΑΦΟΡΑ

ΑΝΑΒΑΤΗΡΕΣ

ΣΑΛΕ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ
ΓΕΡΟΝΤΟΒΡΑΧΟΣ
1800μ.

Καταβάσεων :4
α) παιδική πίστα μήκους 200μ.
Υψομ. διαφορά 40μ.
β)Σλάλομ 800μ μήκος
Υψομ. διαφορά 200μ.
γ) Γιγαντ. Σλάλομ 1800μ μήκος
υψομ. διαφορά 380μ.
δ) Σλάλομ δύσκολη 500μ μήκος
Υψομ. διαφορά 180μ.
Συρόμενοι : 3
α) Παιδικός μήκους 150μ.
Υψομετρική διαφορά 150μ.
β) Νορμάλ μήκους 500μ.
Υψομετρική διαφορά 200μ.
γ) Προχωρημένων μήκους 1.000μ.
Υψομετρική διαφορά 380μ.
Φαγητού.

- ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Λειτουργούν 1)Σχολή εκμάθησης σκι
2) Παιδική χαρά (80x50 μέτρα)
3) Ενοικιάσεως σκι και μπότες.
4) Κατάστημα πωλήσεως εξαρτημάτων σκι

Η προσπέλαση μπορεί να γίνει από την Αθήνα με διαδρομή 195 χλμ., από Δελφούς με απόσταση 34 χλμ και από Αράχωβα με διαδρομή 25χλμ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Τα Κελλάρια και η Φτερόλακκα είναι τα πιο κοσμικά, πιο μεγάλα και πιο δημοφιλή χιονοδρομικά κέντρα της Ελλάδας. Εκατόν ογδόντα χιλιόμετρα από την Αθήνα, είναι προσιτά ακόμα και για μονοήμερη εκδρομή. Η πληθώρα κόσμου που συσσωρεύεται εκεί τα Σαββατοκύριακα, όχι με μοναδικό προορισμό τα χιονοδρομικά κέντρα αλλά και τις γύρω περιοχές, δημιουργεί τις περισσότερες φορές πρόβλημα διαμονής, σίτισης αλλά και τεράστιες ουρές. Ουρά για την ανάβαση στις στροφές του Παρνασσού, ουρά στην επιστροφή. Το παρκάρισμα του αυτοκινήτου αρκετά μακριά από το χιονοδρομικό κέντρο είναι συχνά απαραίτητο λόγω του μεγάλου συνωστισμού

Με τη εντυπωσιακή τους εξέλιξη όμως και την αναπόφευκτη δημοτικότητα που απέκτησαν την τελευταία δεκαετία, τα χιονοδρομικά

κέντρα του Παρνασσού είναι πια ασφυκτικά γεμάτα τα Σαββατοκύριακα σε σημείο που οι σοβαροί σκιέρ να τα επισκέπτονται μόνο μέσα στην εβδομάδα. Η μέχρι πρότινος βουκολική Αράχωβα έχει μεταμορφωθεί σ' ένα είδος χειμερινής Μυκόνου των Άλπεων, όπου κάθε Σαββατοκύριακο, μετοικούν μαζικά οι «high prople» των Αθηνών. Πλεονέκτημα, αν ο κύριος σκοπός είναι το ξεφάντωμα στα μπαρ, μειονέκτημα αν θέλει κάποιος να κάνει σκι. Η καλύτερη λύση σ' αυτή την περίπτωση είναι να γίνει η εξόρμηση μεσοβδόμαδα. Αν όμως δεν μπορεί να αποφευχθεί το Σαββατοκύριακο, καλό είναι να βρίσκεται κανείς εκεί από το βράδυ της Παρασκευής. Έτσι, οι περισσότερες ώρες ύπνου που εξασφαλίζει κάποιος δημιουργούν μεγάλη διαφορά στην αντοχή, την απόδοση και το κέφι. Σκόπιμο είναι επίσης οι σκιέρ να φθάνουν στο χιονοδρομικό κέντρο πριν άνοιγμα. Αυτό είναι ευνόητο αν σκεφθούμε ότι χάνεται μισή τουλάχιστον ώρα βάζοντας και βγάζοντας τις αλυσίδες, κουβαλώντας τα σκι και αγοράζοντας τις κάρτες. Είναι σημαντικό να βρίσκεται κανείς νωρίς επάνω, πριν οι πίστες αρχίσουν να θυμίζουν την Ερμού στις εκπτώσεις. Να σημειώσουμε ότι η Φτερόλακκα συνήθως γεμίζει πιο αργά απ' ό,τι τα Κελλάρια. Κάτι άλλο εξίσου σημαντικό είναι κάτι που αφορά την επιστροφή: όσα περιμένουν να κλείσουν οι πίστες για να φύγουν, είναι βέβαιο ότι δεν θα αποφύγουν το μπουτιλιάρισμα στο στενό δρόμο του βουνού και στον ακόμα στενότερο της Αράχωβας.

Η ώρα που οι πίστες αρχίζουν να γεμίζουν ασφυκτικά, είναι η καλύτερη στιγμή για αναχώρηση. Έτσι και η κατάβαση είναι ευκολότερη και το μεσημεριανό γεύμα θα είναι ευχάριστο, χωρίς εκνευρισμό και φασαρία. Το καλύτερο θα ήταν βέβαια να αποφευχθεί τελείως η Αράχωβα στην επιστροφή. Ο δρόμος Κελλάρι-Φτερόλακκα συνεχίζει ασφαλτοστρωμένος κατεβαίνοντας το βουνό προς την Τιθορέα. Από κει η παλιά εθνική οδός οδηγεί χωρίς στροφές μέχρι τη Λιβαδειά.

Στα Κελλάρια οι πίστες έχουν μια μεγάλη ποικιλία κλίσεων, που προσφέρονται σχεδόν για κάθε επίπεδο σκι. Οι περισσότερες έχουν βόρειο προς βορειοδυτικό προσανατολισμό και τουλάχιστον οι ψηλές κρατούν χιόνι μέχρι το τέλος της σεζόν. Μοναδική εξαίρεση είναι η νοτιοδυτική πίστα που, παρότι έχει πολύ καλές δυνατότητες για «εκτός πίστας» λόγω κλίσεως και εύρους, είναι σχεδόν πάντοτε κακοστρωμένη ή κλειστή λόγω έλλειψης χιονιού. Η συγκεκριμένη συνιστάται μόνο όταν υπάρχει φρέσκο χιόνι.

Στην αρχή των λιφτ λειτουργεί καταφύγιο με μπαρ, εστιατόριο και wc. Στο κυρίως κτίριο, δίπλα στο πάρκινγκ, λειτουργούν ένα ιατρείο, ένα μικρό μπαρ και καταστήματα ενοικιάσεως και πωλήσεως ειδών σκι. Πάντως, τα καταστήματα της Αράχωβας έχουν μεγαλύτερη ποικιλία. Η Φτερόλακκα, γενικά, έχει σαφώς πιο βόρειο προσανατολισμό. Ως εκ τούτου κρατάει αρκετά το χιόνι, είναι όμως συχνότερα παγωμένη. Η μαύρη της πίστα, μοναδική στην Ελλάδα, παρότι δεν είναι ιδιαίτερα

φαρδιά, προσφέρεται για δυνατές συγκινήσεις. Η πίστα αρχαρίων είναι αρκετά μεγάλη, με σταθερά μικρή κλίση. Μετά την πρόσφατη αναδιοργάνωση και κατάργηση της αντίστοιχης στα Κελλάρια, είναι η μοναδική στον Παρνασσό και συνιστάται για του νεοφώτιστους. Στη Φτερόλακκα γίνονται οι Βαλκανικοί Αγώνες Καταβάσεων. Πριν φθάσει κανείς στα χιονοδρομικά κέντρα υπάρχει και μια διαδρομή αντοχής στην περιοχή Βαρικό. Στον Παρνασσό οργανώνονται κατά καιρούς διάφορες εκδηλώσεις για τους επισκέπτες, όπως νυχτερινό σκι με λαμπαδηδρομίες, ορχήστες που παίζουν μουσική δίπλα στις πίστες κ.ά. Οι εγκαταστάσεις της Φτερόλακκας αρχίζουν να παλιώνουν και χρειάζονται επειγόντως συντήρηση. Ο ΕΟΤ δεν φαίνεται να δείχνει την απαιτούμενη προσοχή στη Κελλάρια αλλά κυρίως στη Φτερόλακκα. Το παλιό πέτρινο καταφύγιο, δίπλα στο πάνω πάρκινγκ διαθέτει εστιατόριο, μπαρ, wc, κατάστημα ενοικιάσεως αξεσουάρ και ιατρείο. Αν κάποιος δεν θέλει να οδηγήσει στα τελευταία χιλιόμετρα μέχρι το πάνω πάρκινγκ (συχνά υπάρχει πάγος για 510 μέτρα στο οδόστρωμα τον οποίο κανείς δεν ενδιαφέρεται να καθαρίσει ή να ραντίσει με ειδική αντιπηκτική σκόνη) μπορεί να αφήσει το αυτοκίνητο στο πάρκινγκ και να ανεβεί στο καταφύγιο με τελεσιέζ.

Οι επισκέπτες δεν χρειάζεται να περιοριστούν στο χιονοδρομικό κέντρο και την Αράχωβα. Η Αμφίκλεια προσφέρεται για ένα ήσυχο μσημεριανό. Για μια ακόμα πιο ενδιαφέρουσα απόδραση προτείνεται το Γαλαξίδι, τόσο για φαγητό όσο και για διανυκτέρευση. Τα παλιά αρχοντικά καθρεφτίζονται στα νερά του λιμανιού, σκάφη λικνίζονται αργά, στα κόμματά του, η προκυμαία είναι άδεια και ήσυχη, ο απογευματινός ήλιος χαλαρώνει. Είναι σίγουρα ένας τρόπος να αποφύγει κανείς το μπουτιλιάρισμα της Αράχωβας.

υποστεί. Τα παρακάτω δέκα χειμερινά κέντρα δεν είναι υπεράνω πάσης κριτικής, αλλά διαθέτουν κάτι, είτε αυτό είναι το σκι, είτε το τοπίο, είτε η διαμονή, που τα καθιστά άξια λόγου.

ΑΥΣΤΡΙΑ: St. Anton

Από τα πιο γνωστά χειμερινά θέρετρα της Αυστρίας, για σκιέρ που έχουν ιδιαίτερη κλίση στο σκι εκτός πίστας. Βέβαια, το St. Anton δεν έχει σχέση με το ειδυλλιακό τυρολέζικο χωριουδάκι που συναντά κανείς στις καρτ ποστάλ, αλλά στην κατηγορία των μεγάλων θερέτρων κατέχει περίοπτη θέση, κυρίως, χάρη στα κοσμοπολίτικα μπαρ και τον νεαρόκοσμο που συγκεντρώνει. Αν φθάσει κανείς με τρένο και μείνει κάπου στο κέντρο της πόλης, δεν θα αργήσει να διαπιστώσει ότι πρόκειται για ένα από τα πιο εύκολα προσβάσιμα και βολικά χιονοδρομικά κέντρα του κόσμου. Αν, όμως μείνει κάποιος στα προάστια, πρέπει να είναι προετοιμασμένος για αρκετό περπάτημα. Καλές δυνατότητες για το προσφιλέσ σπορ, προσφέρουν και οι γύρω από το St. Anton περιοχές. Κανείς, όμως, να μην ξεχνά τον αναβατήρα του Arlberg, ο οποίος καλύπτει τις ανάγκες των περιοχών του Zurs και του Lech.

ΓΑΛΛΙΑ: Chamonix

Για τους σκιέρ και τους ορειβάτες που αγαπούν την περιπέτεια, το Chamonix είναι τόπος ιερός. Όσοι έχουν κουραστεί πλέον με τις καλοφυλισμένες πίστες και αναζητούν την ποιότητα και όχι την ποσότητα στο σκι, θα βρουν εδώ το πλέον κατάλληλο αντίδοτο: μεγάλες απότομες διαδρομές, με όχι και τόσο επαρκώς εξοπλισμένους αναβατήρες.

Η πόλη του Chamonix έχει κι αυτή ιδιαίτερο χαρακτήρα. Χειμώνα, καλοκαίρι σφύζει από τουρίστες οι οποίοι συρρέουν εκεί για να απολαύσουν τη θέα πάνω από το Λευκό Όρος, αλλά και το τελεφερίκ που ανεβαίνει περί τα 2.750 μέτρα πάνω στο Aiguille du Midi. Αυτή είναι η αφετηρία της Vallee Blanche (Λευκή κοιλάδα) : πάνω από 20 χιλιόμετρα διάδρομοι για σκι με φόντο ένα τοπίο σπάνιας ομορφιάς.

Η Μέκκα των φανατικών σκιέρ είναι βέβαια τα Grands Montets, με τις καταπληκτικές εκτός πίστας διαδρομές και το τελεφερίκ που ανεβαίνει στα 3.300 μέτρα, χωρίς όμως αναβατήρες, εξαιτίας των ιδιαίτερα δυσμενών καιρικών συνθηκών. Υπάρχουν, βέβαια αρκετά ενδιαφέρουσες διαδρομές στις περιοχές Le Brevent και La Flégère, κοντά στο Chamonix, αλλά και πιο «συμβατικά» χιονοδρομικά κέντρα στις περιοχές Lew Houches και Le Tour.

Γ Α Λ Λ Ι Α : Val d'Istre βασίζεται στο ότι μαζί με το γειτονικό Tignes προσφέρει στους επίδοξους σκιέρ περισσότερη δράση με αναβατήρες (χωρίς πίστες) από οποιοδήποτε άλλο χειμερινό θέρετρο. Επιπλέον διαθέτει εξαιρετικές σχολές για σκι, προσφέροντας πλείστες δυνατότητες στους σκιέρ όλων των επιπέδων.

Οι πλαγιές με τις εκτενείς, εύκολες διαδρομές προσφέρονται για τους αρχάριους, ενώ οι πιο προχωρημένοι θα είναι σε θέση να εξερευνήσουν όλη την περιοχή του Espace Killy. Το μοναδικό πρόβλημα είναι ότι ο σκιέρ που κάνει τα πρώτα του δειλά βήματα θα βρεθεί αντιμέτωπος με ιδιαίτερης ευκολίας πίστες, οι οποίες δεν θα βοηθήσουν στην εξέλιξη της δυνατότητάς του.

Με το πέρασμα των χρόνων, η Val έχει μεταμορφωθεί σε ένα υψηλών προδιαγραφών θέρετρο για φανατικούς σκιέρ απ' όλο τον κόσμο. Φαίνεται μάλιστα ότι οι περισσότεροι την προτιμούν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου από το Tignes, με μοναδική εξαίρεση την άνοιξη όπου το Tignes καταφέρνει να διατηρεί το χιόνι του περισσότερο χρόνο.

Ε Λ Β Ε Τ Ι Α : Zermatt

Δεν έχετε επισκεφθεί ποτέ το Zermatt; Έχετε επηρεαστεί από τις φήμες που μιλούν για κακές συγκοινωνίες, ατέλειωτες βόλτες σε ολισθηρούς δρόμους και ντόπιους που εποφθαλμούν το πορτοφόλι σας; Είναι καιρός να μάθετε ότι οι φήμες αυτές είναι εντελώς αβάσιμες, εκτός βέβαια κι αν επιμένετε μα μείνετε μακριά από ένα επιβλητικότατο τοπίο, ένα ατμοσφαιρικό ορεινό χωριουδάκι και μερικά λίαν δελεαστικά εστιατόρια. Όσο για το σκι..... ναι, οι συγκοινωνίες δεν είναι επαρκείς, ιδιαίτερα η περιοχή Kirin Mattehorn είναι σχεδόν τελείως απομονωμένη. Υπάρχουν, όμως, άλλα «ατού» που αναπληρώνουν το μικρό αυτό ψεγάδι. Η περιοχή προσφέρει εξαιρετικές δυνατότητες για πεπειραμένους σκιέρ και εν γένει για όσους έχουν κάποιο ικανοποιητικό επίπεδο. Οι αρχάριοι, όμως, καλό είναι να απέχουν οι «εύκολες» πλαγιές είναι δύσβατες.

Ο επίδοξος επισκέπτης μπορεί να φθάσει στο Zermatt με τρένο από το Tasch. Τα κύρια μέσα συγκοινωνίας είναι το λεωφορείο που λειτουργεί με ηλιακή ενέργεια, το ηλεκτροκίνητο ταξί και καροτσάκια με άλογα. Κανένα όμως απ' αυτά τα μέσα δεν είναι δωρεάν, με αποτέλεσμα η πλειονότητα των παραθεριστών να καταφεύγει σε βόλτες με τα πόδια.

Γ Α Λ Λ Ι Α : Courchevel

Η περιοχή των Trois Vallees δεν είναι δυνατό να απουσιάζει από μια τέτοια λίστα. Με το εκτενέστατο δίκτυο αναβατήρων που διαθέτει, το οποίο συνδέει τέσσερα μεγάλα θέρετρα και αρκετά μικρά, προσφέρει εξαιρετικές δυνατότητες για σκι. Το Μεριμπέλ είναι από τα αγαπημένα θέρετρα των τουριστών, και ίσως αυτό που διατηρεί περισσότερο από όλα, την ατμόσφαιρα του παραδοσιακού χωριού. Αλλά και το Courchevel έχει ιδιαίτερη επιτυχία μεταξύ των παραθεριστών κυρίως για το ξεχωριστό γαλλικό στυλ του και δευτερευόντως για τις καλές συνθήκες που επικρατούν στις πίστες του, την ποικιλία στα εστιατόρια, στα μπαρ και στα λοιπά νυχτερινά κέντρα. Το διόλου ευκαταφρόνητο μειονέκτημα του Courchevel είναι το ότι κατέχει, σύμφωνα με το περιοδικό Where to ski, τον τίτλο του πιο ακριβού χειμερινού θερέτρου στον κόσμο

Α Υ Σ Τ Ρ Ι Α : Ischl

Ένα χειμερινό θέρετρο που εξακολουθεί να διατηρεί χαμηλό προφίλ, παρ' όλα τα πλεονεκτήματα που προσφέρει: τα μικρά ξενοδοχεία που θυμίζουν σαλέ, την έντονη νυχτερινή ζωή (τυπική της Αυστρίας) και το υψηλού επιπέδου σκι (βασικό χαρακτηριστικό της Γαλλίας). Οι ταξιδιωτικοί πράκτορες δυσκολεύονται να κλείσουν δωμάτια στα ξενοδοχεία της περιοχής, αλλά με λίγο ψάξιμο κάπου θα καταφέρουν να σας βολέψουν.

Οι διάδρομοι περνούν απ' την άλλη πλευρά των συνόρων, στην Ελβετία, φθάνοντας ως το χωριό Samnaun. Τα ταξίδι της επιστροφής από το Samnaun γίνεται ενίοτε επώδυνο για τους παραθεριστές, εξαιτίας των ουρών που παρελαύνουν μπροστά στους αναβατήρες, ένα νέο όμως διπλό τελεφερίκ (χωρητικότητας 180 ατόμων) αναμένεται να λύσει σύντομα το πρόβλημα. Γενικά το σκι στην περιοχή προσφέρεται για τους μάλλον προχωρημένους του είδους, που προτιμούν τις διαδρομές εκτός πίστας.

Γ Α Λ Λ Ι Α : Serre Chevalier

Δεδομένου ότι τα διεθνούς φήμης θέρετρα της Γαλλίας έχουν ανεβάσει στα ύψη τις τιμές τους ήταν χρήσιμο να δοκιμάσει κανείς ένα λιγότερο κοσμοπολίτικο χιονοδρομικό κέντρο όπου θαμώνες είναι οι ίδιοι οι Γάλλοι. Συνήθως σε τέτοια μέρη οι δυνατότητες για καλό σκι είναι περιορισμένες. Το Serre Chevalier όμως είναι εξαίρεση οι μεγάλοι διάδρομοί του είναι ό,τι πρέπει για σκι με ιδιαίτερα δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

Serre Chevalier είναι το όνομα του βουνού, όχι του θερέτρου. Στους πρόποδες του περνά ένας δρόμος, ο οποίος συνδέει μι σειρά από μικρά χωριά (από το Μπριανσόν στα ανατολικά το Σαντμέρλ και το Βιλνέβ ως το μονεριέ, το Κολ ντι Λοταρέ και την Γκρενόμπλ).

Τα περισσότερα από τα χωριά έχουν γραφικές γειτονιές, με παραδοσιακά ξενοδοχεία και ατμοσφαιρικά εστιατόρια.

Ι Τ Α Λ Ι Α : Cortina

Η Cortina δεν κάνει για όλους : ιδιαίτερα οι φανατικοί της μεγάλης πίστας καλά είναι να απέχουν. Όσοι όμως βρίσκουν αρκετά θελκτική την ιδέα ενός ήσυχου γεύματος με φόντο ένα από τα επιβλητικότερα ορεινά τοπία της Ευρώπης, θα ήταν χρήσιμο να την εντάξουν στην λίστα των μελλοντικών επισκέψεών τους. Τώρα μάλιστα που όλα τα θέρετρα των Άλπεων ανεβάζουν τις τιμές τους, ακόμη κι αυτό το περισσότερο «άν» χειμερινό κέντρο της Ιταλίας μοιάζει να έχει λογικές τιμές. Για παράδειγμα, έκαστη βόλτα με τον αναβατήρα ανέρχεται σε 33.000 δραχμές την εβδομάδα, ποσό πολύ μικρότερο από αυτό που θα ξόδευε κανείς σε αντίστοιχα θέρετρα της Αυστρίας, της Γαλλίας και της Ελβετίας.

Εν ολίγοις, η Cortina παραμένει ένα πλήρως εξοπλισμένο χειμερινό κέντρο, με πλήθος δυνατοτήτων για όλους τους ενδιαφερόμενους: από πατινάζ και υπασία μέχρι μαραθώνιες βόλτες στα μαγαζιά. Όσο για το σκι αυτό καθεαυτό, οι πλαγιές για αρχαρίους και προχωρημένους είναι από τις καλύτερες που μπορεί να συναντήσει κανείς.

Ε Λ Β Ε Τ Ι Α : Crans-Montana

Το Crans -Montana δεν ανήκει στην κατηγορία των χειμερινών κέντρων με την ατμόσφαιρα του γραφικού ορεινού χωριού. Και όσο

αφορά το θέμα σου σκι, υπάρχει ένα σημαντικό πρόβλημα: η πίστα βλέπει προς το νότο, γεγονός που δεν το καθιστά αξιόπιστο ως χιονοδρομικό κέντρο. Προσφέρεται, λοιπόν, για διακοπές στα μέσα του χειμώνα, προτού δηλαδή ο ήλιος γίνει πολύ δυνατός.

Θα ρωτήσετε, ποιος ο λόγος να πάτε; Κατ' αρχήν η περιοχή προσφέρεται για του προχωρημένους του σπορ που λατρεύουν το ορεινό τοπίο- η θέα στο Valais είναι καταπληκτική- και ο διάδρομος στην κορυφή του Plaine Morte είναι μεγαλοπρεπής. Επίσης, τους χειμερινούς μήνες το τηλεφερικό αντικαθίσταται από ένα τελευταίας τεχνολογίας όχημα, που επιτρέπει το σκι πάνω από δύο φορές την ημέρα.

ΕΛΒΕΤΙΑ : Films Laax

Όπως και το Gans Montana, το Films Laax παρουσιάζει ένα σημαντικό μειονέκτημα για τους παραθεριστές που σχεδιάζουν από πολύ νωρίς τις διακοπές τους. Κι αυτό γιατί η πίστα στην περιοχή αυτή βλέπει προς το νότο, με αποτέλεσμα τα χιόνια να λιώνουν κατά τις θερμές περιόδους. Υπάρχουν όμως στην περιοχή αυτή πολλές δυνατότητες για σκι στα 2.200-2.800 μέτρα, γεγονός που βοηθάει λίγο την κατάσταση. Όσοι πάλι αποφασίσουν να πάρουν το ρίσκο, θα ανταμειφθούν από μια μεγάλη, όμορφη περιοχή για σκι. Οι προχωρημένοι όμως σκιέρ θα αναγκαστούν να καταφύγουν σε διαδρομές εκτός πίστας.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

Τα χιονοδρομικά κέντρα αναπτύσσονται σε περιοχές με κατάλληλη κλίση του εδάφους, επαρκή χιόνωση και άλλες ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες (άνεμος, υγρασία). Σημαντικοί, επίσης, παράγοντες είναι το υψόμετρο, ο γεωγραφικός παράλληλος της χώρας και η απόσταση από τα αστικά κέντρα της περιοχής.

Ο χρόνος λειτουργίας των χιονοδρομικών κέντρων ποικίλει. Στις χώρες της βόρειας και κεντρικής Ευρώπης, τα χιονοδρομικά κέντρα λειτουργούν συνήθως από τέλη Νοεμβρίου έως τέλη Απριλίου. Στη νότια Ευρώπη ο αντίστοιχος χρόνος είναι από τα τέλη Δεκεμβρίου έως τα μέσα Απριλίου.

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των ski lifts ποικίλλει. Στη βόρεια Αμερική και σε ορισμένα χιονοδρομικά κέντρα της Ευρώπης, οι ιδιοκτήτες είναι ιδιώτες. Στην Ευρώπη η εκμετάλλευση των lifts πολλών

χιονοδρομικών κέντρων είναι υπόθεση φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης ή του κράτους. Τα ξενοδοχειακά καταλύματα, στο σύνολό τους σχεδόν, ανήκουν σε ιδιώτες. Αρκετά χιονοδρομικά κέντρα διαφημίζονται από ιδιωτικές εταιρείες οι οποίες εισπράττουν σεβαστά ποσά

Μεγάλες ξενοδοχειακές εταιρείες ανεγείρουν καταλύματα στο χώρο των πιστών, ασχολούμενες ταυτόχρονα και με την προσέλκυση τουριστών. Αρκετά απ' αυτές προσανατολίζονται στην κατασκευή ξενοδοχείων και άλλων συγκροτημάτων σε νεοαναπτυσσόμενες χώρες .

Ένα καλά οργανωμένο χιονοδρομικό κέντρο διαθέτει /παρέχει:

Ικανό αριθμό αναβατήρων (ski-lifts) και πιστών.

Ειδικά lifts για παιδιά.

Ειδικές περιοχές για monoski, surfing, ελεύθερο σκι (free style skiing).

Μηχανολογικό εξοπλισμό: ρατράκ (χινοστρωτήρες), «κανόνι» για τεχνητό χιόνι.

Ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό για την παρακολούθηση της ποιότητας του χιονιού και τη συντήρηση των πιστών, τη λειτουργία και συντήρηση μηχανολογικού εξοπλισμού, καθώς επίσης χιονοδρόμους τραυματιοφορείς.

Σχολές εκμάθησης σκι με έμπειρους εκπαιδευτές σε διάφορα είδη σκι ή άλλα αθλήματα και για διάφορες ηλικίες.

Οδηγούς για σκι καταβάσεων εκτός πιστών.

Χώρους και εγκαταστάσεις κατάλληλες για την τέλεση χιονοδρομικών αγώνων.

Ενοικίαση snow scooters, hang-gliding, parascending.

Σύστημα ιατρικής και φαρμακευτικής βοήθειας, όχι μόνο στις εγκαταστάσεις του αλλά και στην ευρύτερη περιοχή.

Χώρους για άλλα, πλην του σκι, αθλήματα: μπόουλινγκ, μπάσκετ, τένις, γκολφ, ιππασία, κολύμβηση. Οι χώροι αυτοί χρησιμεύουν για τη λειτουργία αυτών των συγκροτημάτων κατά τους θερινούς μήνες.

Εξυπηρετήσεις που επιτρέπουν την πρόσβαση με ελικόπτερα ή αεροπλάνα.

Κέντρα εστίασης: εστιατόρια, καφετέριες, snack-bar.

Ξενοδοχειακά καταλύματα στο χώρο των πιστών και σε ακτίνα 30 km απ' αυτόν.

Παιδικό σταθμό.

Ειδικά κέντρα φυσικής άσκησης και θεραπείας που συνδυάζουν πισίνα, γυμναστήρια, solaria, αίθουσες ανάπαυσης, ιδιωτική sauna, massage και φυσιοθεραπεία.

Επαρκή δημόσια υποδομή στην περιφέρειά του: νερό, ασφαλτοστρωμένους δρόμους, χώρους στάθμευσης, αποχέτευση, ηλεκτροφωτισμό, εκχιονιστικά μηχανήματα και συνεργεία διάσωσης.

Τα μεγάλα συμπλέγματα χειμερινών δραστηριοτήτων διαθέτουν χώρους για συναφή χειμερινά αθλήματα, όπως οι παγοδρομίες και οι ελκηθροδρομίες. Τα παγοδρόμια εκτός από τις διάφορες μορφές πατινάζ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αγώνες χόκεϋ επί πάγου και για curling (μορφή μπόουλινγκ).

Επίσης, συνδυάζονται συχνά με εκθεσιακούς και συνεδριακούς χώρους, με πλήρη προγράμματα εκδηλώσεων για αθλητικά και πολιτιστικά γεγονότα, με μουσεία, βιβλιοθήκη, λέσχες κινηματογράφους, καζίνο κ.λ.π.

Για την αναψυχή του τουρίστα διοργανώνεται μια σειρά εκδηλώσεων όπως εκδρομές σε γειτονικές περιοχές με ιδιαιτερότητες στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, αναβίωση τοπικών εθίμων, χορευτικές βραδιές, πολιτιστικές εκδηλώσεις με τοπικά, εθνικά και ξένα συγκροτήματα, ημέρες προβολής τοπικών προϊόντων.

Στις βιομηχανικές χώρες ικανό ποσοστό τουριστών σε χιονοδρομικά κέντρα, εγχώρια ή ξένα, διακινείται μέσω μεγάλων τουριστικών γραφείων (tour operators.)

Η διαφήμιση των χιονοδρομικών κέντρων γίνεται από:

- το κράτος και τους εθνικούς οργανισμούς τουρισμού
- τις περιφερειακές αρχές
- τις δημοτικές αρχές
- ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην ποιότητα και παρουσίαση των διαφημιστικών εντύπων, τα οποία περιέχουν πληροφορίες όχι μόνο για το χιονοδρομικό κέντρο αλλά και για άλλα ενδιαφέροντα στην ευρύτερη περιοχή. Επίσης γυρίζονται ταινίες που προβάλλονται σε εθνικά και τοπικά κανάλια, εκθέσεις και ημερίδες. Διαφημίσεις καταχωρούνται στον εθνικό και διεθνή τύπο, ενώ διοργανώνονται και ειδικά δημοσιογραφικά ταξίδια.

ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Η κατασκευή ενός χιονοδρομικού κέντρου είναι μια αρκετά δαπανηρή επένδυση. Παρακάτω, αναφέρονται ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα:

α) Ένα απλό (συρόμενο) ski-lifts μήκους 800m κοστίζει κατά μέσο όρο 50.000.000 δρχ.

β) Ένα διαθέσιο τηλεκάθισμα (chair lift) μήκους 1.400 m, δυναμικότητας 800 σκιέρ/ώρα κοστίζει περίπου 150.000.000 δρχ.

γ) Ένας χιονοστρωτήρας (ratrak) 250 Hp κοστίζει περίπου 30.000.000δρχ.

δ) Η κατασκευή ενός ξύλινου αναψυκτηρίου τύπου σαλέ 200m κοστίζει 20.000.000 δρχ.

ε) Το κόστος του χιονοδρομικού κέντρου Χελμού με 5 ski-lifts μήκους 2.600 m και 8 πίστες μήκους 10km, με ένα εστιατόριο και ένα αναψυκτήριο ανήλθε το 1988 σε 500.000.000δρχ.

ΤΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ

Ι. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΡΟΔΟΠΗ

ΛΕΙΒΑΔΙΤΗ (1200)

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΛΕΙΒΑΔΙΤΗ

-

20 άτομα

Τζάκι, θερμάστρα ξύλων

Βρύση, σε απόσταση 150 μέτρων

Οργανωμένη

Εκτός Ξάνθης

Ε.Ο.Σ. Ξάνθης

Τ.Θ. 190

671 00 ΞΑΝΘΗ

Τηλ.: 0541/24818

Η προσπέλαση γίνεται από Ξάνθη στον Οικισμό Λειβαδίτη, 41 χιλμ. Ασφαλτος και 9 χιλμ. χωματόδρομος σε καλή κατάσταση.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ο υπνόσακος στο καταφύγιο αυτό είναι απαραίτητος

2.

ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΓΓΑΙΟ (1.957μ.)
 ΚΟΙΛΑΔΑ ΟΡΦΕΑ (1.760μ.)
 ΣΤ. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
 051/223938
 75 Άτομα
 Τζάκι και θερμοσυσσωρευτές
 Από δεξαμενή
 όχι οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Σ.Χ.Ο. Καβάλας
 Ομονοίας 62
 653 02 ΚΑΒΑΛΑ
 Τηλ. : 051/835952

Η προσπέλαση είναι δυνατή από Ελευθερούπολη (Ακροβούνι) με διαδρομή 22 χιλιομέτρων. Τα 10 χιλμ. Είναι άσφαλτος και 12 χιλμ. Χωματόδρομος σε καλή κατάσταση. Μπορεί επίσης να γίνει από Καρπενήσι (Αυλί) με διαδρομή 25 χιλιομέτρων άσφαλτος. Στο Αυλί υπάρχει μονοπάτι με σήμανση και η πορεία για το καταφύγιο διαρκεί 4 ώρες.

3.

ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΓΓΑΙΟ (1.957μ)
ΚΟΙΛΑΔΑ ΟΡΦΕΑ ή
ΒΛΑΧΙΚΑ ΚΑΛΥΒΙΑ (1.550μ)
ΑΡΓ. ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ
051/223938
20 άτομα
Τζάκι
Από κοντινή πηγή
Όχι οργανωμένη
Εκτός καταφυγίου
Σ.Χ.Ο. Καβάλας
Ομονοίας 68
653 02 ΚΑΒΑΛΑ
ΤΗΛ.: 051/835952

Η προσπέλαση γίνεται από Ελευθερούπολη (Ακροβούνι) μετά από διαδρομή 22 χιλιομέτρων, εκ των οποίων τα 10 χλμ είναι ασφαλτος και τα 12 χλμ χωματόδρομος σε καλή κατάσταση. Μπορεί, επίσης, να γίνει από το Καρπενήσι-Αυλί με διαδρομή 25 χλμ. Από το Αυλί αρχίζει μονοπάτι με σήμανση (4 ώρες πορεία).

4. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΓΓΑΙΟ

ΜΠΟΥΓΑΤΙΝΑ (900μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΜΠΟΥΓΑΤΙΝΑΣ

20 άτομα (χωρίς κλινοσκεπάσματα)
 Τζάκι, θερμάστρα με ξύλα
 Δεξαμενή
 Πρόχειρη
 Εντός και εκτός καταφυγίου
 Ε.Ο.Χ.Σ. ΠΡΩΤΗΣ ΣΕΡΡΩΝ
 620 47 ΠΡΩΤΗ ΣΕΡΡΩΝ
 ΤΗΛ.: 0324/81326

Η προσπέλαση για το καταφύγιο είναι δυνατή από την Πρώτη Σερρών μέχρι την Ιερά Μονή της Θείας Ανάληψης μετά από 7χλμ. ασφαλτοστρωμένου δρόμου και από τη Μονή μέχρι το καταφύγιο απαιτείται διαδρομή 3χλμ. (χωματόδρομος).

5. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΓΓΑΙΟ

ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑ ΣΟΥΛΗΝΙΑΡΙ (1.000μ.)

-

-

25 άτομα

2 τζάκια, 2 ξυλόσομπες

Νερό πηγής

Οργανωμένη

-

Ε.Ο.Σ. Ροδόλιβου

620 41 ΡΟΔΟΛΙΒΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

ΤΗΛ.: 0324/71252

Η προσπέλαση για το καταφύγιο γίνεται από το Ροδόλιβο μετά από 7,5 χιλιόμετρα χωματόδρομο, ή με 2 ώρες πορεία από μονοπάτι.

6. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΦΑΛΛΑΚΡΟ

ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ (1.720μ.)

ΑΓΙΟ ΠΝΕΥΜΑ

-

72 άτομα

Καλοριφέρ, τζάκι

Κεντρικό δίκτυο

Οργανωμένη

Εντός και εκτός του καταφυγίου

Ε.Ο.Σ. ΔΡΑΜΑΣ

Σμύρνης 2

661 00 ΔΡΑΜΑ

ΤΗΛ : 0521/33054. 33049

Η προσπέλαση είναι δυνατό να γίνει από την Δράμα με διαδρομή 43 χιλιομέτρων (31χλμ ασφαλτος και 12 χλμ δασικός δρόμος). Επίσης υπάρχει και η δυνατότητα ανάβασης στις κορυφές με πορεία 2 ωρών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Το καταφύγιο είναι τριώροφο και λειτουργεί σαν ξενοδοχειακή μονάδα το χειμώνα. Δωμάτια τρίκλινα, τετράκλινα, δεκάκλινα διατίθενται στους επισκέπτες οργανωμένη κουζίνα το χειμώνα, την περίοδο που λειτουργεί σαν χιονοδρομικό κέντρο.

7. ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΦΑΛΛΑΚΡΟ
 ΜΠΑΡΤΙΣΣΕΒΑ (1.142μ.)
 ΜΠΑΡΤΙΣΣΕΒΑ
 -
 18 άτομα
 Ξυλόσομπα
 Νερό πηγής (10 λεπτά απόσταση)
 Όχι οργανωμένη
 Εκτός καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. ΔΡΑΜΑΣ
 Σμύρνης 2
 661 00 ΔΡΑΜΑ
 ΤΗΛ. : 0521/33054, 33049, 21893

Η προσπέλαση είναι δυνατή από δύο κατευθύνσεις : από τη Δράμα, Βωλάκα, με διαδρομή 35 χλμ ασφάλτου και πάλι από Βώλακα για το καταφύγιο με 8χλμ δασικού δρόμου μετρίας βατότητας.

Υπάρχει, επίσης, η δυνατότητα ανάβασης στις κορφές με 4 ώρες δύσκολη πορεία.

8. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΡΟΝΤΟΥΣ

ΛΑΪΛΙΑΣ ΣΕΡΡΩΝ (1.500μ.)
ΧΡ. ΚΑΡΑΜΠΟΥΡΟΥΝΗΣ
0321/62400
75 άτομα
Κεντρική θέρμανση
Από πηγή με δίκτυο
Οργανωμένη
Εντός και εκτός του καταφυγίου
Ε.Ο.Σ. Σερρών
Ραβινέ 19
621 00 ΣΕΡΡΕΣ
ΤΗΛ.: 0321/23724

Η προσπέλαση γίνεται από την πόλη των Σερρών μετά από 29 χλμ. ασφαλτοστρωμένου δρόμου.

ΚΕΝΤΡΟΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

9. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ

ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ (1.000μ)
ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΧΟΡΤΙΑΤΗ
-
40 άτομα
Τζάκι, ξυλόσομπα
Δεξαμενή με βρόχινο νερό
Οργανωμένη
Εκτός καταφυγίου
Σ.Ε.Ο. Θεσσαλονίκης
Πλατεία Αριστοτέλους 5
546.24 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 031/224710

Η προσπέλαση γίνεται από Θεσσαλονίκη από όπου μετά από 20 χλμ ασφάλτου φθάνουμε στο χωριό Χορτιάτης. Από το Χορτιάτη με 2,5 χλμ ασφάλτου και 2,5 χλμ δασικού δρόμου, φθάνουμε στο καταφύγιο.

10. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΙΕΡΙΑ

ΑΝΩ ΜΗΛΙΑ (1.050μ)
 ΑΝΩ ΜΗΛΙΑΣ ΠΙΕΡΙΩΝ
 0351/81211
 52 κρεβάτια μέχρι 70 άτομα
 Σόμπες πετρελαίου, τζάκι
 Από πηγή με δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Κατερίνης
 Αλ. Ζαΐμη 3
 601 00 ΚΑΤΕΡΙΝΗ
 ΤΗΛ : 0351/23102

Η προσπέλαση γίνεται από την Κατερίνη μέχρι την Μεσαία Μηλιά (20 χλμ) και από Μεσαία Μηλιά προς Άνω Μηλιά μετά από χαλικόδρομο 5 χιλιομέτρων.

11.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΕΡΙΑ

ΜΠΑΡΑ ΑΒΔΕΛΑ (1.950μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΣΕΟ ΚΟΖΑΝΗΣ

-

80 άτομα

Σόμπες, τζάκι

Από δίκτυο, στα 200μ. υπάρχει η βρύση του Δασαρχείου

Οργανωμένη

Εντός του καταφυγίου

Σ.Ε.Ο. ΚΟΖΑΝΗ

Κιλικίς 2

501 00 ΚΟΖΑΝΗ

ΤΗΛ. : 0461/25909

Η προσπέλαση είναι δυνατή από το χωριό Καταφύγι Κοζάνης με 9 χλμ. δρόμου σε καλή κατάσταση και 3χλμ. υποφερτού δρόμου.

Υπάρχει, επίσης, πορεία 2 ωρών από σηματοδοτημένο μονοπάτι.

12. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΛΑΓΟΜΑΝΑ (1.450μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΛΑΓΟΜΑΝΑΣ
 -
 40 άτομα
 Σόμπα, τζάκι
 Από πηγή
 Οργανωμένη
 Εκτός καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. ΚΟΖΑΝΗΣ
 ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ 1^Α
 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
 ΤΗΛ : 0461/25600

Η προσπέλαση είναι δυνατή από δύο κατευθύνσεις: Από την Κοζάνη για Βελβενδό η απόσταση είναι 31 χλμ ασφαλτος. Από το Βελβενδό μέσω Παλαιογράτσαινο πρέπει να διανύσει κανείς 18 χλμ χωματόδρομο για να φθάσει στο καταφύγιο.

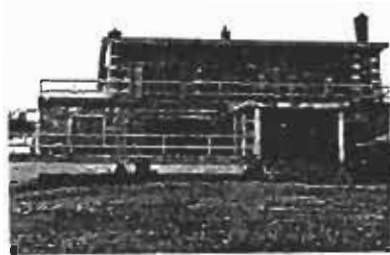
Επίσης, το καταφύγιο μπορεί να προσεγγίσει κανείς από την Κατερίνη μέσω Καταφύγι Κοζάνης με 25 χλμ ασφαλτο και 35 χλμ χαλικόδρομο.

13. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΟΛΥΜΠΙΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ (930μ.)
 ΔΗΜ. ΜΠΟΥΝΤΟΛΑΣ
 -
 35 άτομα
 Τζάκι, ξυλόσομπα
 Με δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
 ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ 19
 541 10 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
 ΤΗΛ. : 031/278288, 267282

Η προσπέλαση γίνεται από το Λιτόχωρο Δασικός δρόμος μετά από απόσταση 9 χλμ, εκ των οποίων τα 2 χλμ είναι άσφαλτος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : Το καταφύγιο λειτουργεί από Απρίλιο μέχρι Νοέμβριο.

14. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΟΛΥΜΠΟΣ

ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΟΥΣΩΝ (2.720μ.)

ΓΙΩΣΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

-

90 άτομα

Τζάκι

Από δεξαμενές

Οργανωμένη

Εκτός καταφυγίου

Σ.Ε.Ο. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Πλατεία Αριστοτέλους 5

546 24 ΘΕΣ/ΚΗ

ΤΗΛ. : 031/224710

Η προσπέλαση είναι δυνατή από το Λιτόχωρο από το οποίο μετά από 14 χλμ. δασικού δρόμου φθάνει κανείς μέχρι την τοποθεσία Διασταύρωση και από κει για το καταφύγιο, υπάρχει μονοπάτι με πορεία 6 ωρών.

15. ΒΟΥΝΟ

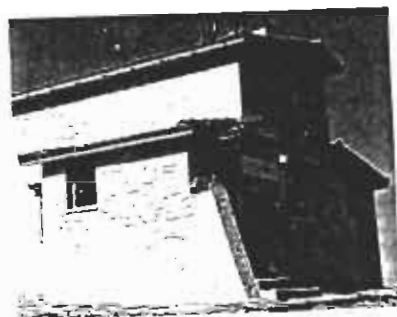
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΟΛΥΜΠΙΟΣ

ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΜΟΥΣΩΝ (2.650μ.)
 ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΚΚΑΛΟΣ

-

18 άτομα
 Σόμπα πετρελαίου
 Από δεξαμενή
 Υπάρχει οργανωμένη μόνο το καλοκαίρι
 Εκτός καταφυγίου
 Ε.Σ.Ο. Λιτοχώρου
 Κεντρική Πλατεία
 602 00 ΛΙΤΟΧΩΡΟ
 ΤΗΛ. : 0352/81944

Η προσπέλαση γίνεται από το Λιτόχωρο με 14 χλμ. δασικού δρόμου μέχρι την τοποθεσία Διασταύρωση και από κει υπάρχει μονοπάτι 6 ωρών. Επίσης, ακολουθώντας τη διαδρομή προς το καταφύγιο Σπήλιος Αγαπητός, υπάρχει μονοπάτι με πορεία 1 ώρα και 30'.

16. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΟΛΥΜΠΟΣ

ΜΠΑΛΚΟΝΙ (2.100μ.)
 ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΓΑΠΗΤΟΣ
 0352/81800 ή κ. Ζολώτας 0352/81329
 100 άτομα
 Τζάκια στις τραπεζαρίες
 Από 3 δεξαμενές
 Οργανωμένη
 Εντός και εκτός καταφυγίου
 Ε.Ο.Ο.Σ
 Καραγεώργη Σερβίας 7
 105 63 ΑΘΗΝΑ
 ΤΗΛ. : 01/3234555
 FAX.: 01/3237666

Η προσπέλαση γίνεται από το Λιτόχωρο, όπου υπάρχει δασικός δρόμος 18 χλμ μέχρι τη θέση Πριόνια και από κει μονοπάτι σηματοδοτημένο πορείας 2 ωρών και 30'.

Σημείωση : το καταφύγιο λειτουργεί από Μάιο μέχρι Οκτώβριο.
 Φαγητά σερβίρονται όλη την ημέρα (6 π.μ - 9 μ.μ)

17.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΕΡΜΙΟ

ΣΕΛΙ (1.450μ)
 -
 0332/71234
 75 άτομα
 Τζάκι, σόμπες πετρελαίου
 Με δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Θεσ/νίκης
 Καρόλου Ντηλ 19
 Τ.Θ. 107 05
 541 10 ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
 ΤΗΛ. : 031/278288

Η προσπέλαση είναι δυνατή από την Βέροια μέσω χωριού Κουμουριάς με διαδρομή 25 χλμ. ασφάλτου.

18. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΕΡΜΙΟ

ΣΕΛΙ (1.450μ)
 ΞΕΝΩΝΑΣ-ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΣΧΟ ΒΕΡΟΙΑΣ
 0332/71209, 71297
 120 άτομα
 Κεντρική θέρμανση, 2 τζάκια
 Νερό πηγής
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Σ.Χ.Ο Βέροιας
 Μητροπόλεως 20 Α
 591 00 ΒΕΡΟΙΑ
 ΤΗΛ. : 0331/26970

Η προσπέλαση γίνεται από την Βέροια μέσω Κουμαριάς με 25 χλμ.
 μέχρι το Κάτω Βέρμιο, και, επίσης από τη Νάουσα από την οποία απέχει
 18 χλμ.

19. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΕΡΜΙΟΝ

3 ΠΗΓΑΔΙΑ (1.450μ.)

-

-

30 άτομα

Τζάκι

Κεντρική εγκατάσταση

-

Εκτός καταφυγίου

Ε.Ο.Σ. Ναούσης

Βασ. Φιλίππου 2

592 00 ΝΑΟΥΣΑ

ΤΗΛ. : 0332/28567

Η προσπέλαση γίνεται από τη Νάουσα με διαδρομή 18 χιλιομέτρων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Το καταφύγιο αυτό λειτουργεί μόνο για εξυπηρέτηση των αθλητών του Ε.Ο.Σ. Ναούσης.

20. ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΕΡΜΙΟΝ
 3 ΠΗΓΑΔΙΑ (1470μ.)
 -
 0332/44446
 85 άτομα
 Κεντρική θέρμανση
 Κεντρική εγκατάσταση
 Οργανωμένη
 Σε κάθε δωμάτιο
 Ε.Ο.Σ. Ναούσης
 Βασ. Φιλίππου 2
 592 00 ΝΑΟΥΣΑ
 ΤΗΛ.: 0332/28567

Η προσπέλαση γίνεται από την Νάουσα από την οποία απέχει 18
 χλμ.

21. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΑΣΚΙΟ (ΣΙΝΙΑΤΣΙΚΟ)
 ΤΣΙΛΙΜΠΓΚΑΣ-ΒΛΑΣΤΗΣ (1.000μ.)

-

-

60 άτομα
 Τζάκια, ξυλόσομπες
 Από κοντινή πηγή με δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Χ.Ο.Ο.Π Πτολεμαΐδας
 Κονδύλη 2
 502 00 ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ
 ΤΗΛ.: 0463/27501

Η προσπέλαση γίνεται από Πτολεμαΐδα από την οποία απέχει 24 χλμ. Από το χωριό Βλάστη απέχει 4 χλμ (τα 3 χλμ είναι χωματόδρομος).

22 ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΟΥΡΙΝΟΣ (1866μ)

ΤΣΙΑΜΙΑ (1360μ)

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΒΟΥΡΙΝΟΥ

100 ΑΤΟΜΑ

Τζάκι, θερμάστρα

2 δεξαμενές νερού

πηγή νερού σε 200μ.

Οργανωμένη

Εκτός καταφυγίου

Ο.Σ. Σιάτιστας

503 00 ΣΙΑΤΙΣΤΑ

ΤΗΛ.: 0465/21456

Η προσπέλαση είναι δυνατή από Σιάτιστα μετά από 17χλμ. Από την Εθνική οδό Κοζάνης-Ιωαννίνων στο 25^ο χιλιόμετρο στη διασταύρωση Μπάρα 12χλμ. αγροτικός δρόμος (μισός χάμα - μισός τοιμεντοστρωμένος).

23 ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΙΤΗΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΑΜΒΟΥΝΙΑ
 ΒΟΥΝΑΣΙΑ (1.500μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΔΕΣΚΑΤΗΣ
 -
 30 άτομα
 Ξυλόσομπες
 Εξωτερική βρύση (20 μέτρα)
 Όχι οργανωμένη
 Εκτός καταφυγίου
 Φ.Ο.Χ.Σ. ΔΕΣΚΑΤΗΣ
 512 00 ΔΕΣΚΑΤΗ ΓΡΕΒΕΝΩΝ
 ΤΗΛ.: 0493/31756

Η προσπέλαση γίνεται από την Δεσκάτη μετά από διαδρομή 8 χιλιομέτρων χωματόδρομου ή με πεζοπορία μιας ώρας και 30'.

24.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΙΤΗΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΕΡΝΟΝ (ΒΙΤΣΙ)

ΒΙΓΛΑ ΠΙΣΟΔΕΡΙΟΥ (1.650μ.)

ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΒΙΓΛΑΣ

0389/22354

55 άτομα

Ευλόσομπα, τζάκι

Με δίκτυο

Οργανωμένη

Εντός του καταφυγίου

Σ.Ο.Χ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ

Π. Μελά 63

531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ

ΤΗΛ.: 0385/29939

Η προσπέλαση γίνεται από την Φλώρινα. Ο δρόμος διέρχεται
 μπροστά από το καταφύγιο (Εθνική οδός Φλώρινας Αλβανικά Σύνορα ..
 Πρέσπες).

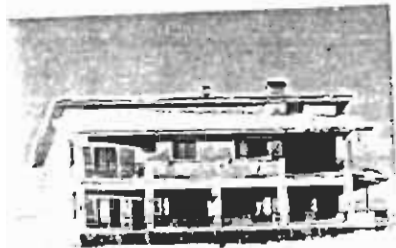
25.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΓΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ

ΔΙΑΣΕΛΟ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑΣ (1.800 μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΓΟΥΜΑΡΑΣ (1.850μ.)

30 άτομα
 2 τζάκια
 Από δεξαμενή
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Χ.Ο.Σ. Γρεβενών
 Πλατεία Αμιλιανού
 511 00 ΓΡΕΒΕΝΑ
 ΤΗΛ, : 0462/28602

Η προσπέλαση γίνεται από τα Γρεβενά . Μέχρι τη Σμίλη αποκτείται διαδρομή 45 χιλιομέτρων ασφάλτου. Το χωριό Σμίλη απέχει από το καταφύγιο 6χλμ.(επίσης άσφαλτος). Υπάρχει, επίσης, σηματοδοτημένο μονοπάτι που οδηγεί στο καταφύγιο με πορεία 2 ½ ωρών.

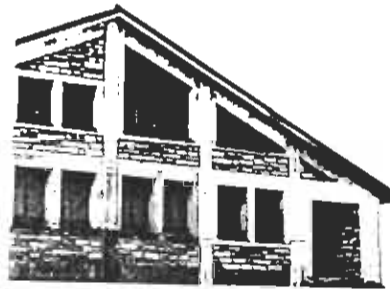
26.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ

ΔΙΑΣΕΛΟ ΓΟΥΜΑΡΑΣ (1850μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ Χ.Ο.Σ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

50 άτομα
 Κεντρική
 Δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Χ.Ο.Σ. Γρεβενών
 Πλατεία Αιμίλιανού
 511 00 ΓΡΕΒΕΝΑ
 ΤΗΛ.: 0462/28602

Η προσπέλαση γίνεται από τα Γρεβενά. Για την Σμίλη απαιτείται διαδρομή 45χλμ. Από εκεί, το καταφύγιο απέχει 6χλμ. (χαλικοστρωμένος δρόμος). Υπάρχει, επίσης, μονοπάτι με πορεία 2 ½ ωρών.

Η ΠΕΙΡΟΣ

27. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΓΚΑΜΗΛΑ (Αστράκα)
ΡΑΔΟΒΟΛΙ (1.950 μ.)
ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΓΚΑΜΗΛΑΣ

28 άτομα
Σόμπες πετρελαίου
Από πηγή σε δίκτυο
Μερικώς οργανωμένη
Εκτός καταφυγίου
Ε.Ο.Χ.Σ. Πάπιγγου
440 16 ΠΑΠΙΓΚΟ
Τηλ. 0653/41138,41230

Η προσπέλαση είναι δυνατή από δύο κατευθύνσεις: Τα Ιωάννινα απέχουν από το χωριό Πάπιγκο 60 χλμ. (άσφαλτος). Από το Πάπιγκο υπάρχει μονοπάτι με σήμανση με πορεία 3½ ωρών. Επίσης, από τα Ιωάννινα για το Τσεπέλοβο απαιτείται διαδρομή 50χλμ. Από εκεί, πορεία 4 ωρών σε μονοπάτι.

28.ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΜΠΤΣΙΓΚΕΛΙ
 ΑΣΒΟΣ ή ΓΚΡΕΜΩΣΜΕΝΑ
 ΛΙΘΑΡΙΑ (1.400 μ.)
 ΜΠΤΣΙΓΚΕΛΙ

28 άτομα
 Τζάκι, θερμάστρα ξύλων
 Από πηγή με δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Ιωαννίνων
 Δεσποτάτου Ηλείου 2
 453 33 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
 Τηλ. 0651/22138

Η προσπέλαση γίνεται από τα Ιωάννινα, τα οποία απέχουν από το χωριό Λυγγιάδες 12 χλμ. (άσφαλτος). Από εκεί, ακολουθεί μονοπάτι με σήμανση με πορεία 1½ ώρας.

Θ Ε Σ Σ Α Λ Ι Α

29.ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΟΛΥΜΠΙΟΣ
ΒΡΥΣΟΠΟΥΛΕΣ (1.800μ.)
(Βρίσκεται εντός των
εγκαταστάσεων του ΚΕΟΑΧ)
ΒΡΥΣΟΠΟΥΛΕΣ
041/226137-39 εσωτ. 217
60 άτομα
Τζάκι και σόμπες
Κοντινή πηγή
Οργανωμένη
Εντός και εκτός
καταφυγίου
Χ.Ο.Σ Ελασσώνος
Κεντρική πλατεία
Αργοναυτών 15
402 00 ΕΛΑΣΣΩΝΑ
Τηλ. 0493/23467

Η προσπέλαση γίνεται από δύο κατευθύνσεις: από Ελασσώνα από την οποία απέχει 40 χλμ. Επίσης, από το χωριό Ολυμπιάδα, 20 χλμ. καρόδρομος βατός για οχήματα, σε κακή γενικώς κατάσταση.

Σημείωση: Για αλλοδαπούς απαιτείται άδεια από το 2= Ε.Γ. του ΓΕΣ/ΔΕΔ. Χολαργός

30.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΙΣΣΑΒΟΣ

ΚΑΝΑΛΟΣ (1.600μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΚΙΣΣΑΒΟΥ
 0495/51485
 35 άτομα
 Τζάκι, 2 σόμπες
 Νερό πηγής με δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Λαρίσης
 Παπαναστασίου 6
 412 21 ΛΑΡΙΣΑ
 Τηλ: 041/220097

Η προσπέλαση μπορεί να γίνει από τη Λάρισα η οποία απέχει από το Σηκουριό 17χλμ (άσφαλτος). Από το Συκουριό μέχρι τη Σπηλιά η απόσταση είναι 13 χλμ σκυρόστρωμα. Και η Σπηλιά απέχει από το καταφύγιο 12 χλμ δασικός δρόμος. Από τη Σπηλιά υπάρχει μονοπάτι, πορεία 2 ½ ώρες.

31.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΗΛΙΟ

ΑΓΡΙΟΛΕΥΚΕΣ (1.350 μ.)
 ΑΓΡΙΟΛΕΥΚΕΣ
 0421/99136
 80 άτομα
 Κεντρική θέρμανση
 Νερό πηγής
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Βόλου
 Λ. Δημητριάδος 92
 382 21 ΒΟΛΟΣ
 Τηλ. 0421/25696

Η προσπέλαση γίνεται από τον Βόλο ο οποίος απέχει μέχρι τα Χάνια 27 χλμ. (άσφαλτος) και από εκεί μέχρι το καταφύγιο, η απόσταση είναι 2 χλμ.

32. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΗΛΙΟ

ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΖΑΓΟΡΑΣ (480μ.)

ΑΦΕΝΤΟΥΛΕΙΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ

0426/22167 Ανδρομάχη

Βογιατζάκη

8 άτομα

Σόμπα ξύλων

Κοινοτικό δίκτυο

Όχι οργανωμένη

Εντός του ξενώνα

Ε.Ο.Σ. Βόλου

Λ. Δημητριάδος 92

382 21 ΒΟΛΟΣ

Τηλ. 0421/25696

Η προσπέλαση γίνεται από το Βόλο με 48 χλμ. ασφάλτου.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

33.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΟΠΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ

-

-

24 άτομα

Τζάκι, σόμπα ξύλων

Δεξαμενή, πηγές σε απόσταση 80
και 100μ.

Οργανωμένη

Εκτός καταφυγίου

Ε.Ο.Σ. Λαμίας

Υψηλάντου 20

35100 ΛΑΜΙΑ

Τηλ. 0231/26786

Η προσπέλαση είναι δυνατή από δύο κατευθύνσεις: Από Καστανιά μετά από 12χλμ χωματόδρομου μετρίας βατότητας. Επίσης, από Υπάτη όπου υπάρχει μονοπάτι με σήμανση και 4 ώρες πορεία.

34. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ ή ΒΕΛΟΥΧΙ
 ΔΙΑΒΟΛΟΤΟΠΟΣ (1.840 μ.)
 ΤΑΚΗΣ ΦΛΕΓΚΑΣ
 0237/22002
 30 άτομα
 Τζάκι σόμπες πετρελαίου
 Από δεξαμενή
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ Καρπενήσιου
 Γεωργ. Τσιτσάρα 2
 361 00 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ
 Τηλ. : 0237/23051

Η προσπέλαση γίνεται από το Καρπενήσι μετά από διαδρομή 12 χλμ. ασφάλτου. Από το Καρπενήσι υπάρχει μονοπάτι με 2,5 ώρες πορεία με οδοσήμανση.

35.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ

ΛΑΚΩΜΑΤΑ (1.400μ)
ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ Ε.Ο.Σ
ΚΑΡΠΙΕΝΗΣΙΟΥ

15 άτομα
Σόμπες πετρελαίου, τζάκι
Από πηγή
Οργανωμένη
Εντός του καταφυγίου
Ε.Ο.Σ. ΚΑΡΠΙΕΝΗΣΙΟΥ
Γεωργ. Τσιτσάρα 2
361 00 ΚΑΡΠΙΕΝΗΣΙ
Τηλ: 0237/23051

Η προσπέλαση μπορεί να επιτευχθεί από τρεις κατευθύνσεις: από το Καρπενήσι μέχρι το Μεγάλο Χωριό η απόσταση είναι 19 χλμ και από εκεί για το καταφύγιο υπάρχει 10 χλμ χωματόδρομος.

Από Καρπενήσι για Ανιάδα, η απόσταση είναι 25 χλμ άσφαλτος και από Ανιάδα για το καταφύγιο 8 χλμ χωματόδρομος.

Ο τρίτος τρόπος προσέγγισης είναι από το μονοπάτι που αρχίζει από το Μεγάλο Χωριό, είναι σηματοδοτημένο και απαιτεί πορεία 2 1/2 ωρών πορεία.

36.ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΓΡΑΜΜΕΝΗ ΟΞΥΑ
 ΚΑΡΒΟΥΝΟΛΑΚΑ (1.700μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΓΡΑΜΜΕΝΗΣ
 ΟΞΥΑΣ

40 άτομα
 Δύο τζάκια, σόμπες πετρελαίου
 Με δίκτυο σε απόσταση
 70 μέτρων

Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Λαμίας
 Υψηλάντου 20
 351 00 ΛΑΜΙΑ
 Τηλ.: 0231/26786

Από την Λαμία για το Γαρδίκι απαιτείται διαδρομή 62 χλμ ασφάλτου και από εκεί για το καταφύγιο 16χλμ χωματόδρομου.

37.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ

ΠΤΙΜΑΛΙΚΟ (1.750μ)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΒΑΡΔΟΥΣΙΩΝ

17 άτομα
 Σόμπα, πετρελαίου
 Από κοντινό ρυάκι
 Οργανωμένη

Χ.Ο.Σ. Άμφισσας
 Αρείου Πάγου-Σαλονιφν 9
 331 00 ΑΜΦΙΣΣΑ
 ΤΗΛ. :0265/28577, 29201

Από το χωριό Αθανάσιος Διάκος (Άνω Μουσουνίτσα) μετά από 13 χλμ. χωματόδρομος σε μέτρια κατάσταση και 20' πεζοπορία, φτάνουμε στο καταφύγιο.

Επίσης, από τον Αθανάσιο Διάκο υπάρχει δυνατότητα πεζοπορίας 3 1/2 ωρών

38.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΒΑΡΔΟΥΣΙΑ

ΠΤΙΜΑΛΙΚΟ-ΜΕΤΡΙΣΙΑ(1.900μ)
ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΒΑΡΔΟΥΣΙΩΝ

-
14 άτομα
2 σόμπες πετρελαίου
Από πηγή σε απόσταση
10 λεπτών
Μερικώς οργανωμένη

-
Πεζοπορικός όμιλος Αθηνών
Χαριλάου Τρικούπη 51
106 81 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. : 01/3634549

Από το χωριό Αθανάσιος Διάκος (Άνω Μουσσούνιτσα) με 13 χλμ. χωματόδρομο σε μέτρια κατάσταση και από κει μια ώρα πεζοπορία, φθάνει κανείς στο καταφύγιο.

39. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΓΚΙΩΝΑ

ΛΑΚΚΑ ΚΑΡΒΟΥΝΗ (1.850)
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ
-
20 άτομα
Τζάκι, ξυλόσομπα
Από κοντινή πηγή (10 λεπτά)
Μερικώς οργανωμένη
-
Πεζοπορικός όμιλος Αθηνών
Χαρ. Τρικούπη 51
106 81 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ :3634549

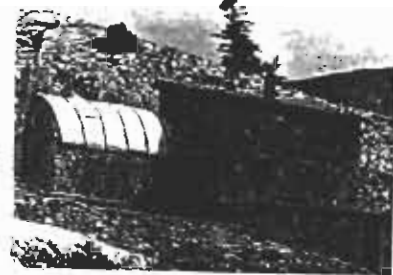
Η προσπέλαση είναι δυνατό να γίνει από δύο κατευθύνσεις: από την Άμφισσα για Προσήλι απαιτείται διαδρομή 12 χλμ. ασφάλτου και από εκεί μέσω χαράδρα Ρέκας 6 ώρες πορεία.

Επίσης, από Άμφισσα για Καλοσκοπή η απόσταση είναι 40 χλμ. Τα 18 χλμ είναι χωματόδρομος και από τη θέση Μνήματα Κριθαρόλακας 5 ώρες πορείας.

Σημείωση: το καλοκαίρι οι δρόμοι των μεταλλείων φθάνουν μέχρι τη Λάκκα Καρβούνη σε απόσταση 20 λεπτών από το καταφύγιο.

40 ΒΟΥΝΟ
 ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ
 ΣΑΡΑΝΤΑΡΙ (1.900μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ
 -
 16 άτομα
 Τζάκι, 2 σόμπες πετρελαίου
 Από δεξαμενή
 Οργανωμένη
 Εντός καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Αμφίκλειας
 350 02 ΑΜΦΙΚΛΕΙΑ
 ΤΗΛ. : 0234/22640

Η προσπέλαση γίνεται είτε από την Αμφίκλεια, από την οποία απέχει το καταφύγιο 25 χλμ (άσφαλτος) είτε από Αράχωβα με διαδρομή 20 χλμ (άσφαλτος).

41. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΙΘΑΙΡΩΝΑΣ

ΠΕΤΑΛΟ (1.100μ.)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΣΑΚΟΣ

-

30 άτομα

Τζάκια

Από δεξαμενή

ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ

Εντός του καταφυγίου

Ε.Ο.Σ. Ελευσίνας

Ηρώων Πολυτεχνείου 23

192 00 ΕΛΕΥΣΙΝΑ

ΤΗΛ.: 01/5546572

Από την Αθήνα για τα Βίλια μεσολαβούν 57 χλμ. ασφάλτου και άλλα 8χλμ. ασφάλτου για το καταφύγιο. Από τη Βρύση Τσιάς υπάρχει μονοπάτι σηματοδοτημένο με πορεία μιας ώρας και 45 λεπτών.

42.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΡΝΗΘΑ

ΦΛΑΜΠΟΥΡΙ (1.158μ.)
 ΦΛΑΜΠΟΥΡΙ
 01/2464666
 40 άτομα
 Τζάκι, καλοριφέρ
 Από πηγή σε δίκτυο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Αχαρνών
 Κεντρική Πλατεία 16
 136 71 ΑΧΑΡΝΕΣ
 ΤΗΛ.:01/2461528

Η προσπέλαση γίνεται από Αθήνα από όπου απέχει το καταφύγιο 33 χλμ. (άσφαλτος) και 2 χλμ. (χωματόδρομος). Από τους Θρακομακεδόνες υπάρχει μονοπάτι σηματοδοτημένο και απαιτείται 1 1/2 ώρας πορεία.

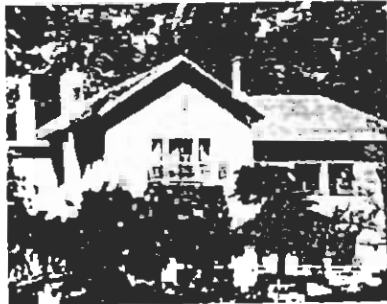
43.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΡΝΗΘΑ

ΜΠΙΑΦΙ (1.160μ.)
ΜΠΙΑΦΙ
01/2469050
50 άτομα
Τζάκι, σόμπες πετρελαίου,
ηλεκτρικά καλοριφέρ.
Με δίκτυο από πηγή
Οργανωμένη
Εντός του καταφυγίου
Ε.Ο.Σ. Αθηνών
Πλατεία Καπνικαρέας 2
105 63 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ : 01/3212429,3212355

Η προσπέλαση γίνεται από την Αθήνα με 30 χλμ διαδρομή (άσφαλτος). Από τη θέση Χούνι (σημείο εκκίνησης τελεφερίκ), υπάρχει μονοπάτι σηματοδοτημένο με πορεία 2 ωρών.

ΕΥΒΟΙΑ

44. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ. ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΔΙΩΡΗ

ΛΕΙΡΙ (1.120μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΔΙΩΡΗΣ
 0228/51285
 34 άτομα
 Σόμπες, τζάκι
 Από δεξαμενή
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. ΧΑΛΚΙΔΑΣ
 Αγγελή Γυβίου 22
 341 00 ΧΑΛΚΙΔΑ
 ΤΗΛ.: 0221/25230

Η προσπέλαση γίνεται από Χαλκίδα που απέχει από τη Στενή 31χλμ ασφαλτος. Από τη Στενή για το καταφύγιο μεσολαβούν 9 χλμ χωματόδρομου σε καλή κατάσταση.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

45.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΓΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΝΑΧΑΪΚΟ

ΨΑΡΘΙ (1.420μ.)
 Σ.ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

-
 50 άτομα
 2 σόμπες πετρελαίου
 Από πηγή δίπλα στο καταφύγιο
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Πατρών
 Παντανάσσης 29
 262 25 ΠΑΤΡΑ
 ΤΗΛ.: 061/273912

Από την Πάτρα Ρωμανό μέσω Ζάστοβας και Κοκκινόβρυσης υπάρχει χωματόδρομος 10 χλμ. Από το χωριό Πουρναρόκαστρο, υπάρχει μονοπάτι σηματοδοτημένο με πορεία 21/2 ωρών

46.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΥΛΛΗΝΗ ή ΖΗΡΕΙΑ

ΟΡΟΠΕΔΙΟ (1.520μ.)
 ΖΗΡΕΙΑ Α'
 -
 30 άτομα (13 κρεβάτια)
 Με δίκτυο από γεάτρηση
 Οργανωμένη
 Εκτός καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Αιγίου
 Σαπηρίου Πόντου & Αράτου
 251 00 ΑΙΓΙΟΥ
 ΤΗΛ.: 0691/25285

Η προσπέλαση για το καταφύγιο μπορεί να γίνει από τα Άνω Τρίκαλα Κορινθίας μετά από 15 χλμ. χωματόδρομου.

47.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΚΥΛΛΗΝΗ ή ΖΗΡΕΙΑ

ΠΟΡΤΕΣ (1.680μ.)

ΖΗΡΕΙΑ Β΄

-

16 άτομα

Σόμπα πετρελαίου

Από δεξαμενή

Οργανωμένη

Εκτός καταφυγίου

Ε.Ο.Σ. Κορίνθου

Κολοκοτρώνη 30

201 00 ΚΟΡΙΝΘΟΣ

ΤΗΛ.: 0741/29970,24335

Η προσπέλαση γίνεται από τα Άνω Τρίκαλα Κορινθίας που απέχουν από το καταφύγιο 16 χλμ χωματόδρομο και πεζοπορία. Από τα Άνω Τρίκαλα Κορινθίας, στη θέση Νερούλια, υπάρχει μονοπάτι πορείας 31/2 ωρών μέχρι το καταφύγιο.

48.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΧΕΛΜΟΣ

ΔΙΑΣΕΛΟ ΑΥΓΟΥ (2.100μ)
 Β. ΛΕΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
 -
 12-16 άτομα
 Σόμπα πετρελαίου, τζάκι
 Από πηγή σε απόσταση 200μ
 -
 -
 Σ.Ο.Χ Καλαβρύτων
 250 01 ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ
 ΤΗΛ.: 0692/22611

Από τα Καλάβρυτα υπάρχει ασφαλτός 15 χιλιομέτρων ως το χιονοδρομικό κέντρο κι από κει το καταφύγιο έχει δύο δυνατότητες προσπέλασης: α) συνεχίζει χωματόδρομος 5 χλμ ως την πηγή του Πουλιού και με τη παράκαμψη 300μ βγαίνει ως το καταφύγιο.

β) από το χιονοδρομικό κέντρο υπάρχει μονοπάτι μισής ώρας πορεία μέχρι το καταφύγιο.

Από την τοποθεσία πάνω Λουσούς υπάρχει μονοπάτι με σήμανση 1 1/2 ώρας πορεία.

49.ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΜΑΙΝΑΛΟ
 ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΟΣΤΡΑΚΙΝΑΣ
 (1.600μ.)
 ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΟΣΤΡΑΚΙΝΑΣ
 0796/22227
 26 άτομα
 Θερμάστρες πετρελαίου, ξύλου
 Από δεξαμένη
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφύγιου
 Ε.Ο.Σ. Τριπόλεως
 Αγ. Κων/νου 6
 221 00 ΤΡΙΠΟΛΗ
 ΤΗΛ.: 071/232243

Από την Τρίπολη μέχρι την κοινότητα Καρδάρα η απόσταση είναι 18 χλμ και από κει για το καταφύγιο 5,5χλμ ασφάλτος και 3,5χλμ χωματόδρομος σε καλή κατάσταση.

50.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΠΑΡΝΩΝΑΣ

ΑΡΝΟΜΟΥΣΣΑ (1.400μ.)

GEORGE PIERCE

-

35-40 άτομα

Σόμπες πετρελαίου, τζάκι

Με δίκτυο από πηγή σε

απόσταση 200μ.

Οργανωμένη

Εντός καταφυγίου

Ε.Ο.Σ Σπάρτης

Ακροπόλεως 3

231 00 ΣΠΑΡΤΗ

ΤΗΛ.: 0731/22574,24135

- Η προσπέλαση για το καταφύγιο μπορεί να γίνει από 4 κατευθύνσεις:
- α) Από Άργος-Άστρος Κυνουρίας-Άγιος Πέτρος 58 χλμ ασφαλτος. Από τον Άγιο Πέτρο μέχρι το καταφύγιο υπάρχει δασικός δρόμος 17 χιλιομέτρων.
 - β) Από Τρίπολη -μέσω Καρυών-Βαρβίτσα-Βαμβακού η απόσταση είναι 49 χλμ άφαλτος. Από Βαμβακιού για το καταφύγιο μεσολαβούν δασικός δρόμος.
 - γ) Από Σπάρτη-Βρέσθena-Βαμβακιού 49 χλμ ασφαλτος . Από Βαμβακιού για το καταφύγιο η απόσταση είναι 26χλμ δασικού δρόμου.
 - δ) Από Τρίπολη-Καστρί-Άγ.Πέτρος η απόσταση είναι 39 χλμ ασφαλτος. Από Αγ.Πέτρο για το καταφύγιο μεσολαβούν 17χλμ δασικού δρόμου.

51.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΤΑΨΤΕΤΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ-ΝΤΕΡΕΚΙ (1.600μ)
ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΤΑΨΤΕΤΟΥ

-
24 άτομα
Σόμπα πετρελαίου
Από δεξαμενή και πηγή σε
απόσταση 200μ.

Οργανωμένη
Εκτός καταφυγίου
Ε.Ο.Σ Σπάρτης
Ακροπόλεως 3
231 00 ΣΠΑΡΤΗ
ΤΗΛ.: 0731/22574,24135

Η προσπέλαση μπορεί να γίνει από την Σπάρτη η οποία απέχει από την Παλαιοπαναγιά 11χλμ. άσφαλτος. Από Παλαιοπαναγιά- Πολιανά- καταφύγιο υπάρχει χωματόδρομος 11χλμ. σε κακή κατάσταση.

ΚΡΗΤΗ

52. ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
 ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ (Ν.ΧΑΝΙΩΝ)

ΒΟΛΙΚΑΣ ΚΕΡΑΜΙΩΝ (1.360μ)

ΒΟΛΙΚΑΣ

-

25 άτομα

Ξυλόσομπα

Από πηγή κοντά στο καταφύγιο

Πρόχειρη

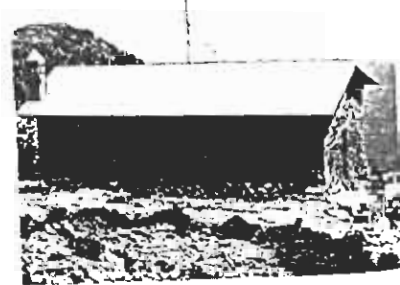
Εντός του καταφυγίου

Ε.Ο.Σ. Χανίων

Στρατηγού Τζανακάκη 90

731 00 ΧΑΝΙΑ

ΤΗΛ.: 0821/24647

Από τα Χανιά μέχρι του Κάμπους Κυδωνίας η απόσταση είναι 27 χλμ. άσφαλτος. Από τους Κάμπους ως το καταφύγιο υπάρχει μονοπάτι 3 ώρες πορεία.

53.ΒΟΥΝΟ
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ
 ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
 ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
 ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ
 ΚΟΥΖΙΝΑ
 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ (Ν.Χανίων)
 ΚΑΛΛΕΡΓΗΣ, ΠΕΡΙΟΧΗΣ
 ΟΜΑΛΟΥ (1.580μ)
 ΚΑΛΛΕΡΓΗΣ
 0821/54560
 40 άτομα
 Τζάκι, ξυλόσομπα
 Δεξαμενή βρόχινου νερού
 Οργανωμένη
 Εντός του καταφυγίου
 Ε.Ο.Σ. Χανίων
 Στρατηγού Τζανακάκη 90
 731 00 ΧΑΝΙΑ
 ΤΗΛ. : 0821/24647

Η απόσταση από τα Χανιά για τον Ομαλό είναι 41χλμ. Από Μάχι Ομαλού μέχρι το καταφύγιο υπάρχει αγροτικός δρόμος 5χλμ σε μέτρια κατάσταση.

54.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
ΟΝΟΜΑΣΙΑ
ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ
ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ
ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΨΗΛΟΡΕΓΓΗΣ

ΠΡΙΝΟΣ (1.100μ)
ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΠΡΙΝΟΥ

-
25 άτομα (14 κρεβάτια)
2 ξυλόσομπες (1 με θερμοθάλαμο)
Δεξαμενή βρόχινου νερού.
Πηγή σε απόσταση 50μ.

-
Εντός του καταφυγίου
Σ.Ο.Χ. Ηρακλείου
Δικαιοσύνης 53
712 01 ΗΡΑΚΛΕΙΟ
ΤΗΛ.: 081/227609

Από το Ηράκλειο στο χωριό Άνω Ασίτες Μαλεβίζου 23 χλμ. ασφαλτος και στη συνέχεια 2 χλμ. χωματόδρομος μέχρι τη θέση Μέλισσες απ' όπου ξεκινά μονοπάτι για το καταφύγιο μια ώρα και 30' πορεία.

55.ΒΟΥΝΟ

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ

ΤΗΛ.ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΟΥΖΙΝΑ

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΨΗΛΟΡΕΪΤΗΣ

ΣΤΟΥΜΠΙΩΤΟΣ ΠΡΙΝΟΣ Ή

ΣΩΠΑΤΑ (1.500μ)

-

-

50 άτομα

Τζάκι, ξυλόσομπα

Δεξαμενή με βρόχινο νερό

-

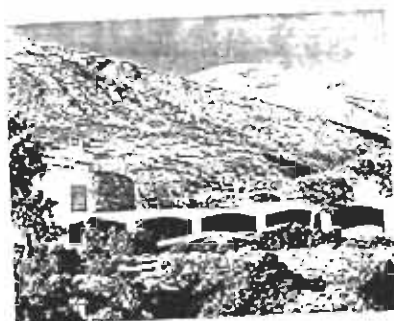
Εντός του καταφυγίου

Ε.Ο.Σ Ρεθύμνου

Μοάτου (κάτωθι ΕΛΤΑ)

741 00 ΡΕΘΥΜΝΟ

ΤΗΛ : 0831/22710,22229,23666

Η προσπέλαση είναι δυνατό να γίνει από δύο κατευθύνσεις:

α) Από το χωριό Κουρούτες Ρεθύμνης αγροτικός δρόμος 5 χλμ. μέχρι την εκκλησία Άγιος Τίτος στο δάσος Πάρδι. Από κει μέχρι το καταφύγιο υπάρχει μονοπάτι με σήμανση 5χλμ.

β) Από το χωριό Λοχρία Αμαρίου μέχρι την τοποθεσία Κουρουπίτο του Ψηλορείτη υπάρχει αγροτικός δρόμος και το καταφύγιο απέχει 1.500μ.

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ : ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Με τον όρο εποχικότητα εννοούμε την συρρίκνωση της τουριστικής περιόδου σε μερικούς μόνο μήνες το χρόνο και η νέκρωση (από πλευράς τουρισμού) των υπολοίπων.

Τέσσερις είναι οι κυριότερες αιτίες που προκαλούν την εποχικότητα:

α) Οι υποχρεώσεις που έχουν οι δυνητικοί τουρίστες απέναντι στο σχολείο των παιδιών τους και απέναντι στις δουλειές τους. Όλοι οι άνθρωποι που έχουν παιδιά σχολικής ηλικίας, κάνουν διακοπές όταν τα σχολεία δεν λειτουργούν. Επειδή, λοιπόν, τα σχολεία δεν λειτουργούν το καλοκαίρι και επειδή οι περισσότερες άδειες δίδονται (εθιμικώς ή αναγκαστικά) το καλοκαίρι, είναι φυσικό οι περισσότεροι άνθρωποι να πραγματοποιούν τις διακοπές τους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

β) Ο καιρός, αφού οι περισσότεροι τύποι διακοπών εξαρτώνται λίγο ή πολύ απ' αυτόν. Οι διακοπές sun, sea and sand γίνονται μόνο το θέρος.

γ) Η παράδοση που επικράτησε σαν συνέπεια των παραπάνω αιτιών να κάνουν οι άνθρωποι διακοπές το καλοκαίρι. Καλοκαίρι και διακοπές πηγαίνουν μαζί. Έτσι, ακόμη κι αν κάποιος έχει τη δυνατότητα ή επιθυμία για χειμερινές διακοπές, τις κάνουν από συνήθεια το καλοκαίρι, γιατί τους φαίνονται παράξενες οι εκτός εποχής διακοπές.

Δ) Το «μπούγιο» που γίνεται σε πολλές τουριστικές περιοχές το καλοκαίρι από τον μαζικό τουρισμό κατάντησε να αποτελεί μια μεγάλη ατραξιόν για πολλούς τουρίστες που το αναζητούν και το πληρώνουν.

Τα προβλήματα που προκαλεί ο μαζικός τουρισμός και η εποχικότητα συνοψίζονται στα εξής:

-Προβλήματα κυκλοφοριακής συμφόρησης οδικής (εντός και εκτός τουριστικών περιοχών), θαλάσσιας (ουρές και αναμονή στα λιμάνια) και εναέριας (καθυστερήσεις αναχωρήσεων και αφίξεων πτήσεων, δυσκολίες κρατήσεως θέσεων, πολυκοσμία στα αεροδρόμια).

-Προβλήματα βλαπτικής ή καταστροφικής επίδρασης του τουρισμού στο φυσικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό περιβάλλον του τουριστικού προορισμού.

-Προβλήματα μη εκμετάλλευσης των τουριστικών επενδύσεων κατά τη νεκρή περίοδο, ημεκμετάλλευση κατά την ενδιάμεση περίοδο και ανεπάρκειάς τους κατά τη θερινή.

-Προβλήματα ποιότητας τουριστικών υπηρεσιών που κατά την περίοδο αιχμής υποβαθμίζονται ή είναι ανεπαρκείς.

-Προβλήματα ύψωσης τιμών σε όλα τα αγαθά που ζητούν οι τουρίστες λόγω αύξησης της ζήτησης, με δυσμενείς συνέπειες στο εισόδημα του ντόπιου πληθυσμού.

-Προβλήματα απασχόλησης που σχετίζονται με υψηλή ζήτηση εργασίας κατά την περίοδο αιχμής και υποαπασχόλησης κατά τη νεκρή περίοδο.

-Προβλήματα ανομοιογενούς ανάπτυξης περιοχών. Οι περιοχές με έντονη τουριστική κίνηση αναπτύσσονται με ταχύτερους ρυθμούς ενώ γειτονικές τους περιοχές ακολουθούν βραδύτερους ρυθμούς.

Ποιοι μπορούν να κάνουν διακοπές εκτός περιόδου αιχμής:

Στο σημείο αυτό λοιπόν μπαίνει το ερώτημα «ποιοι τουρίστες μπορούν να κάνουν διακοπές στην ενδιάμεση ή στη νεκρή τουριστική περίοδο, ποιο τουριστικό προϊόν αναζητούν και αν μπορεί η τουριστική βιομηχανία να τους το προσφέρει».

Η τουριστική αυτή πελατεία αποτελείται από:

-Ανθρώπους χωρίς μικρά παιδιά που δεν περιορίζονται από υποχρεώσεις απέναντι στο σχολείο.

--Ανθρώπους τρίτης ηλικίας που προτιμούν την ησυχία της νεκρής περιόδου, την ολιγοκοσμία, το ρηλάξ και κάποια απομόνωση.

-Ανθρώπους με ευαισθησία σε θέματα υγείας που έχουν θορυβηθεί από τους κινδύνους του ήλιου και της τρύπας του όζοντος και αποφεύγουν την έκθεση στον ήλιο.

-Ανθρώπους που δεν τους ενδιαφέρουν οι διακοπές σε ακτές και τουριστικά θέρετρα, αλλά σε τόπους με φυσικά ή ανθρωπογενή αξιοθέατα και με πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενδιαφέροντα που ικανοποιούνται καλύτερα κατά την εκτός εποχής περίοδο. -Μέλη διαφόρων συνεδρίων που γίνονται σκοπίμως εκτός εποχής.

-Εργαζόμενους που τους χορηγείται δωρεάν ένα πακέτο διακοπών εκτός περιόδου αιχμής (για λόγους μειωμένου κόστους).

-Εργαζόμενους στους οποίους η άδεια χορηγείται εκτός περιόδου αιχμής.

-Ανθρώπους που επισκέπτονται συγγενείς και φίλους .

-Τουρίστες ειδικών ενδιαφερόντων (bird watchers, φυσιοδίφες κλπ.) που το ενδιαφέρον τους ικανοποιείται σε λιγότερο τουριστικές περιόδους.

-Τουρίστες που πραγματοποίησαν τις κύριες διακοπές τους το θέρος και κάνουν κάποιες, μικρότερες κατά τη νεκρή περίοδο.

-Ανθρώπους που συνδυάζουν την εργασία (εκτός περιόδου αιχμής) με τον τουρισμό.

-Τουρίστες με μικρή οικονομική δυνατότητα που επειδή δεν μπορούν να πληρώσουν τις ακριβές θερινές διακοπές προτιμούν τα φθηνά χειμερινά τουριστικά πακέτα.

-Νεονύμφους που κάνουν το ταξίδι του μέλιτος εκτός περιόδου αιχμής.

-Τουρίστες-οπαδούς του λεγόμενου παρατεταμένου τουρισμού που περνούν μεγάλο μέρος του χρόνου τους κάνοντας τουρισμό.

Οι αγορές των οποίων η κατάκτηση συνεπάγεται μικρή ή μεγάλη μείωση της εποχικότητας είναι:

-Η υπερπόντιος αγορά και ιδιαίτερα η ιαπωνική

-Η αγορά των επιχειρηματικών ταξιδίων και ιδιαίτερα η αγορά συνεδρίων και η αγορά των ταξιδίων-κινήτρων.

-Η αγορά των διαφόρων ομάδων ηλικιών και ιδιαίτερα η αγορά τρίτης ηλικίας, των ανεξάρτητων και ηλικιωμένων ζευγαριών και η αγορά της νεότητας.

Η προερχόμενη από τις παραπάνω αγορές τουριστική πελατεία, για να αποφασίσει το είδος, τον χρόνο και τον τουριστικό της προορισμό, πρέπει να γνωρίζει το τουριστικό προϊόν το οποίο θα αγοράσει. Η τουριστική βιομηχανία χρησιμοποιεί τις γενικές αρχές μάρκετινγκ και διαφήμισης για να καθορίσει και να προβάλλει τα διάφορα τουριστικά προϊόντα, αυτά δε που προσφέρονται για τον εκτός εποχής τουρισμό αντιπροσωπεύονται από τα λεγόμενα «κίνητρα αντιεποχικότητας» τα οποία έχουν διαμορφωθεί για να πείσουν τους δυνητικούς τουρίστες ότι οι εκτός εποχής διακοπές μπορούν να είναι δελεαστικές, πρωτότυπες, φθηνές, ευχάριστες, ποιοτικά ισάξιες ή και καλύτερες από τις θερινές.

Τα πιο συνηθισμένα κίνητρα αντιεποχικότητας είναι:

- 1) Φθηνές τιμές, πολύ χαμηλότερες από αυτές της περιόδου αιχμής.
- 2) Οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- 3) Διοργάνωση συνεδρίων και σεμιναρίων (επιχειρηματικών, επιστημονικών, πολιτιστικών).
- 4) Ανάπτυξη τοπικών αγορών με ελκυστικά και πρωτότυπα προϊόντα σε τιμές εκπτώσεων.
- 5) Εξασφάλιση τουριστικής υποδομής κατάλληλης για κάθε καιρό όπως και ευκολιών που συνδυάζονται περισσότερο με τις συνθήκες της εποχής.
- 6) Εξασφάλιση μεγαλύτερων διευκολύνσεων προσπέλασης και μελέτης αρχαιοτήτων, τοπίων, μνημείων, μουσείων και καθιέρωση μειωμένης τιμής εισιτηρίου.
- 7) Ανάπτυξη και προβολή καλύτερης ποιότητας τουριστικών υπηρεσιών.
- 8) Προβολή των καλών καιρικών συνθηκών που επικρατούν στον τόπο προορισμού.
- 9) Προβολή ιδιαίτερων φυσικών χαρακτηριστικών, φυσικών φαινομένων και ενεργειών (βλάστηση, ανθοφορία, διέλευση αποδημητικών πουλιών).
- 10) Εξασφάλιση δυνατότητας συνδυασμού τουριστικών δραστηριοτήτων με δραστηριότητες αθλητισμού, ειδικών ενδιαφερόντων κλπ.
- 11) Υποβοήθηση ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού εκτός περιόδου αιχμής (κοινωνικός, ιαματικός, χειμερινός κλπ.)

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΕΙΝΟΥ - ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το 1985 το 85% των Ελλήνων τουριστών άρχισε τις κύριες διακοπές από τον Ιούνιο μέχρι το Σεπτέμβριο

Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι μόνο το 45% των Ελλήνων κάνει κάθε χρόνο διακοπές και το 65% δεν κάνει. Και από αυτούς μόνο το 7% κάνει διακοπές εκτός Ελλάδος.

Οι προϋποθέσεις για τον εκτός εποχής τουρισμό υπάρχουν στη χώρα μας. Υπάρχει η κατάλληλη τουριστική υποδομή.

Υπάρχουν ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες.

Υπάρχει τέλος ένα κόστος κατά 40% μικρότερο του κόστους των θερινών διακοπών. Το πρώτο πλοτικό πρόγραμμα για το χειμερινό τουρισμό που εφαρμόζεται από 4 ξενοδοχεία της Χερσονήσου Κρήτης πηγαίνει καλά.

Περιοχές με τα ίδια περιβαλλοντικά και κλιματολογικά στοιχεία προχωρούν γρηγορότερα από μας στην ανάπτυξη του all season τουρισμού.

Αλλά η κυριότερη ένδειξη είναι το πραγματικό ενδιαφέρον Γερμανών, Ολλανδών, Ιταλών, Καναδών, Ελβετών και Ιαπώνων και η προθυμία πολλών αεροπορικών εταιριών για τον εκτός εποχής τουρισμό.

Από την άλλη μεριά υπάρχουν οι αντενδείξεις. Όπως η απροθυμία πολλών ιδιωτικών φορέων να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους και το χειμώνα.

Τα περισσότερα ξενοδοχεία και όλα τα τουριστικά θέρετρα βρίσκονται στις ακτές και λειτουργούν με βάση τη φόρμουλα sun-sea-sand.

Οι περισσότερες ατραξιόν σχεδιάζονται και πραγματοποιούνται στην ύπαιθρο, στις ακτές και στη θάλασσα. Ότι οι περιηγήσεις, ξεναγήσεις, εκδρομές γίνονται ευκολότερα το θέρος. Και ότι μεγάλο μέρος του προσωπικού είναι εποχιακό και κατά τη διάρκεια του χειμώνα μεταβαίνει στα χωριά για τα καλλιεργήσει τα χωράφια του.

Τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος στην Ελλάδα είναι:

1) Έλλειψη προσπάθειας για διάδοση των «χειμερινών» αθλημάτων. Στη χώρα μας όχι μόνο είναι ανύπαρκτα τα «ορεινά» σχολεία, αλλά σε κανένα από τα αθλητικά σχολεία που ιδρύθηκαν πρόσφατα δεν υπάρχει η χιονοδρομία σαν μάθημα.

2) Απουσία χιονοδρομικού κέντρου διεθνούς σημασίας και προβολής, εκτός του Παρνασσού και σε κάποιο βαθμό του Σελίου.

- 3) Ελλείψεις στο οδικό δίκτυο και σε άλλα έργα υποδομής.
- 4) Κατακερματισμός και διασπορά των μονάδων.
- 5) Ελλείψεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό και πάγιες εγκαταστάσεις των μεγαλύτερων χιονοδρομικών κέντρων Παρνασσού, Βερμίου (Σέλι, Τρία-Πέντε Πηγάδια).
- 6) Ανυπαρξία ξενοδοχειακών καταλυμάτων στη βάση των lifts.
- 7) Υποτυπώδης διαφημιστική προσπάθεια
- 8) Πενιχρές «παράλληλες» εκδηλώσεις στις περιοχές των χιονοδρομικών κέντρων.
- 9) Έλλειψη αιθουσών παγοδρομίας.
- 10) Πλημμελή συντήρηση των υπαρχόντων καταφυγίων και στην έλλειψη σηματοδότησης στο Ευρωπαϊκό μονοπάτι Ηγουμενίτσας-Ελληνοτουρκικών συνόρων.
- 11) Οι σύλλογοι που ασχολούνται με τα χειμερινά αθλήματα-χιονοδρομικοί, ορειβατικοί, παγοδρομίων-χρηματοδοτούνται ανεπαρκώς σε σύγκριση με συλλόγους άλλων αθλημάτων.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η περιγραφή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την ανάπτυξη ορεινών κέντρων γενικά και χιονοδρομικών κέντρων ειδικότερα βασίζεται κυρίως στην ξένη εμπειρία. Αυτό οφείλεται τόσο στο γεγονός ότι, λόγω της μακρόχρονης λειτουργίας τους, είναι πλέον εμφανείς οι αρνητικές επιπτώσεις όσο και στο γεγονός της σαφώς μεγαλύτερης κλίμακας των σχετικών προγραμμάτων.

Εξετάζοντας το θέμα της ένταξης των τουριστικών καταλυμάτων είναι αναγκαίο να αναφερθεί κανείς σε διαφορετικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν ανάλογα με την περίοδο ίδρυσης των χιονοδρομικών κέντρων.

Σε μια πρώτη φάση, όπου τα καταλύματα χωροθετούντο στα όρια του πλησιέστερου οικισμού, η σημαντικότερη αντίθεση προκύπτει από την κλίμακα των μονάδων. Στη συνέχεια, σαν αποτέλεσμα των όρων στο παιχνίδι προσφοράς - ζήτησης για γη, η αγροτική γη καταλαμβάνεται

προοδευτικά από ακανόνιστες συγκεντρώσεις εγκαταστάσεων προορισμένων για τουριστική χρήση. Στην περίοδο του μεσοπολέμου, εμφανίζεται αύξηση των πυκνοτήτων με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα συμφόρησης παρόμοια με εκείνα των παράκτιων περιοχών. Ακόμα και πιο σύγχρονα παραδείγματα που προσπάθησαν να επιφέρουν μεταβολές, οι οποίες βασίσθηκαν στην αποφυγή επανάληψης προβλημάτων του παρελθόντος, τελικά δεν κατάφεραν να αποφύγουν ούτε την υπέρβαση της κλίμακας, ούτε την χρησιμοποίηση αρχιτεκτονικών στοιχείων και υλικών ξένων προς το τοπικό περιβάλλον, ούτε τις αρνητικές επιπτώσεις από τις συναφείς δραστηριότητες.

Από το χειμερινό τουρισμό αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις έχουν μόνο οι εγκαταστάσεις για το σκι καταβάσεων. Στην περίπτωση, Δε χιονοδρομικών κέντρων όπου οι εγκαταστάσεις καταλυμάτων, αναψυχής, εξυπηρετήσεων (γυμναστήρια, sauna), εμπορίου άλλων σπορ (π.χ. παγοδρόμια, πισίνες) έχουν αναπτυχθεί σε άμεση γειτνίαση με τις πίστες οι αρνητικές επιπτώσεις εντείνονται.

Το έργο ανάπτυξης των χιονοπλαγιών προϋποθέτει σημαντικές σε ένταση και έκταση αλλαγές του φυσικού περιβάλλοντος. Τα έργα αυτά επιφέρουν αλλοιώσεις του γεωμορφολογικού αναγλύφου για τη διαμόρφωση των πιστών, την αποψίλωση σημαντικών εκτάσεων για τη διαμόρφωση διαδρομών, εκβραχισμούς για την εδραίωση πυλώνων αναβατήρων και τεχνικές διαδρομές. Είναι προφανές ότι τόσο κατά τη διάρκεια αυτών των έργων, όσο και κατά τη λειτουργία τους σοβαρές καταστροφές στην πρώτη περίπτωση και ενοχλήσεις στη δεύτερη, που αφορούν την πανίδα και τη χλωρίδα ενώ σημαντικές μεταβολές δημιουργούνται και στο τοπίο.

Ακόμα και αν κανείς αποδεχθεί την παρουσία αυτών των εγκαταστάσεων κατά τη διάρκεια της χιονοδρομικής περιόδου, κυρίως διότι η χιονοκάλυψη καταφέρνει να απαλύνει τις αρνητικές επιπτώσεις αυτών των μεταβολών, η θερινή εμφάνιση αυτών των περιοχών αποκαλύπτει την πραγματική εικόνα, η οποία επιδεινώνεται από την εναπόθεση διαφόρων αντικειμένων στο έδαφος τα οποία είχαν εγκαταλειφθεί κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Πολλά από αυτά τα αντικείμενα θεωρούνται εξαιρετικά επικίνδυνα για την παγίδα της περιοχής.

Τα δίκτυα υποδομής-οδικής πρόσβασης ύδρευσης, αποχέτευσης, μεταφοράς και μετασχηματισμού ενέργειας, τηλεπικοινωνιών-προξενούν ανάλογες αλλοιώσεις και οχλήσεις στα φυσικά στοιχεία της περιοχής.

Οι κοινωνικές επιπτώσεις, ακόμα και στα μικρής κλίμακας χιονοδρομικά κέντρα, είναι επίσης σημαντικές. Οι μεταβολές στην οικονομική δομή και οι αναπόφευκτες αλλαγές σε χρήσεις γης και δραστηριότητες συμβάλλουν σ' αυτό το φαινόμενο σε συνδυασμό με τη

συμπεριφορά και τρόπο ζωής των επισκεπτών, είτε αυτοί προέρχονται από το εσωτερικό της χώρας είτε από το εξωτερικό, ο οποίος παρουσιάζει ελάχιστα κοινά σημεία μ' αυτόν του τοπικού πληθυσμού.

Θετικές, πρέπει να θεωρηθούν οι επιπτώσεις από την ανάπτυξη κοινωνικής και τεχνικής υποδομής σε απομακρυσμένες περιοχές, την οποία οι κάτοικοι είχαν στερηθεί στο παρελθόν και η οποία δρα καταλυτικά στη συγκράτηση του φαινομένου του αποπληθυσμού της υπαίθρου.

Οικονομικές επιπτώσεις

Οι οικονομικές επιπτώσεις πρέπει να θεωρηθούν θετικές και σημαντικές, δεν επωφελούνται όμως εξίσου όλα τα μέλη της τοπικής κοινωνίας δεδομένου ότι αρκετές από τις θέσεις εργασίας που δημιουργούνται από τη δραστηριότητα αυτή απαιτούν την πλήρωση με εξειδικευμένο κυρίως προσωπικό που συχνά έρχεται από άλλες περιοχές στην αρχική περίοδο ανάπτυξης. Προοδευτικά, όμως, αυτές οι θέσεις στελεχώνονται από το τοπικό ανθρωποδυναμικό. Εξάλλου, η μορφή αυτή επιμηκύνει την τουριστική περίοδο, αναπτύσσει τα χειμερινά αθλήματα και προβάλλει το αθλητικό και τουριστικό προφίλ της χώρας.

ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ

Η Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβατικών Συνδέσμων (Ε.Ο.Ο.Σ.) ιδρύθηκε το 1930. Σήμερα αριθμεί 75 σωματεία με 15.000 μέλη. Οι περισσότεροι ορειβάτες προέρχονται από τους νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης και τη Βόρεια Ελλάδα. Στη χώρα μας υπάρχουν 55 καταφύγια. Την Ελλάδα επισκέπτονται τα τελευταία χρόνια 6.000 περίπου αλλοδαποί ορειβάτες, οι οποίοι συνδυάζουν την, ορειβασία με εκδρομές σε γειτονικά αξιοθέατα και δαπανούν αρκετό συνάλλαγμα. Οι περισσότεροι απ' αυτούς επισκέπτονται τον Όλυμπο που έχει τη φήμη της κατοικίας των Θεών των αρχαίων Ελλήνων και την Αστράκα του Πάπιγγου. Από πλευράς εθνικότητας προηγούνται οι Γερμανοί και Άγγλοι και ακολουθούν οι Ολλανδοί και Σκανδιναβοί. Στο εξωτερικό, η ορειβασία είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΟΡΕΙΝΟΥ - ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΛΥΠΡΟΘΗΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ

Επιμήκυνση Τουριστικής περιόδου

Ο στόχος αυτός σχετίζεται άμεσα με ένα από τα σοβαρότερα διαρθρωτικά προβλήματα του τουρισμού στη χώρα μας: την εποχικότητα. Η λειτουργία μεγάλου ποσοστού των τουριστικών μας εγκαταστάσεων περιορίζεται (όπως έχουμε ήδη πει) στο τρίμηνο αιχμής των καλοκαιρινών μηνών (μέσα Ιουνίου-Σεπτεμβρίου) παρόλο που υπάρχει δυνατότητα ακόμη και επτάμηνης λειτουργίας, με διεύρυνση προς τους πλάγιους μήνες Απρίλιο-Οκτώβριο.

Συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας μας ως προς τη δυνατότητα επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου αποτελεί τόσο το ήπιο κλίμα όσο και ο πλούτος των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, που είναι δυνατό να προσελκύσουν τουρισμό πέρα από την έλξη της καλοκαιρινής θάλασσας και αμμουδιάς.

Η ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού, του τουρισμού παραχείμανσης, του χιονοδρομικού ως νέες μορφές τουρισμού μη εξαρτημένες από τους θερινούς μήνες, είναι δυνατό σε θεωρητικό επίπεδο να επιτύχει το στόχο αυτό. Η σημασία της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου μέσω νέων μορφών τουρισμού είναι προφανής τόσο σε εθνικό επίπεδο (αύξηση συναλλαγματικού εσόδου, αύξηση θέσεων απασχόλησης), όσο και σε περιφερειακό (ο ρόλος του τουρισμού ως μοχλού για την περιφερειακή ανάπτυξη) με δεδομένο ότι οι μορφές αυτές μπορούν να αναπτυχθούν και ή κυρίως στην περιφέρεια.

Το πρόβλημα που παρουσιάζεται είναι με ποιόν τρόπο και με τι μέσον η ήδη υφιστάμενη τουριστική προσφορά μπορεί να ανταποκριθεί σε νέες μορφές τουρισμού και τι πρόσθετα έργα υποδομής, ανωδομής, κοινοχρήστων εγκαταστάσεων, και τι ενέργειες ως προς την οργάνωση, τη διαχείριση και λειτουργία των μορφών αυτών απαιτούνται άμεσα και μακροπρόθεσμα.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι επίσης σε τι είδους και σε τι ποσοστά ζήτησης θα απευθύνεται η προσφορά αυτή και με ποιους τρόπους (marketing, διαφήμιση, προβολή, οργάνωση, εκπαίδευση) θα γίνει η προσέλκυση της επιθυμητής ζήτησης.

Ένα ακόμη σημαντικό πρόβλημα είναι το που, πόσο και με τι περιβαλλοντικό και κοινωνικό κόστος είναι δυνατόν και σκόπιμο να αναπτυχθούν νέες μορφές τουρισμού, προκειμένου να αποφευχθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις που είχε μέχρι σήμερα ο τουρισμός στη χώρα μας ως προς τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές δομές ολόκληρων περιοχών.

Δημιουργία νέων συγκροτημάτων και τουριστικών περιοχών.

Από την προσέγγιση των προηγούμενων στόχων προκύπτουν ανάγκες και απαιτήσεις σε υποδομή, ανωδομή, οργάνωση και υπηρεσίες, τόσο για την προσέλκυση τουριστών υψηλότερης εισοδηματικής στάθμης, όσο για την αύξηση της πληρότητας των υφιστάμενων ξενοδοχείων και κυρίως για την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού με σκοπό την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Είναι επίσης δυνατός ο προσδιορισμός του είδους των απαιτούμενων νέων λειτουργιών των μορφών τουριστικών εγκαταστάσεων που θα εξυπηρετούν τους παραπάνω στόχους, καθώς και οι περιοχές οι οποίες θα είναι σκόπιμο να αναπτυχθούν για το σκοπό αυτό.

Είναι γεγονός ότι η έλλειψη ή η αδυναμία εφαρμογής μιας συγκεκριμένης και συνεπούς τουριστικής πολιτικής στη χώρα μας και οι αδυναμίες αυτών των ίδιων των νόμων, κινήτρων, μέτρων και έργων, οδηγεί στην απρογραμμάτιστη και άρρυθμη τουριστική ανάπτυξη, με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις την κοινωνική και περιβαλλοντική αλλοίωση και υποβάθμιση ολόκληρων περιοχών.

Οι περιφερειακές ανισοκατανομές και η υπερσυγκέντρωση της τουριστικής δραστηριότητας σε ορισμένες καθιερωμένες περιοχές, αποτελεί ένα από τα κύρια διαρθρωτικά προβλήματα της χώρας. Σημαντικό ρόλο σ' αυτό έχει παίξει δυστυχώς και η χρηματοπιστωτική πολιτική των αντίστοιχων φορέων, βασισμένη σε ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια για τη δανειοδότηση και επιδότηση τουριστικών εγκαταστάσεων.

ΠΩΣ ΘΑ ΕΠΕΚΤΑΘΕΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου είναι ένα παλαιό όνειρο το οποίο καθώς περνά ο χρόνος αντί να ανδρωθεί, συρρικνούται καθώς οι συνθήκες δεν είναι ακόμη τόσο ευνοϊκές.

Καθώς όμως το θέμα επανατίθεται, μπαίνει ευθέως το ερώτημα, μήπως ήρθε η κατάλληλη εποχή για να επιδιωχθεί η περιβόητη επιμήκυνση της περιόδου; Το θέμα δεν είναι απλό, αν θυμηθούμε τις προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι τώρα με τις επιδοτήσεις των ξένων τουρ-οπερέτορς κατά κεφαλή, τις κοινές διαφημίσεις, την παραμονή συγκεκριμένων μονάδων σε λειτουργία στην Κρήτη και τη Ρόδο, οι οποίες αρνήθηκαν να επαναλάβουν το πείραμα καθώς έχασαν αρκετά από τα θερινά τους κέρδη.

-Βασική προϋπόθεση επιτυχίας οιασδήποτε να παραμείνει εν λειτουργία το πλήρες τουριστικό δυναμικό της περιοχής κατά τη διάρκεια του Νοεμβρίου και των λοιπών χειμερινών μηνών.

-Πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια να μείνουν ανοικτά ξενοδοχεία με τις κατάλληλες βοηθητικές εγκαταστάσεις για τους χειμερινούς μήνες (Indoor Programme).

-Οι ξενοδοχειακές ενώσεις, σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές και τα γραφεία του ΕΟΤ, πρέπει να εκπονήσουν πρόγραμμα εκδηλώσεων ώστε να εμπλουτισθεί το πακέτο διακοπών κατά τους χειμερινούς μήνες.

Μπορούμε να πλησιάσουμε τους μεγάλους- μεσαίους Τ.Ο. και γραφεία ταξιδίων και να ζητήσουμε:

Να προσθέσουν έξτρα πτήσεις των Οκτώβριο και Νοέμβριο στους καλοκαιρινούς προορισμούς της Ελλάδος όσο το επιτρέπουν οι κλιματολογικές συνθήκες και η τουριστική υποδομή (π.χ. θέρμανση στα ξενοδοχεία και χώρους εκδηλώσεων σε περίπτωση κακοκαιρίας).

Κίνητρα προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να είναι:

-Η κοινή διαφήμιση και η χαμηλή τιμή πακέτου διακοπών ή οργάνωση εκπαιδευτικών ταξιδίων πρακτόρων και πωλητών.

Τα ξενοδοχεία της Ρόδου και Κρήτης παραμένουν κλειστά τους μήνες Δεκέμβριο-Ιανουάριο.

-Πρέπει να γίνουν δελεαστικές προτάσεις από τις τοπικές ενώσεις ξενοδόχων ώστε οι παρουσιάσεις των καλοκαιρινών προγραμμάτων των μεγάλων Τ.Ο. να γίνουν στην Ελλάδα τον Οκτώβριο και Νοέμβριο έτσι ώστε να γίνει δυναμικό ξεκίνημα για την επόμενη χρονιά.

Τα κίνητρα που πρέπει να δοθούν πρέπει να είναι:

-Ειδική διαφημιστική εκστρατεία όπου να τονίζονται τα πλεονεκτήματα των χειμερινών μηνών στη Ρόδο και Κρήτη.

-Η κοινή διαφήμιση, με καταχωρήσεις πωλήσεων στις βασικές εφημερίδες όπως ακριβώς έγινε το Μάιο 1991.

-Ειδική τιμολογιακή πολιτική συνολικού ναύλου Ο.Α. από το εξωτερικό προς Κρήτη και Ρόδο κατά τους χειμερινούς μήνες.

-Ειδική τιμολογιακή πολιτική ξενοδοχειακών καταλυμάτων Κρήτης-Ρόδου για παραμονή 1ή 2 αλλά και περισσότερων εβδομάδων διαχείμασης.

-Η προσφορά πακέτου διακοπών «ξεκούρασης στον Ήλιο» που περιλαμβάνει πλήρες πρόγραμμα απασχόλησης-διασκέδασης εντός και εκτός ξενοδοχειακού καταλύματος και τέλος

-Συμμετοχή στην εκτύπωση μπροσούρας.

ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η τάση που υπάρχει σήμερα για περισσότερα και μακρύτερα ταξίδια επηρέασε όπως είναι φυσικό και την Τρίτη ηλικία που συνήθως διαθέτει ελεύθερο χρόνο, σταθερό εισόδημα, υψηλό δείκτη αποταμίευσης λόγω νοοτροπίας και τρόπου ζωής, μα πάνω απ' όλα μεγάλη επιθυμία για ταξίδια και γενικά για τουρισμό. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι η

Τρίτη ηλικία αποτελεί το συντηρητικότερο τμήμα του τουριστικού δυναμικού μιας χώρας που κινείται συνήθως τουριστικά στο εσωτερικό της ή το πολύ σε χώρες κοντινές και κυρίως σ' αυτές που συνορεύουν με τη χώρα της μόνιμης διαμονής τους. Τα συγκοινωνιακά μέσα που χρησιμοποιεί για το σκοπό είναι κατά κύριο λόγο το τρένο, ακολουθεί το ιδιωτικό αυτοκίνητο και τέλος το αεροπλάνο.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΧΕΙΜΑΝΣΗΣ

Αυτή η μορφή τουρισμού αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες ατόμων που κατά τη διάρκεια του χειμώνα κάνουν διακοπές μικρής ή μεγάλης διάρκειας σε χώρες με ήπια κλίματα.

Τα άτομα που μετέχουν σε αυτής της μορφής τον τουρισμό ανήκουν κυρίως στην Τρίτη ηλικία που έχει ελεύθερο χρόνο και σταθερό εισόδημα. Η ανάπτυξη του τουρισμού παραχείμασης θα εξαρτηθεί από πολλούς παράγοντες κυρίως όμως από την αρτιότητα των τουριστικών πακέτων παραχείμασης και την τιμή διάθεσής τους στην τουριστική αγορά. Στη διαμόρφωση χαμηλών τιμών τουριστικών πακέτων παραχείμασης θα συμβάλλουν η καθέρωση ειδικών χαμηλών ναύλων από τα διάφορα μέσα μαζικής μεταφοράς, καθώς επίσης η πραγματοποίηση εκπιάσεων στις υπηρεσίες φιλοξενίας που προσφέρουν τα διάφορα τουριστικά καταλύματα κατά τη χειμερινή περίοδο.

ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ Γ' ΗΛΙΚΙΑΣ

Η αφετηρία της γ' ηλικίας, δηλ. της τελευταίας φάσης της ζωής του ανθρώπου, συνδυάζεται με το όριο των 65 ετών επειδή το όριο αυτό συνήθως συμπίπτει με την ηλικία συνταξιοδότησης. Επομένως ο τουρισμός γ' ηλικίας γίνεται από τουρίστες άνω των 65 ετών, παρόλο που για διάφορους λόγους εύλογα υπάρχει η άποψη υπέρ της μετατόπισης του ορίου νωρίτερα, δηλ. στην ηλικία των 55 ετών. Κυριότερο λόγος είναι η γενικότερη τάση για πρόωρη συνταξιοδότηση.

Σύμφωνα με την παραδοχή του ορίου των 65 ετών, το 2000, το 20-25% των Ευρωπαίων θα είναι άνω των 65 ετών. Αν το όριο μετατοπιστεί νωρίτερα, δηλ. στην ηλικία των 55 ετών, το 2000 πάνω από 100 εκατ. Ευρωπαίοι θα ανήκουν στην γ' ηλικία. Είναι γεγονός ότι η Ευρώπη γερνάει, καθώς το ποσοστό των άνω των 65 ετών Ευρωπαίων, από το 1900 μέχρι σήμερα, διπλασιάστηκε. Λόγοι είναι ο περιορισμός των γεννήσεων και η επιμήκυνση της διάρκειας ζωής, με αποτέλεσμα η αντικατάσταση του πληθυσμού να είναι ανεπαρκής και οι συνταξιούχοι να αυξάνουν γρηγορότερα από ότι τα νεογέννητα.

Η εξέλιξη του αριθμού των κατοίκων της Ευρώπης μετά το 2000 μεταβάλλεται εντυπωσιακά. Ενώ η α΄ ηλικία, μετά από σημαντική μείωση, αρχίζει να σταθεροποιείται, η β΄ μειώνεται και η γ΄ ηλικία αυξάνει θεαματικά. Το 2000 η σειρά των ομάδων ηλικιών, κατά τάξη μεγέθους, προβλέπεται να είναι β΄, α΄, γ΄ δηλ. ώριμοι, νέοι ηλικιωμένοι, ενώ το 2015 η γ΄ ηλικία γίνεται πρώτη από πλευράς αριθμού κατοίκων στην Ευρώπη. Εύλογη επομένως είναι η τουριστική πολιτική που αποβλέπει στην έγκαιρη λήψη μέτρων για την ανάπτυξη του τουρισμού της γ΄ ηλικίας.

Για τις κυριότερες χώρες-πηγές τουρισμού της Ευρώπης δηλ. Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, το ποσοστό των κατοίκων είναι των 65 ετών που πραγματοποιούν διακοπές τουλάχιστον μία φορά το χρόνο είναι 51%, 45%, 37% και 33%, αντίστοιχα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το ποσοστό αυτό αυξάνει ταχύτερα από ότι άλλων ομάδων ηλικιών.

Πρόκειται λοιπόν για μία ανερχόμενη αγορά τουριστών γ΄ ηλικίας, που αποτελείται από πραγματικούς και δυνητικούς τουρίστες με χρόνο, χρήμα, ενεργητικότητα και περιέργεια για νέες εμπειρίες, μέσω των ταξιδιών. Έτσι, οι κυβερνήσεις και οι τουριστικές επιχειρήσεις άρχισαν σταδιακά να στρέφουν την προσοχή τους προς τον τουρισμό γ΄ ηλικίας, έναν τουρισμό καταναλωτών που αφιερώνουν περισσότερο χρόνο και ξοδεύουν αρκετό χρήμα για διακοπές ψυχαγωγίας και αναψυχής.

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ Γ΄ ΗΛΙΚΙΑΣ

Όπως επανειλημμένα έχουμε αναφέρει, ένα από τα ενδογενή προβλήματα του σύγχρονου τουρισμού στην Ευρώπη είναι η εποχικότητα της ζήτησης, δηλ. η εκδήλωση έντονης ζήτησης τουριστικών υπηρεσιών μέσα σε σύντομο και συγκεκριμένο χρόνο και συνήθως, μέσα σε γεωγραφικά περιορισμένο χώρο. Η εποχικότητα οφείλεται τόσο σε φυσικά, όσο και σε θεσμικά αίτια.

Φυσικά αίτια είναι η διαφορά των κλιματολογικών συνθηκών μεταξύ των χωρών-πηγών τουρισμού και των χωρών υποδοχής, ενώ θεσμικά αίτια είναι εποχική σύμπτωση των διακοπών μαθητών και εργαζομένων, στις χώρες-πηγές.

Το κυριότερο μειονέκτημα της εποχικότητας της ζήτησης είναι η εποχική ανεργία που αποτρέπει τους εργαζόμενους να επιλέγουν τουριστικά επαγγέλματα. Είναι γεγονός ότι η διακοπή της λειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων, τα μηδαμινά έσοδα όσων λειτουργούν εκτός περιόδου, η υπολειτουργία των μέσων μεταφοράς και της υποδομής και γενικότερα η ελλειπής εκμετάλλευση διαθέσιμων πόρων, είναι από τις αρνητικές επιπτώσεις της εποχικότητας.

Έτσι, η αντιμετώπιση του προβλήματος της εποχικότητας στον τουρισμό απασχολεί τις κυβερνήσεις και τις τουριστικές επιχειρήσεις σε

ολόκληρη την Ευρώπη. Από την πλευρά των χωρών πηγών τουρισμού, πρόσφορο, αν και δύσκολο μέτρο είναι η κλιμάκωση των διακοπών μαθητών και εργαζομένων. Από την πλευρά των χωρών υποδοχής πρώτος στόχος πολιτικής είναι η άμβλυση της εποχικότητας και ειδικότερα η προώθηση νέων, μη εποχικών μορφών τουρισμού και η προσέλκυση τουριστικής πελατείας που είναι αποδεσμευμένη από χρονικούς περιορισμούς. Δυνητική πελατεία με ελεύθερο χρόνο σε 12μηνη βάση είναι κυρίως οι συνταξιούχοι, πράγμα που αναδεικνύει τον τουρισμό γ' ηλικίας στο αποτελεσματικότερο μέσο αντιμετώπισης του προβλήματος της εποχικότητας.

Είναι αυτονόητο ότι η άμβλυση της εποχικότητας είναι στόχος τουριστικής πολιτικής και στο κοινοτικό επίπεδο, η επίτευξη του οποίου αποτελεί αντικείμενο συλλογικής προσπάθειας των φορέων που συμμετέχουν στην παραγωγή του τουριστικού προϊόντος. Εκτός από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς που πρέπει να εφαρμόζουν πολιτική κινήτρων για τουρισμό εκτός περιόδου αιχμής, σημαντικός είναι ο ρόλος των Tour Operatos (T.O.) για την οργάνωση ελκυστικών τουριστικών πακέτων, των ξενοδοχείων για την προσφορά ειδικών εκπνώσεων και των αεροπορικών εταιρειών για την καθιέρωση μειωμένων χειμερινών ναύλων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Από πλευράς φυσικής ικανότητας οι τουρίστες της γ' ηλικίας θα ήταν κατά κανόνα σε θέση να δραστηριοποιηθούν τουριστικά, ανάλογα με τους τουρίστες της προηγούμενης ομάδας ηλικίας. Αν αυτό δεν συμβαίνει, οφείλεται όχι σε λόγους βιολογικούς, αλλά ψυχολογικούς. Είναι ευνόητη για άτομα άνω των 65 ετών η ύπαρξη ευαισθησίας και αβεβαιότητας, όπως επίσης διάθεσης για διάθεσης για άνεση. Τα στοιχεία αυτά είναι που συνιστούν την κυριότερη ιδιομορφία του τουρισμού της γ' ηλικίας και που επιβάλλουν αυξημένη φροντίδα και ειδική μεταχείριση των τουριστών.

Οι τουρίστες γ' ηλικίας τείνουν σε δραστηριότητες που προάγουν την κοινωνική ζωή της ομάδας, ευνοούν την κινητικότητα και ερεθίζουν τη σκέψη, υπό την προϋπόθεση των σωστών ρυθμών στο πρόγραμμα διακοπών, του ήπιου κλίματος και του ευχάριστου περιβάλλοντος. Προτιμούν τον τουρισμό πόλεων και τον θεραπευτικό τουρισμό, την μακρύτερη διαμονή στο ίδιο ξενοδοχείο από την εναλλαγή καταλύματος, τα οργανωμένα ταξίδια εκτός περιόδου αιχμής, τη συμβίωση με μικρότερες ηλικίες, το αεροπλάνο και το λεωφορείο ως μέσα μεταφοράς από τον σιδηρόδρομο κλπ.

Οι επιπτώσεις από τις αναγκαίες προσαρμογές της προσφοράς στον τουρισμό γ' ηλικίας θα είναι αισθητές στις περισσότερες κατηγορίες τουριστικών επιχειρήσεων, ειδικότερα όμως στα ξενοδοχεία. Τα ξενοδοχεία, ακόμα και τα μονόροφα, πρέπει να διαθέτουν ανελκυστήρα, το

προσωπικό θα πρέπει να είναι ειδικά εκπαιδευμένο, το εδεσματολόγιο πρέπει να είναι υγιεινό, η διοργάνωση κοινωνικών συναναστροφών, ψυχαγωγικών εκδηλώσεων και αθλητικών δραστηριοτήτων πρέπει να είναι καθημερινή και η ιατρική περίθαλψη άμεσα διαθέσιμη.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η Ελλάδα είναι χώρα-δέτρια τουρισμού και για λόγους κυρίως κλιματολογικούς αλλά και γενικότερης ανταγωνιστικότητας, είναι κατάλληλος προορισμός για τουρισμό γ' ηλικίας. Οι τουρίστες έχουν δυνατότητες για πολιτιστικό και θεραπευτικό τουρισμό, για τουρισμό παραχείμασης, καθώς επίσης για χειμερινές κρουαζιέρες στα ελληνικά νησιά.

Όπως συμβαίνει με όλες τις χώρες-δέτριες μαζικού τουρισμού που ειδικεύονται στο ειδικεύονται στο μεσογειακού τύπου τουριστικό πακέτο με βάση το «ήλιος -θάλασσα- άμμος» προϋπόθεση προσέλκυσης τουρισμού γ' ηλικίας είναι η σχετική προσαρμογή της προσφοράς στις ιδιομορφίες της νέας τουριστικής πελατείας.

Η ελληνική αγορά είναι απολύτως κατάλληλη για τουρισμό γ' ηλικίας. Και είναι θετικό ότι οι αναγκαίοι τουριστικοί πόροι υπάρχουν, είτε ως ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες κυρίως στη νότια Ελλάδα, είτε ως ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες κυρίως στη νότια Ελλάδα, είτε ως τουριστικά καταλύματα σε μεγάλο αριθμό και ποικιλία. Σημαντική είναι η ύπαρξη καταλυμάτων αυτοεξυπηρέτησης που κάνουν δυνατή την οικονομική και επομένως παρατεταμένη διαμονή κατά την εκτός αιχμής περίοδο.

ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Μελλοντικά η τουριστική πελατεία της γ' ηλικίας θα διαφοροποιηθεί από πλευράς προτιμήσεων, όπως συμβαίνει σήμερα με του μαζικούς τουρίστες της β' ηλικίας. Έτσι, οι τουρίστες γ' ηλικίας θα γίνουν κινητικότεροι και με μεγαλύτερη ακτίνα δράσης. Ρυθμιστικοί παράγοντες της διαφοροποίησης θα είναι το εισόδημα, δηλ. η σύνταξη των ηλικιωμένων, το μορφωτικό επίπεδο, οι συνθήκες διαβίωσης και το επίπεδο περίθαλψης στις χώρες προέλευσης.

Προκειμένου να προσδιορισθούν τα αριθμητικά μεγέθη του μέλλοντος, πρέπει προηγουμένα να είναι γνωστό α) το ποσοστό των ατόμων γ' ηλικίας στο σύνολο του πληθυσμού και β) το μέρος του ποσοστού αυτού, που θα κάνει διακοπές. Για το Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία και Ολλανδία το ποσοστό στο σύνολο των ηλικιωμένων που θα κάνουν διακοπές το 2000 υπολογίζεται σε 65%, 51% , 48% και

41%, αντίστοιχα. Για την Ελλάδα, του 2000 το ποσοστό των ατόμων γ' ηλικίας υπολογίζεται σε 18%.

Στο σύνολο της Ευρώπης του 2000, 61 εκατ. άτομα άνω των 65 ετών με μέση συμμετοχή σε διακοπές 50%, σημαίνει 30 εκατ. τουρίστες γ' ηλικίας, τόσο για διεθνή, όσο και για εσωτερικό τουρισμό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο τουρισμός της γ' ηλικίας δεν είναι ένας αλλά περισσότεροι «τουρισμοί». Πληροφορίες για την τουριστική αγορά της γ' ηλικίας και τις σχετικές διαφοροποιήσεις θα προκύψουν μόνο ύστερα από εξειδικευμένες επιστημονικές έρευνες που προς το παρόν είναι ελάχιστες. Το βέβαιο είναι ότι οι ηλικιωμένοι σταδιακά εγκαταλείπουν την παθητική ψυχαγωγία που προσφέρουν τα μαζικά μέσα, δηλ. το ραδιόφωνο και η τηλεόραση και ανακαλύπτουν την αναψυχή στον τουρισμό, μέσω της φυσικής και κοινωνικής δραστηριοποίησης. Αυτό βέβαια αφορά τους δυνητικούς τουρίστες, δηλ. τους νεοεισερχόμενους στην τουριστική κατανάλωση όπως οι Αμερικάνοι γ' ηλικίας και όχι τους τουρίστες β' ηλικίας, που όπως οι Ευρωπαίοι συνεχίζουν τον τουρισμό και ηλικιωμένοι.

Τα συμπεράσματα από τις μέχρι σήμερα εξελίξεις και τις προοπτικές σχετικά με τον τουρισμό γ' ηλικίας είναι τα εξής:

- Ο αριθμός των ηλικιωμένων αυξάνει στην κοινοτική κυρίως Ευρώπη και επομένως η πληθυσμιακή βάση για τουρισμό γ' ηλικίας, διευρύνεται

- Ο τουρισμός αποτελεί την προσφιλέστερη ψυχαγωγική διέξοδο των ηλικιωμένων. Υπάρχει λοιπόν ζήτηση, τόσο για είσοδο των ηλικιωμένων στη διαδικασία της τουριστικής κατανάλωσης, όσο και για συνέχιση του τουρισμού και στην γ' ηλικία, από τους ήδη τουρίστες.

- Υπάρχει διαθεσιμότητα χρόνου και, χρήματος για πραγματοποίηση διακοπών.

- Το ενδιαφέρον των τουριστικών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού γ' ηλικίας είναι προς το παρόν περιορισμένο, λόγω των χαμηλών κερδών που αποφέρει. Αντίθετα, για λόγους κοινωνικούς, η φροντίδα των κυβερνήσεων για τον τουρισμό γ' ηλικίας είναι ιδιαίτερα αυξημένη.

- Χρειάζεται προσαρμογή της προσφοράς στις ιδιομορφίες της ζήτησης.

Όπως είναι γνωστό, οι νέοι έχουν χρόνο αλλά όχι χρήμα, οι μεσήλικες έχουν μόνον χρήμα και οι ηλικιωμένοι έχουν και χρόνο και χρήμα. Το πρόβλημα είναι, πώς η παλιά γενιά θα μεταμορφωθεί σε καινούργια πελατεία. Το πρόβλημα αντιμετωπίζεται αν οι λόγω ηλικίας, τουριστικά παροπλισμένοι επιστρέφουν στην τουριστική κατανάλωση και

αν αναβληθεί ο τουριστικός παροπλισμός των ηλικιωμένων, που σήμερα συμμετέχουν σ' αυτόν ως τουρίστες.

Η παραπάνω λογική εντάσσεται στην γενικότερη προσπάθεια προσέλκυσης νέων κοινωνικών ομάδων στην διαδικασία της τουριστικής κατανάλωσης, λόγω της κάμψης της κίνησης που παρατηρείται διεθνώς.

Με δεδομένη την δημογραφική αύξηση της γ' ηλικίας, προτάσεις γενικότερης αποδοχής για την έγκαιρη προετοιμασία έναντι της ανερχόμενης αγοράς, είναι οι εξής:

-Οι Τ.Ο. πρέπει να εξειδικευθούν στην αγορά της γ' ηλικίας και να αναλάβουν το μάρκετινγκ του νέου τουριστικού προϊόντος που προσφέρουν και κυρίως την πληροφόρηση της πελατείας για τις δυνατότητες διακοπών εκτός περιόδου αιχμής.

-Όταν πρόκειται για τουρισμό εκτός περιόδου αιχμής τα ξενοδοχεία πρέπει να συνδυάσουν την πολιτική ειδικών τιμών, με την διατήρηση των υπηρεσιών σε ανταγωνιστικό επίπεδο. Ανάλογη πρέπει να είναι η συμβολή των αεροπορικών εταιρειών.

-Στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής, κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμοί θα πρέπει να καταρτίσουν προγράμματα επιδοτήσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού γ' ηλικίας.

-Η τουριστική προσφορά και ειδικότερα τα τουριστικά καταλύματα, το προσωπικό, η εστίαση και η αναψυχή μέσα στα ξενοδοχεία, οι δυνατότητες περίθαλψης κατά τη διάρκεια των διακοπών κτλ. θα πρέπει σταδιακά να προσαρμοσθούν στα δεδομένα της τουριστικής αγοράς της γ' ηλικίας.

Ειδικότερα επισημαίνεται ότι η Ελλάδα διαθέτει τους κυριότερους τουριστικούς πόρους για να προσελκύσει τουρισμό γ' ηλικίας που είναι το ήπιο κλίμα, το πολιτιστικό περιβάλλον και οι ιαματικές πηγές. Παράλληλα διαθέτει το θεσμικό πλαίσιο για την δημιουργία τουριστικών χωριών με ή χωρίς το σύστημα της πολυμίσθωσης, που κάνει δυνατή την άμεση υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης του τουρισμού γ' ηλικίας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΑΡΑΧΕΙΜΑΣΗΣ

Το μέλλον του τουρισμού παραχείμασης είναι συνάρτηση της επιβράδυνσης της διεθνούς τουριστικής κίνησης και της ποσοστιαίας αύξησης της συμμετοχής των τουριστών γ' ηλικίας, στο σύνολο της τουριστικής κίνησης. Η συνάρτηση αυτή προδιαγράφει βραδεία αριθμητική αύξηση, επειδή με τις κοινοτικές ρυθμίσεις, ένα μέρος του τουρισμού παραχείμασης θα είναι δυνατόν να διοχετευθεί προς την β' κατοικία, ως ημιμόνιμη χειμερινή διαμονή.

Οι προοπτικές σχετικής βελτίωσης της ελληνικής θέσης στη διεθνή αγορά προϋποθέτουν την χάραξη νέας συνολικής πολιτικής για την άμβλυνση της εποχικότητας και την επέκταση της τουριστικής περιόδου. Όπως είναι γνωστό, η πολιτική κινήτρων που εφαρμόστηκε είτε προς του Τ.Ο. , είτε προς την πλευρά της προσφοράς δεν απέδωσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Οι λόγοι είναι:

-Η εικόνα της Ελλάδας στις ξένες αγορές είναι της χώρας των θερινών παραθαλάσσιων διακοπών. Η εδραιωμένη αυτή εικόνα στη συνείδηση του τουρίστα καταναλωτή είναι δύσκολο να μεταβληθεί.

-Η εξαγγελία των οικονομικών κινήτρων προς τους ΤΟ ήταν πάντα καθυστερημένη και ίσχυε μόνο για την τρέχουσα χειμερινή περίοδο, χωρίς μεσοπρόθεσμη δέσμευση των αρχών ή προοπτική προγράμματος.

-Η διαδικασία καταβολής των χρηματικών κινήτρων στους δικαιούχους ήταν γραφειοκρατική και επομένως βραδυκίνητη.

-Δεν αξιοποιήθηκε ο τοπικός παράγων στους τόπους προορισμού.

-Η μεταφορά του επιδόματος ανεργίας στα ξενοδοχεία που λειτουργούν και εκτός τουριστικής περιόδου, είναι το μόνο κίνητρο που εξακολουθεί να ισχύει. Επειδή όμως η εποχικότητα είναι δεδομένη για τον κλάδο, η εποχική ανεργία έχει γίνει παραδεκτή και έχει ενσωματωθεί σταθερά στο πρότυπο απασχόλησης των εργαζομένων στον τουρισμό. Έτσι, το πρότυπο αυτό περιλαμβάνει, τόσο την εργασία κατά την τουριστική περίοδο, όσο και μια συγκυριακή συμπληρωματική απασχόληση το χειμώνα. Αυτός είναι ο κυριότερος λόγος που ελάχιστες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις ανταποκρίθηκαν στο κίνητρο.

Όπως προαναφέρθηκε , η Ελλάδα έχει δομηθεί τουριστικά ως χώρα παραθαλάσσιων θερινών διακοπών και έτσι, έχει καθιερωθεί διεθνώς. Η αλλαγή της παρούσας τουριστικής εικόνας της χώρας δεν είναι εφικτή, αλλά ούτε επιθυμητή. Επομένως, οριακές μόνο συμπληρώσεις του σημερινού προτύπου πρέπει να επιχειρηθούν, γιατί όπως απέδειξε το παρελθόν, οτιδήποτε άλλο θα ήταν μάταιη και δαπανηρή προσπάθεια.

Προτεραιότητα έχει η κατάρτιση μιας συνολικής μακροχρόνιας πολιτικής για την άμβλυνση της εποχικότητας, στο βαθμό που αυτό είναι από τα πράγματα εφικτό. Επί μέρους στόχοι πρέπει να είναι, η προώθηση μορφών τουρισμού και η προσέλκυση ειδών πελατείας, εξωεποχικού χαρακτήρα.

Είναι αυτονόητο ότι η επιλογή μορφών τουρισμού και τουριστικής πελατείας πρέπει να βασίζονται σε προηγούμενες μελέτες κόστους-οφέλους για να αποφευχθούν λάθη του παρελθόντος. Για την εκπόνηση αυτών των μελετών υπάρχει επάρκεια στοιχείων. Προς το παρόν και μέχρι να ληφθούν οι πολιτικές αποφάσεις, χρήσιμο είναι να γίνει εξειδικευμένη διαφημιστική εκστρατεία με αντικείμενα την προβολή:

-Των πολιτιστικών τουριστικών πόρων των πόλεων, για την προσέλκυση τουρισμού χειμερινών διακοπών.

-Των περιοχών εκείνων που κατέχουν το κλιματολογικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη τουρισμού παραχείμασης υπό τον όρο της ύπαρξης των βασικών προϋποθέσεων (καταλύματα υψηλών κατηγοριών, εγκαταστάσεις εστίων - αναψυχής, ιατρική περίθαλψη).

Είναι φανερό ότι τουριστικούς πόρους για τη προσέλκυση τουρισμού χειμερινών διακοπών συγκεντρώνουν κυρίως η Αθήνα και η Θεσσαλονίκη στις οποίες υπάρχουν, τόσες κλασσικές και βυζαντινές αρχαιότητες παγκόσμια γνωστές, όσο και ξενοδοχειακά καταλύματα συνεχούς λειτουργίας και υψηλών κατηγοριών.

Βασικό προσόν για την προσέλκυση τουρισμό παραχείμασης είναι το ήπιο κλίμα όπως εκείνο της Ν. Κρήτης. Η Ιεράπετρα είναι η περισσότερο κατάλληλη περιοχή γιατί εκτός από τις κλιματικές συνθήκες, διαθέτει την στοιχειώδη υποδομή που με ορισμένες βελτιώσεις γίνεται επαρκής. Σε περίπτωση που μελέτες αποδείξουν ότι η Ιεράπετρα έχει δυνατότητες να γίνει διεθνής προορισμός τουρισμού παραχείμασης, τότε η υπάρχουσα υποδομή πρέπει να συμπληρωθεί με πρόσθετες υπηρεσίες.

Παράλληλα πρέπει να συνεχισθεί η χρησιμοποίηση του εσωτερικού και κοινωνικού τουρισμού ως μέσου άμβλυνσης της εποχικότητας, όπως επίσης των περισσότερο κερδοφόρων μορφών του επαγγελματικού τουρισμού (συνέδρια, incentives κλπ.)

Τέλος, αξίζει να επαναληφθεί, ότι ο τουρισμός παραχείμασης, αντιπροσωπεύει μικρό μόνο μέρος της συνολικής τουριστικής ζήτησης και ότι έχει πολύ περιορισμένα οικονομικά αποτελέσματα για τους καθιερωμένους προορισμούς, όπως η Γαλλία, Ισπανία και Πορτογαλία. Παρόλα αυτά, θεωρείται ένα από τα μέσα, όχι το προσφορότερο, για την κάλυψη μέρους των λειτουργικών εξόδων των ξενοδοχείων, το χειμώνα.

Οι τουρίστες παραχείμασης, δαπανούν λίγα και κοστίζουν πολλά στα ξενοδοχεία, λόγω της ανάγκης εξειδικευμένου προσωπικού και της υψηλής κατανάλωσης σε θέρμανση, ηλεκτρικό κλπ.. Επομένως, μη εποχικές πελατείες, όπως του επαγγελματικού τουρισμού, είναι πάντα προτιμότερες, τόσο από τα ξενοδοχεία όσο και από τους ΤΟ.

Σταθεροί καθοριστικοί παράγοντες επηρεασμού της ζήτησης για τουρισμό παραχείμασης, είναι οι κλιματικές συνθήκες και οι χαμηλές τιμές. Παρόλα αυτά, η μελλοντική ανάπτυξή του θα εξαρτηθεί και από την στάση των κυβερνήσεων έναντι της κοινωνικής διάστασης του θέματος και από το οικονομικό ενδιαφέρον που η μορφή αυτή θα έχει για τις τουριστικές επιχειρήσεις.

ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ο ορεινός τουρισμός, αν και παρουσιάζει ορισμένες ομοιότητες με τον τουρισμό χειμερινών σπορ, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ταυτιστεί με αυτόν. Συγκεκριμένα δεν έχει χρονικούς περιορισμούς εκδήλωσης και αναφέρεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού που εκδηλώνεται αποκλειστικά και μόνο στις ορεινές περιοχές των χωρών που επιθυμούν να αναπτύξουν αυτής της μορφής τουρισμό.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού, είναι η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων που δένουν με το φυσικό περιβάλλον και διαθέτουν όσο το δυνατό περισσότερους συμπληρωματικούς χώρους, όπως εστιατόρια, μπαρ, καφετέριες, αίθουσες αναψυχής κλπ. Επίσης, θα πρέπει οι ορεινές αυτές περιοχές, στις οποίες αναπτύσσονται κάθε είδους δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού, να εξυπηρετούνται όσο το δυνατό καλύτερα.

Μια μορφή ορεινού τουρισμού είναι και ο ορειβατικός. Η Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβατικών Συλλόγων (ΕΟΟΣ) με τα προγράμματά της για την σηματοδότηση και περιγραφή των ορεινών μονοπατιών για την ανάπτυξη της ορειβασίας και του ορειβατικού σκι ενισχύει εμμέσως αλλά σημαντικά το τουριστικό ρεύμα προς την Ελλάδα από δρόμους ανεκμετάλλετους έως τώρα και συγχρόνως βοηθάει τα προγράμματα ενίσχυσης των ορεινών πληθυσμών.

Μέχρι τώρα η ΕΟΟΣ παίρνει πολλές εκατοντάδες γράμματα το χρόνο από ορειβάτες από όλες τις χώρες του κόσμου ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλία, κυρίως όμως από χώρες της Ευρώπης που ζητούν πληροφορίες για αναβάσεις στα ελληνικά βουνά, ρωτώντας πάντα αν τα μονοπάτια είναι σημαδεμένα, που μπορούν να αγοράσουν χάρτες και που μπορούν να διανυκτερεύσουν.

Μετά την προσχώρηση της Ε.Ο.Ο.Σ και στην Europaeische Wandervereinigung (EWV) τον Ιανουάριο του 1985, την συμφωνία με την τελευταία να προεκταθούν δύο ευρωπαϊκά μονοπάτια, τα Ε4 και Ε6 στην Ελλάδα και την σηματοδότηση του Ε4 από την Φλώρινα έως τους Δελφούς, την δημοσίευση στα περιοδικά, Bergwelt της Δ. Γερμανίας και του Αυστριακού Αλπινιστικού Συλλόγου-Τμήμα Μακρινών Διαδρομών ότι έγιναν τα εγκαίνια του τμήματος αυτού και η πρώτη του διάσχιση, άρχισαν να έρχονται γράμματα όχι μόνο από μεμονωμένους ορειβάτες αλλά και από συλλόγους και πρακτορεία ταξιδίων για την αποστολή ομάδων.

Αρχίζει όμως και το ορειβατικό σκι να αποκτά ενδιαφέρον. Μετά από τη διάσχιση της Γκιώνας και των Βαρδουσίων από Γάλλους σκιέρ που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Alpinisme et Randonnee* τον Απρίλιο του 1984 και την ανάβαση με σκι στις νοτιοανατολικές κορυφές του Ολύμπου από ομάδα Γερμανών τον Φεβρουάριο του 1987 μαζί με Γερμανούς δημοσιογράφους, που ειδικά είχαν έρθει για τον σκοπό αυτό και την δημοσίευση στο γερμανικό περιοδικό *Bergwelt* τον Απρίλιο του ίδιου έτους, τα γράμματα που ζητούν πληροφορίες για την δυνατότητα να διασχίσουν τα ελληνικά βουνά με σκι, τόσο της ηπειρωτικής Ελλάδας όσο και της Κρήτης που πληθαίνουν, και οι σκιέρ όμως ρωτούν αν είναι οδοσημασμένες οι διαδρομές κι αν μπορούν να αγοράσουν χάρτες. Αν λοιπόν σκοπεύουμε σοβαρά να αυξήσουμε το τουριστικό ρεύμα από ξένους και ντόπιους ορειβάτες για τρέκινγκ, αναρρίχηση ή ορειβατικό σκι χρειάζεται:

1. Επιτάχυνση της οδοσήμανσης των εθνικών μονοπατιών μακρινών διαδρομών.
2. Έκδοση ενημερωμένων χαρτών με υψομετρικές καμπύλες, καθώς και ενημερωτικών πολυπύχων σε τρεις ξένες γλώσσες.
3. Έκδοση των περιγραφών των διαδρομών στην ελληνική και σε τρεις ξένες γλώσσες.

Δημιουργία ξενώνων στα χωριά που δεν έχουν και εκσυγχρονισμούς αυτών στα χωριά που ήδη υπάρχουν.

Με τα κονδύλια που διατίθενται σήμερα:

- η οδοσήμανση καρκινοβατεί
- οι χάρτες που εκδίδονται από τον ΕΟΣ Αχαρνών βγαίνουν με βραδύτατο ρυθμό.
- δεν υπάρχει κονδύλι για να σχεδιασθούν τα τοπογραφικά σκίτσα που πρέπει να μπουν στις περιγραφές των διαδρομών που έχουν αρχίσει να γράφονται
- δεν έχει ακόμη εγκριθεί το κονδύλι, που προτείνει η αρμόδια υπηρεσία του ΕΟΤ για τη δημιουργία και τον εκσυγχρονισμό των ξενώνων κατά μήκος του Ε4 από τη Φλώρινα ως του Δελφούς.

Η Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβατικών Συλλόγων προτείνει:

1. Τριπλασιασμό των κονδυλίων για την οδοσήμανση, δηλαδή αύξηση από 500.000 σε 1.500.000 τον χρόνο ώστε να ολοκληρωθούν οι οδοσημάνσεις α) του Ε4 ως το Γύθειο καθώς και του τμήματος της Κρήτης β) του Ε6 από Ηγουμενίτσα έως Αλεξανδρούπολη γ) των εθνικών μονοπατιών: 03 (Ιωάννινα-χαράδρα Βίκου-Γκαμήλα Σμόλικας-Γράμμος-Πρέσπες) σαν κλάδου του Ε6. 02 Όλυμπος-Κίσαβος-Πήλιο 01 Συνδυκτικό του Ε4 με το Ε6 . 31 Μονοπάτι Πausανία (Πάτρα Ερύμανθος-Ολυμπία). 32 Καλάβρυτα - Ολυμπία (διακλάδωση του Ε4 προς Ολυμπία).

2. Μεγαλύτερη ενίσχυση από τα δασαρχεία με εργάτες και με μεταφορικά μέσα αλλά και με περισσότερη συνέπεια και υπεύθυνο προγραμματισμό.
3. Κονδύλι για τα τοπογραφικά σκίτσα που πρέπει να συνοδεύουν τις περιγραφές (περίπου 200.000 το χρόνο).
4. Έγκριση των κονδυλίων για του ξενώνες κατά μήκος του Ε4 και στην συνέχεια του Ε6
5. Ξεκαθάρισμα του θέματος «ορειβατικοί χάρτες» ώστε οι ορειβάτες να μπορούν με την ίδια ευκολία, που βρίσκουν στις άλλες χώρες, να βρουν και στην Ελλάδα ορειβατικούς χάρτες.

Στο κεφάλαιο των ξενώνων πρέπει να περιληφθούν και τα Α, Β και Γ του Ολύμπου, δηλαδή τα καταφύγια Σπήλιος Αγαπητός (2.100μ), Βρυσοπούλες (1.900μ) και Χρήστος Κάκαλος(2.760μ) καθώς και της Αστράκας (1.900μ), που εξυπηρετούν τόσο τις ορειβατικές διαδρομές όσο και το ορειβατικές διαδρομές όσο και το ορειβατικό σκι και την αναρρίχηση και που δεν μπορούν λόγω του υψομέτρου που βρίσκονται να αντικατασταθούν από ξενώνες σε χωριά. Τα καταφύγια αυτά χρησιμοποιούνται σε μεγάλη κλίμακα και από τις σχολές αναρρίχησης και ορειβατικού σκι των νέων ορειβατών.

Η ΕΟΟΣ προτείνει:

1. την επέκταση των καταφυγίων Α και Γ του Ολύμπου και της Αστράκας στην Γκαμήλα
τον εφοδιασμό με υλικό διανυκτέρευσης του τμήματος του καταφυγίου Βρυσοπούλες που επεστράφη από τον στρατό.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΡΕΙΝΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

Ο Ορεινός Σύλλογος Αχαρνών

Ο Ορειβατικός Σύλλογος Αχαρνών, από δεκαετίας έχει αφιερώσει ένα μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων του, στην προσπάθεια ανάπτυξης και προστασίας της ορεινής υπαίθρου.

Αποτέλεσμα της δραστηριότητας αυτής, είναι εκτός των άλλων και η εκδοση του περιοδικού «Κορφές», που με την δημοσίευση Χιονοδρομικών και Ορειβατικών ειδήσεων, ή θεμάτων όπως:

- α) Ανάπτυξης Χιονοδρομικών Κέντρων.
- β) Ανάπτυξης Ορειβατικών Κέντρων.
- γ) Εξοπλισμού Χιονοδρομικών-Ορειβατών
- δ) Προστασίας του Περιβάλλοντος.
- ε) Ταξιδιωτικών.
- στ) Ανάπτυξης Ορεινού Τουρισμού κλπ.κλπ.,
συμβάλλει αποφασιστικά στην προβολή και ανάπτυξη της ορεινής υπαίθρου.

Πρέπει να τονιστεί ότι το περιοδικά αυτό, είναι μη κερδοσκοπικό, αφού εκδίδεται από τον Ορειβατικό Σύλλογο Αχαρνών, και μοναδικό στο είδος του στην Ελλάδα.

Ένα από τα σπουδαιότερα θέματα του περιοδικού αυτού, είναι η δημοσίευση εκτενών περιγραφών των ορεινών συγκροτημάτων της χώρας (Μορφολογία, Γεωλογία, νερά, κλίμα, Ορειβατικές και τουριστικές διαδρομές, Χιονοδρομία, αναρρίχηση, σπήλαια κλπ.), με αντίστοιχη δημοσίευση χαρτών 1:50.000, που δημοσιεύονται σε κάθε περιοδικό με άδεια της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού. Στόχος είναι να κυκλοφορήσει και ανεξάρτητους χάρτες 1:50.000 διαφόρων ορεινών συγκροτημάτων της χώρας όπως συμβαίνει σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες (Ολύμπου-Πάρνηθας-Βόρειας και Νότιας Πίνδου-Παρνασσού κλπ.), εφόσον καταφέρει να ξεπεράσει ορισμένα οικονομικά και τεχνικά εμπόδια.

Δεν νοείται ανάπτυξη ορεινής υπαίθρου χωρίς τους αντίστοιχους χάρτες και τις περιγραφές, που μέσω αυτών γίνεται εύκολη η προσπέλαση στις περιοχές αυτές που για τον πολύ κόσμο είναι άγνωστες.

Ήδη υπάρχει συνεργασία με πολλά βιβλιοπωλεία, ταξιδιωτικά γραφεία, συλλόγους του εξωτερικού, που ζητούν επίμονα χάρτες και διάφορες άλλες πληροφορίες που αφορούν την Ελληνική Ορεινή Υπαιθρο.

Ένας βασικός τρόπος για να μπορέσει να στηριχτεί η αξιοποίηση της Ορεινής Υπαιθρου, είναι οι εκδόσεις που αναλύονται παρακάτω και που αποτελούν συγχρόνως αίτημα για την οικονομική τους ενίσχυση.

A. ΕΚΔΟΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΕΙΝΗ ΥΠΑΙΘΡΟ

Οι ορεινές περιοχές παραμένουν γενικά αναξιοποίητες ύστερα από την εγκατάλειψη τους μετά τον πόλεμο και τη μεγάλη αστυφιλία.

Οι περισσότεροι από εμάς αγνοούμε τις τεράστιες φυσικές και οικονομικές τους δυνατότητες, τις ομορφιές τους, και τη σημασία που παίζουν τα βουνά στη ζωή μας. Ακόμη τις βασικές τους ονομασίες και τη σημαντική θέση τους στην ιστορία μας.

Είναι φανερή η έλλειψη συγκεκριμένων βιβλίων που θα καλύπτουν μία ορεινή περιοχή. Τέτοια βιβλία προγραμματίζει να εκδόσει ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Αχαρνών για όλες τις ορεινές περιοχές της χώρας μας.

Σαν πρώτες περιοχές έχει επιλέξει την οροσειρά της Πίνδου, που απέραντη όπως είναι, παρουσιάζει το πιο παρθένο και αλώβητο οικοσύστημα της χώρας μας, και του παγκόσμιου γνωστού Όλυμπου. (Μαζί με τα Πιέρια, τον Κάτω Όλυμπο και τον Κίτσαβο).

Τα βιβλία αυτά θα έχουν περιγραφές των ορεινών συγκροτημάτων κατά κεφάλαια (Μορφολογία, Γεωλογία, νερά κλίμα, ορειβατικές και τουριστικές διαδρομές, Χιονοδρομία, αναρρίχηση, σπήλαια κλπ.), με τις απαραίτητες φωτογραφίες και χάρτες.

I. Το κόστος κάθε βιβλίου διαστάσεων 21x29 εκατοστών (150 περίπου σελίδες), στην Ελληνική και μια ξένη γλώσσα υπολογίζεται στα 2.000.000 δρχ.

Τα προγραμματιζόμενα υπό έκδοση βιβλία είναι:

1. Όλυμπος - Πιέρια - Κίσσαβος
2. Πίνδος (από Γράμμο μέχρι Καρπενήσι)
3. Κεντρική Ελλάδα - Εύβοια
4. Πελοπόννησος
5. Κρήτη - Σαμοθράκη κλπ.
6. Μακεδονία - Θράκη.

II. Την έκδοση έξι (6) βιβλίων τσέπης 12x17 εκατοστών (100 σελίδες περίπου) που θα αναφέρονται στα αντίστοιχα κεφάλαια και χρόνους έκδοσης της προηγούμενης παραγράφου (I).

Τα βιβλία αυτά θα περιέχουν συνοπτικές περιγραφές και σκίτσα τουριστικών, πεζοπορικών και ορειβατικών διαδρομών, έτσι ώστε να είναι απαραίτητο εγχειρίδιο για τον κάθε ταξιδιώτη.

Το κόστος του κάθε βιβλίου ανέρχεται στο ποσό των 500.000 δρχ.

III. Την έκδοση έξι (6) βιβλίων διαστάσεων 13x18 (120 περίπου σελίδων), που θα αναφέρονται στη Πανίδα και Χλωρίδα της ορεινής υπαίθρου. Σπάνια χλωρίδα και πανίδα του τόπου μας και ιδιαίτερα των βουνών μας, ελάχιστα έχει μελετηθεί.

Ο Σύλλογος προγραμματίζει την έκδοση ενός τέτοιου βιβλίου κάθε χρόνο, το οποίο θα αναλύσει διεξοδικά ένα ξεχωριστό τμήμα της χλωρίδας ή της πανίδας. Σαν πρώτο βιβλίο που προγραμματίζεται να κυκλοφορήσει το 1989 είναι οι «Πεταλούδες των βουνών μας».

Το κόστος του κάθε βιβλίου ανέρχεται στο ποσό του 1.000.000 δρχ.

B. ΕΚΔΟΣΗ ΧΑΡΤΩΝ

Παράλληλα με την έκδοση των βιβλίων θα απαιτηθεί και η μελέτη - σχεδίαση χαρτών με ελληνική και λατινικά στοιχεία με κλίμακα 1:50.000 και 1:200.000, οι οποίοι θα ενσωματώνονται στα αντίστοιχα βιβλία, αλλά θα μπορούν να διατίθενται και ξεχωριστά.

Με τον τρόπο αυτό, και παράλληλα με τις περιγραφές, θα υπάρχουν και πλήρως ενημερωμένοι χάρτες, με σωστές διαδρομές μονοπατιών, ονομασίες τοποθεσιών, στοιχεία δασοκάλυψης κλπ. χρήσιμοι στον κάθε τουρίστα και πεζοπόρο του βουνού.

Οι εκδιδόμενοι κάθε χρόνο χάρτες θα ανέρχονται στον αριθμό 15 μεγέθους 29x38 εκατοστών, κλίμακας 1:50.000 για τις τουριστικές διαδρομές, και 3 χάρτες μεγέθους 21x29 εκατοστών με κλίμακα 1:200.000, με στοιχεία δασοκάλυψης, στοιχεία τόσο απαραίτητα για τον επισκέπτη της ορεινής υπαίθρου.

Το κόστος έκδοσης του κάθε χάρτη (29χ38) είναι: 200.000 δρχ.

Το κόστος έκδοσης του κάθε χάρτη με λατινικά στοιχεία 50.000δρχ.

Σύνολον για κάθε έκδοση στην ελληνική - λατινική δρχ. 250.000.

Συνοψίζοντας σας γνωρίζουμε ότι είμαστε σε θέση να ολοκληρώσουμε όλες τις εκδόσεις που εκθέσαμε παραπάνω και να απορροφήσουμε εποικοδομητικά και σωστά όλες τις παραπάνω δαπάνες.

Πιστεύουμε λοιπόν πως η προσπάθειά μας αυτή, θα βοηθήσει ενεργά στην τουριστική ανάπτυξη της ορεινής μας υπαίθρου αφού βέβαια η όλη μας μελέτη εγκριθεί και ενισχυθεί οικονομικά από τον Ε.Ο.Τ. ή άλλους φορείς.

Ακόμη ότι το πλήθος των τουριστών που συνεχώς αυξάνεται, θα βρει πρωτόγνωρους τόπους διακοπών και αναψυχής, έχοντας μαζί του, όλα τα απαραίτητα εφόδια, για να γνωρίσει το μεγαλείο της ορεινής μας φύσης χειμώνα ή καλοκαίρι.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Ο Σ.Π.Ε.Π. σαν ένα ιδιωτικό Σωματείο που έχει στόχο του την προώθηση των Ελληνικών προϊόντων έχει αναγνωρισθεί από όλους ότι μέχρι σήμερα έχει πετύχει, και αυτό του δίνει το δικαίωμα να επεκταθεί, όχι μόνο σε αγαθά, αλλά και σε υπηρεσίες που προσφέρονται στην Ελλάδα διότι με την σύγχρονη αντίληψη της οικονομίας και οι υπηρεσίες είναι αγαθά.

Έτσι επέλεξε σαν πρώτο θέμα τον Χειμερινό Τουρισμό.

Είναι αλήθεια ότι σήμερα οι αναπτυγμένοι λαοί ζητάνε διακοπές για ψυχαγωγία όχι μόνο το καλοκαίρι αλλά και τον χειμώνα. Η αύξηση του βιοτικού επιπέδου, η αύξηση των ημερών αδειας, η εύκολη επικοινωνία διευκόλυναν αυτή την τάση.

Δεν είναι λίγοι εκείνοι οι Έλληνες που ταξιδεύουν στο εξωτερικό για τον σκοπό αυτό και πάρα πολλοί κατακλύζουν τα χειμερινά κέντρα διακοπών στην Ελλάδα. Τον φετεινό χειμώνα πολλοί Έλληνες ταξίδεψαν στις χώρες της Ευρώπης για χειμερινές διακοπές, και ένα σοβαρό ποσό συναλλάγματος διέρρευσε στο εξωτερικό με όλες τις δυσμενείς επιπτώσεις για την αδύνατη οικονομία μας. Επί πλέον οι Έλληνες ασχολούμενοι με τον Χειμερινό Τουρισμό στερήθηκαν ένα σημαντικό έσοδο, και η ορεινή Ελλάδα ερημώνεται τον χειμώνα με όλες τις γνωστές επιπτώσεις από την ερήμωση στην πληθυσμιακή σύνθεση.

Υστερα από όλα αυτά ο Σ.Π.Ε.Π. προβληματίστηκε εάν μπορούν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις, όλος αυτός ο κόσμος να μένει στην Ελλάδα για χειμερινές διακοπές ή και ακόμη να έσονται εδώ στην Ελλάδα

ξένοι τουρίστες και τον χειμώνα για τον σκοπό αυτό, αφού η Ελλάδα δεν είναι μόνο η χώρα της θάλασσας, αλλά είναι και η χώρα των βουνών, και μάλιστα των Ιερών βουνών που θέλγουν τους ξένους και πολλοί είναι εκείνοι που επιδιώκουν να τα επισκεφθούν. Η Ελληνική Μυθολογία ύμνησε τον Όλυμπο, τον Παρνασσό, τον Ελικώνα κλπ.

Εμείς τουλάχιστον οι νεοέλληνες οφείλουμε ένα χρέος σ' αυτά και πρέπει να το εκτελέσουμε. Σ' αυτά διεσώθει το έθνος στα 400 χρόνια τουρκικής σκλαβιάς, σ' αυτά γράφτηκε το έπος τη Πίνδου το 1940/41, σ' αυτά αγωνίσθηκαν οι Έλληνες στην 4χρονη κατοχή το Άξονα.

Στον ορεινό αυτό όγκο ζει μια Ελλάδα που σιγά - σιγά φθίνει, και μόνο το καλοκαίρι ξαναζωντανεύουν στα χωριά μας οι ανθρώπινες φωνές. Οι λίγοι κάτοικοι που απέμειναν εκεί μας χρειάζονται πιο πολύ το χειμώνα.

Ο Σ.Π.Ε.Π. δεν φέρνει γλαύκα στην Αθήνα κι άλλες φορές έχει συγκληθεί το θέμα του Χειμερινού Τουρισμού και πολλές ευχές και ιδέες έχουν ειπωθεί.

Πρέπει τόσο οι κρατικοί φορείς όσο και η ιδιωτική πρωτοβουλία να δώσουν λύσεις στα θέματα του Χειμερινού Τουρισμού. Πρέπει να πουν εδώ τι μπορούν και τι δεν μπορούν να κάνουν.

Ο Σ.Π.Ε.Π. αντιμετωπίζει το θέμα του Χειμερινού Τουρισμού με δύο όψεις. Η μία όψη είναι ο Εσωτερικός Χειμερινός Τουρισμός και η άλλη ο Εισαγόμενος Χειμερινός Τουρισμός.

Ο Σ.Π.Ε.Π. βάζει προτεραιότητα στον Εσωτερικό Τουρισμό διότι όπως και ο καλοκαιρινός Τουρισμός άρχισε από την ανάπτυξη του εσωτερικού Τουρισμού, έτσι και ο Χειμερινός πολύ περισσότερο πρέπει να βασισθεί στην εξυπηρέτηση του Έλληνα πελάτη και στη συνέχεια του ξένου τουρίστα.

Επειδή όμως μέχρι και σήμερα για το αντικείμενο του Χειμερινού Τουρισμού δεν έχει γίνει καμιά μελέτη επί Εθνικού Επιπέδου προτείνει σαν το πλέον επείγον έργο της Πολιτείας να είναι η ανάθεση μελέτης του Χειμερινού Τουρισμού, όχι επί επιπέδου κάποιας περιοχής αλλά επί εθνικού επιπέδου. Ο Τουρισμός είτε Χειμερινός είναι αυτός είτε Καλοκαιρινός δεν έχει μόνον σχέση με την συγκεκριμένη περιοχή, την κλειστή περιοχή, όπου προσφέρονται, αλλά με την μείζονα περιοχή και εν προκειμένου με την χώρα μας.

Το θέμα του Χειμερινού Τουρισμού δεν είναι μα φτιάξουμε ένα καλά οργανωμένο Χιονοδρομικό Κέντρο σε κάποια περιοχή, είναι πολυσύνθετο. Πρέπει να έχουμε πρόσβαση, συγκοινωνίες, ανέσεις ξενοδοχειακές, ψυχαγωγία, παράλληλες απασχολήσεις του επισκέπτη - τουρίστα. Πρέπει να γίνει οικονομικοτεχνική μελέτη της κάθε περιοχής που προσφέρεται για χειμερινές διακοπές σε συνάρτηση με την εθνική οικονομία, το εθνικό εισόδημα. Μα γενικά να υπαχθεί ο Χειμερινός Τουρισμός μέσα στο όλο κύκλωμα του Ελληνικού Τουρισμού.

Επίσης παράλληλα με τη μελέτη αυτή θα πρέπει να μελετηθεί και να νομοθετηθεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα αναπτυχθεί ο Χειμερινός Τουρισμός δεδομένου ότι υπάρχει ιδιοκτησιακή ιδιαιτερότητα στις περιοχές που αναπτύσσεται ή πρέπει να αναπτυχθεί ο Χειμερινός Τουρισμός.

Με δεδομένο ότι η Ελλάδα γεωφυσικά και κλιματολογικά δεν υστερεί από τις άλλες ευρωπαϊκές ή και βαλκανικές χώρες για ανάπτυξη Χειμερινού Τουρισμού και όταν λέμε για Χειμερινό Τουρισμό εννοούμε το Σκι, το Αλπικό Σκι, το ορειβατικό Σκι, την ορειβασία, την πεζοπορία συνδιαζόμενα όλα στις ορεινές πόλεις, κωμοπόλεις, χωριά και επισκέψεις ή ξεναγήσεις στα πλησίον αξιοθέατα παραδοσιακά χωριά, αρχαιολογικούς τόπους κλπ.

Ο Σ.Π.Ε.Π πιστεύει πως η Πολιτεία να λάβει τα εξής μέτρα ή τις εξής αποφάσεις:

1. Πρέπει να καταλήξει ποια Χιονοδρομικά Κέντρα είναι βιώσιμα και χρήσιμα και να τα βελτιώσει σε εγκαταστάσεις αναβατήρων, διαμονής επισκεπτών, χώρων αναψυχής.
2. Να υπαχθούν κάτω από ενιαίο φορέα εκμετάλλευσης και να λειτουργούν με κοινούς κανονισμούς.
3. Να γίνουν κανονισμοί ασφάλειας
4. Συγκοινωνιακή σύνδεση με τις πιο κοντινές αστικές περιοχές
5. Ο εκχιονισμός των δρόμων προς τα Χιονοδρομικά Κέντρα να γίνεται με ευθύνη των Κέντρων και όχι το έργο αυτό να ανατίθεται στις Νομαρχίες διότι πολύ σωστά οι Νομαρχίες δίνουν προτεραιότητα στη διάνοιξη των δρόμων προς τα χωριά.
6. Να δημιουργηθούν Ορειβατικοί Σταθμοί για πιο σύγχρονες αναβάσεις
7. Να οδοσημανθούν τα μονοπάτια
8. Να συντηρηθεί το φυσικό περιβάλλον των βουνών και των δασών μας (πηγές, καλδερίμα, χαράδρες, γλωρίδα, πανίδα κλπ.).
9. Οι εκδρομές των σχολείων του Δημοσίου να προτείνονται όχι μόνον στην κοσμοπολίτικη Ελλάδα αλλά και στα Κέντρα Χειμερινού Τουρισμού συνδιαζόμενα με Χειμερινά Σπορ.

Όσον αφορά την ιδιωτική πρωτοβουλία ο Σ.Π.Ε.Π θα έβλεπε την δημιουργία πακέτων ιδίως τις καθημερινές ημέρες της εβδομάδας από Τουριστικά Γραφεία. Τα πακέτα αυτά θα μπορούν να πουληθούν τόσο μέσα στην Ελλάδα όσο και στο Εξωτερικό. Φυσικά θα πρέπει οι κρατικοί φορείς που κινούν τον Χειμερινό Τουρισμό όπως ο Ε.Ο.Τ., Ορειβατική Ομοσπονδία, Χιονοδρομική Ομοσπονδία, Γ.Γ.Α., ΟΣΕ, Ολυμπιακή Αεροπορία να δώσουν ενδιαφερόμενα πρακτορεία ειδικές τιμές και όρους για να προσελκύσουν τους ξένους πελάτες.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Μετά τις προτάσεις του ΣΠΕΠ που προηγήθηκαν, ακολουθούν οι προτάσεις του Φυσιολατρικού Ομίλου Αθηνών όσο αφορά την ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού στη χώρα μας:

1. Να βελτιωθεί το ξενοδοχειακό δυναμικό σε κτίσματα, εξοπλισμό και προσωπικό των ορεινών περιοχών με ανάλογη επιχορήγηση από την πολιτεία, ώστε να προσφέρει καλές υπηρεσίες στους ενδιαφερόμενους επισκέπτες. Το ίδιο ισχύει και για του κοινοτικούς ξενώνες των ορεινών μας χωριών που δυστυχώς έχουν ξεχαστεί.
2. Να γίνει απογραφή των ορεινών κοινοτικών ξενώνων από την περιφέρεια εκάστης νομαρχίας και να γίνουν γνωστές οι ελλείψεις τους ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να γίνουν οι απαραίτητες βελτιώσεις ή τυχόν ελλείψεις που υπάρχουν στον εξοπλισμό τους.
3. Βελτίωση του οδικού δικτύου από τις Νομαρχίες και την τοπική αυτοδιοίκηση για την ομαλή προσπέλαση προς τις ξενοδοχειακές μονάδες, ή ορεινά χωριά όταν οι καιρικές συνθήκες είναι δύσκολες.
4. Διαφημιστική καμπάνια στα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τα ξενοδοχεία και τους κοινοτικούς ορεινούς ξενώνες των πόλεων και χωριών μας, με πληροφορίες για το τι μπορεί να προσφέρει κάθε περιοχή στον ενδιαφερόμενο επισκέπτη
5. Για τους φοιτητές και μαθητές των Λυκείων να καθιερωθεί χαμηλό κόστος συμμετοχής τους σε εκδρομές 2-3 ημερών με σχετική επιχορήγηση από τα κονδύλια της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, φτιάχνοντας προγράμματα εγκαίρως, γιατί η ορειβασία και το σκι είναι αθλήματα.
6. Όταν υπάρχουν συνέδρια ορισμένων οργανισμών, πρέπει να προτιμούνται τα ξενοδοχεία των ορεινών μας περιοχών, βελτιώνοντας έτσι και την οικονομία της περιοχής.
7. Για τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα, η εργατική εστία και ο κοινωνικός τουρισμός να προωθήσουν προγράμματα εκδρομών για τις ορεινές περιοχές.

Ο φυσιολατρικός όμιλος έχει ανεγείρει ορεινό ξενώνα στην Παύλιανη Φθιώτιδος σε υψόμετρο 1.200μ., που συμβάλλει, αναμφίβολα στην ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού. Τον ξενώνα αυτόν τον διαθέτει στα μέλη του ομίλου για διήμερες ορειβατικές εκδρομές με μικρό κόστος λειτουργικών εξόδων, συμβάλλοντας στην αξιοποίηση της περιοχής και του χωριού.

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΣΜΟΣ

Όπως διαπιστώσαμε μέχρι τώρα ο χειμερινός τουρισμός στη Ελλάδα είναι μία νέα μορφή τουρισμού, που σαν νέα μορφή έχει τα προβλήματα του.

Ο χειμερινός τουρισμός θα πρέπει να είναι για μας ένα συμπλήρωμα του θερινού τουρισμού, που αποτελεί και κύριο παράγοντα στη Εθνική Οικονομία, ότι ακριβώς ρόλο δηλ. παίζει ο θερινός τουρισμός στις Αλπικές χώρες.

Για την σωστή ανάπτυξη του πρέπει να καθιερωθεί το πρότυπο που θα ακολουθηθεί : Α) Γαλλικό πρότυπο τουριστικών εγκαταστάσεων (ξενοδοχεία) και λίφτ στο βουνό - μεγάλο κόστος συντήρησης και λειτουργίας, αλλοτρίωση της κουλτούρας των Ελλήνων, που από μικροεπιχειρηματίες γίνονται υπάλληλοι ενός ξενοδοχείου μαμούθ και επίσης απαιτεί σωστή οργάνωση διακοπών μέσα από γραφεία που εξασφαλίζουν τουριστική κίνηση και όχι διακοπές Σαββατοκύριακα.

Β) Αυστριακό σύστημα, οι εγκαταστάσεις διαμονής στα γύρω χωριά του χιονοδρομικού κέντρου σε μορφή ενοικιαζόμενων δωματίων PENSIONS κλπ., με πρωτοβουλία των κατοίκων, κατασκευές που το κράτος ενισχύει με χαμηλότοκα δάνεια κρατώντας το παραδοσιακό χαρακτήρα. Η κατασκευή του κέντρου με κρατική μέριμνα που κατόπιν περιέρχεται σταδιακά στη τοπική αυτοδιοίκηση.

Ένα χιονοδρομικό κέντρο έχει δύο ειδών παροχές: α) Κοινωνικές παροχές, όπως ψυχαγωγία, άθληση, υγεία, καταπολέμηση της αστυφιλίας, καταπολέμηση της ανεργίας στη περιοχή και δημιουργία μόνιμης απασχόλησης στα εποχιακά απασχολούμενα άτομα σε τουριστικά επαγγέλματα.

β) Οικονομικές παροχές, όπως ανάπτυξη της όμορφης περιοχής και κατά συνέπεια ανάπτυξης της Εθνικής Οικονομίας.

Την οικονομική επιτυχία του Κέντρου δεν πρέπει να το βλέπουμε στενά μόνο σαν χιονοδρομικό κέντρο, αλλά σαν επιτυχία της ευρύτερης περιοχής. Τρόποι Δε οικονομικής επιτυχίας είναι οι εξής:

α) Προωθώντας τα προϊόντα της περιοχής σε είδη εστίασεως και διατηρώντας παράλληλα τον παραδοσιακό χαρακτήρα, μη επιτρέποντος την εισβολή ξένων προϊόντων (Αυστρία).

β) Δημιουργώντας προϋπόθεση για διακοπές χειμερινές στο Έλληνα π.χ. κυλιόμενες σχολικές διακοπές κατά διαμέρισμα.

γ) Ανάπτυξη της υποδομής των γύρω περιοχών, με προϋποθέσεις που θα πέσει η πολιτεία.

δ) Στόχο της τουριστικής αγοράς κάτω χωρών και Αγγλίας, που έχουν πολλούς χιονοδρόμους και κανένα χιονοδρομικό κέντρο με διαφημιστική καμπάνια (πχ. Ιταλία).

ε) Κατασκευή ανταλλακτικών στη Ελληνική αγορά για λιγότερη απώλεια συναλλάγματος και είναι δυνατόν καθιέρωση μιας οίονιας υπηναυιάτων.

έτσι ώστε να αυξηθεί το ενδιαφέρον των κατασκευαστών να επιτευχθούν καλύτερες τιμές και καλύτερο σέρβις μέσω των αντιπροσώπων.

στ) Εκπαίδευση τεχνικού προσωπικού σε ειδικότητες στο εξωτερικό για χιονοδρομικό κέντρα, ώστε να αντιμετωπίζονται οι ανάγκες που δημιουργούν οι συνθήκες.

ζ) Σωστή παρουσίαση χειμερινού τουρισμού με 1)χιονοδρομική αγωγή στους Έλληνες, 2)σωστή και πλήρη επιμόρφωση των δασκάλων σκι, 3) μία αξιόλογη παρουσία της Εθνικής Ομάδας σε αγώνες εξωτερικού που θα έχουν σαν αποτέλεσμα την διαφήμιση ότι υπάρχει δυνατότητα για σκι στη Ελλάδα. (Αυστρία 2% SPORT HILFF για την Εθνική Ομάδα, 4)κάλυψη με ιατρική περίθαλψη στα Κέντρα, 5)κάλυψη από την τηλεόραση με ενημερωτικά φιλμ και περιηγήσεις καθώς και αγώνες σε απευθείας αναμετάδοση.

η) Βάρος στο πρόγραμμα «ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΒΟΥΝΟ» με καλύτερη και σωστότερη οργάνωση, που είναι οι μελλοντικοί πελάτες.

θ) Ενημέρωση του πωλητή προς τον καταναλωτή για σωστότερες αγορές και συντήρηση υλικών, πράγμα που περιορίζει την διαρροή συναλλάγματος.

ι) Για να επεκτείνουμε την χειμερινή περίοδο με οικονομικά οφέλη και πλήρη απασχόληση του προσωπικού, πρέπει να αναπτύξουμε το θερινό βουνό, 1)με την δημιουργία αθλητικών κέντρων σε υψόμετρο, 2) με την προβολή της χλωρίδας και πανίδας του ελληνικού βουνού, με δημιουργία ορεινών μονοπατιών για τους επισκέπτες - περιπατητές (αυστριακό πρότυπο), 3) με ψυχαγωγικές εκδηλώσεις στις εγκαταστάσεις των κέντρων.

Όπως ήδη έχουμε πει ο χιονοδρομικός τουρισμός βρίσκεται σε σπαργανώδη μορφή στην Ελλάδα και όχι μόνο έναντι των "άλπικών" χωρών, αλλά και έναντι χωρών με παρόμοιες κλιματολογικές και οικονομικοκοινωνικές συνθήκες όπως η Ισπανία, Ιταλία, Χιλή, Αργεντινή και τα Βαλκανικά κράτη. Ταυτόχρονα η Ελλάδα είναι μια από τις πιο ορεινές χώρες της Ευρώπης, αφού τα βουνά καταλαμβάνουν μεγάλη επιφάνεια και ο ορεινός πληθυσμός αποτελεί το 9,7% του συνόλου (1981).

Στην αθλητική χιονοδρομία, που βρίσκεται ακόμα σε χαμηλά επίπεδα, παρατηρείται μια αυξητική τάση τα τελευταία έτη. Στο άθλημα του διάθλου, που είναι συνδυασμός σκι αντοχής και σκοποβολής, αξιόλογος είναι ο πυρήνας που υπάρχει στη Δράμα.

Αρκετά αξιόλογη είναι η προσπάθεια της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς, η οποία από το 1988 εφαρμόζει το Πρόγραμμα «Νέοι και Βουνό». Με αυτό χρηματοδοτούνται Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης οι οποίοι σε συνεργασία με Ορειβατικούς και Χιονοδρομικούς Συλλόγους οργανώνουν μαθήματα εκμάθησης των «Ορεινών» αθλημάτων: χιονοδρομίας, ορειβασίας, σπηλαιολογίας. Το ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε από ΟΤΑ και Συλλόγους ήταν μεγάλο, αλλά τα ποσά που διατέθηκαν

μικρά. Συνολικά κατά την περίοδο 1988-1991 διατέθηκαν 75 εκατομμύρια δραχμές.

Η χώρα μας πληρεί τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη του χιονοτουρισμού, τουλάχιστον για το τρίμηνο Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου-Μαρτίου. Οι κυριότεροι λόγοι που συνηγορούν σ' αυτό είναι:

-Η εξοικονόμηση συναλλάγματος, δεδομένου ότι χιλιάδες Έλληνες μεταβαίνουν κάθε χρόνο σε χιονοδρομικά κέντρα του εξωτερικού ιδίως στη Βουλγαρία, Γιουγκοσλαβία και Αυστρία για διακοπές.

-Η οικονομική ανάπτυξη των ορεινών περιοχών και η αύξηση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων. Οι περιοχές αυτές δεν διαθέτουν εναλλακτική δυνατότητα ταχείας βελτίωσης των οικονομικών συνθηκών.

-Η παραμονή του ορεινού πληθυσμού στον τόπο κατοικίας του, εφόσον δημιουργούνται ικανοποιητικές εργασιακές και οικονομικές συνθήκες.

-Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, δεδομένου ότι η μεγάλη πλειοψηφία των τουριστών επισκέπτεται την Ελλάδα τους θερινούς μήνες. Η «χειμερινή» υποδομή μπορεί να χρησιμοποιηθεί και τον υπόλοιπο χρόνο.

-Η προβολή του αθλητικού προφίλ της χώρας στα «χειμερινά» αθλήματα.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α. Χιονοδρομία

Έχει αποδειχθεί ότι η ανάπτυξη των χιονοδρομικών κέντρων είναι άμεσα συνδεδεμένη με την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Το γεγονός αυτό δημιουργεί την τάση αύξησης του αριθμού των χιονοδρομικών κέντρων σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση. Παρόλα αυτά, το υψηλό οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος ανάπτυξης σε συνάρτηση με την κλίμακα του ελληνικού χώρου και το μικρό εύρος της χειμερινής περιόδου επιβάλλουν τη μικρής κλίμακας ανάπτυξη στον τομέα αυτό. Συγκεκριμένα η ανάπτυξη του περιπατητικού σκι θεωρείται βέλτιστη επιλογή διότι συνδυάζει την υποτυπώδη υποδομή με σημαντικά οφέλη για τις ορεινές κοινωνίες. Άλλες κατευθύνσεις είναι οι εξής:

1. Στον Παρνασσό μπορεί να γίνει διπλασιασμός της δυναμικότητας του σε πίστες μέχρι το 2000 εφόσον γίνουν κατάλληλα τεχνικά έργα και τοποθετηθούν επιπλέον ski-lifts.

Στο Σέλι του Βερμίου μπορεί επίσης να υπάρξει διπλασιασμός σε πίστες όπως και στο γειτονικό χιονοδρομικό Κέντρο Τρία - Πέντε Πηγάδια. Τα κέντρα αυτά μπορούν να προωθήσουν σε μεγάλο βαθμό το αθλητικό σκι.

Από τα υπόλοιπα χιονοδρομικά κέντρα άμεση προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στο Χελμό, Τυμφρηστό, Πήλιο και Πισσοδέρι. Το τελευταίο παρουσιάζει μεγάλες χιονοπίστες, μειονεκτεί όμως λόγω απόστασης αφού απέχει 178km από τη Θεσσαλονίκη και 609km από την Αθήνα.

Πρέπει να υπάρξει προσέγγιση με όλους τους φορείς που κατά καιρούς έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την ανάπτυξη αυτού του τομέα, απ' ευθείας ή μέσω των Επιμελητηρίων και Πρεσβειών. Παράλληλα με τη συμμετοχή των κατοίκων και των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρέπει να προσελκυσθούν ιδιώτες επιχειρηματίες, Έλληνες και αλλοδαποί, που έχουν εμπειρία στον τομέα αυτό.

Για την προσέλκυση των επενδυτών θα πρέπει να κινητοποιηθούν τα Υπουργεία Εθνικής Οικονομίας, Τουρισμού, ο ΕΟΤ, οι αναπτυξιακές Τράπεζες, τα Επιμελητήρια και τα Εμπορικά Τμήματα των Ελληνικών Πρεσβειών. Οι φορείς αυτοί πρέπει να έχουν συνεχή επικοινωνία με αντίστοιχους αλλοδαπούς, ενώ στην Αθήνα πολύτιμοι σύνδεσμοι είναι τα Εμπορικά Τμήματα των ξένων Πρεσβειών, τα Μικρά Επιμελητήρια και τα Γραφεία των Οργανισμών Τουρισμού. Η διοργάνωση αποστολών και η συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις και Συνέδρια υποβοηθεί την αναπτυξιακή προσπάθεια.

3. Έκδοση ειδικών φυλλαδίων από τον ΕΟΤ και τις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις για διαφήμιση των χιονοδρομικών κέντρων. Είναι αναγκαία η έκδοση φυλλαδίου από τον ΕΟΤ που να αναφέρεται σ' όλα τα χιονοδρομικά κέντρα της χώρας. Παράλληλα πρέπει να υποβοηθηθούν οι Νομαρχίες, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι Ορειβατικοί - Χιονοδρομικοί Σύλλογοι στην έκδοση εντύπων για τα Κέντρα της περιοχής τους.

4. Έκθεση «Ορεινής» PHILOXENIA, θα είναι η κλαδική έκθεση των ορεινών θερέτρων της χώρας, προβάλλοντας ταυτόχρονα οικοτουριστικά ενδιαφέροντα.

5. Χρησιμοποίηση των σχολείων για τη διάδοση των χειμερινών αθλημάτων. Σε πρώτη φάση προτείνεται η εισαγωγή του μαθήματος της χιονοδρομίας σε αθλητικά Γυμνάσια των νομών Ημαθίας, Σερρών, Φλώρινας, Καστοριάς, Δράμας, Γρεβενών, Βοιωτίας, Ευρυτανίας, Μαγνησίας, Ιωαννίνων, Αχαΐας. Η διοργάνωση σχολικών εκδρομών στα χιονοδρομικά κέντρα θα διευκολύνει αυτήν την προσπάθεια.

6. Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βασικό μέσο εκτέλεσης των έργων υποδομής (οδοποιία, ύδρευση, ηλεκτροφωτισμός, τηλεπικοινωνίες, αποχέτευση, εξωραϊστικά έργα) στις περιοχές των ορεινών θερέτρων και ειδικότερα στα χιονοδρομικά κέντρα.

7. Επέκταση χρηματική του προγράμματος της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς «Νέοι και Βουνό». Διάθεση χρημάτων απ' ευθείας στους Ορειβατικούς και Χιονοδρομικούς Συλλόγους για την εφαρμογή του προγράμματος.

8. Διοργάνωση παράλληλων εκδηλώσεων στις περιοχές των χιονοδρομικών κέντρων, όπως ημέρες προβολής τοπικών προϊόντων γεωργικών, κτηνοτροφικών, ξυλογλυπτικής, υφαντικής, χειροτεχνίας, αναβίωση τοπικών εθίμων. λειτουριών μουσειών και βιβλιοθηκών. γορεινικές

βραδιές, εκδηλώσεις με τοπικά φολκλορικά (όχι μόνο εθνικά) συγκροτήματα, εκδρομές σε γειτονικά αξιοθέατα.

9. Διοργάνωση σεμιναρίων που θα απευθύνονται στον αγροτικό πληθυσμό σχετικά με θέματα ορεινού τουρισμού. Τα σεμινάρια αυτά μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Γεωργικό της ΕΟΚ.

β. Ορειβασία

Ο τομέας αυτός σήμερα είναι ο πλέον συναλλαγματοφόρος από τον κλάδο του ορεινού-χειμερινού τουρισμού και πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των ξένων ορειβατών που επισκέπτονται τα Ελληνικά βουνά. Για την ανάπτυξή του προτείνεται:

1. Χάραξη και σηματοδότηση του ευρωπαϊκού μονοπατιού Ε6 που συνδέει την Ηγουμενίτσα με τα Ελληνοτουρκικά σύνορα.
2. Επισκευή και καλή συντήρηση των καταφυγίων, με προτεραιότητα στα βουνά Όλυμπος, Αστράκα (Πάπιγγο), Χελμός, Ζήρεια, Βαρδούσια, Οίτη.
3. Ίδρυση Σχολών Οδηγών Βουνού στην Βόρεια (Νομός Πιερίας) και στη Νότια Ελλάδα.

Άλλες προτάσεις αναφέρονται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο του οικοτουρισμού.

γ. Παγοδρομία

Οι χώροι των παγοδρομιών πρέπει να κατασκευασθούν αρχικά στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη). Μακροπρόθεσμα είναι πιθανόν δυνατή η δημιουργία παγοδρομιών σε 2-3 μεγάλα χιονοδρομικά κέντρα της χώρας, ώστε να μετατραπούν σε ολοκληρωμένα συγκροτήματα χειμερινών δραστηριοτήτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι πρόσφατες αντιλήψεις για το σχεδιασμό των χιονοδρομικών κέντρων δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στην επανεξέταση του ζητήματος της χωροθέτησης των τουριστικών καταλυμάτων, όχι μόνο για οικονομικούς ή λειτουργικούς λόγους αλλά κυρίως διότι δημιουργούν σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις για το φυσικό περιβάλλον.

Προκειμένου να μειωθεί το κόστος εγκατάστασης και το μέγεθος του εγχειρήματος είναι αναγκαία η ένταξή του, κατά το δυνατόν, στις

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

■ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ Ε.Ο.Τ. ΓΙΑ ΤΟΥ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

■ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

■ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΚΟΡΦΕΣ»

■ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «COSMOS»

